

ಕರ್ನಾಟಕ

ಸರ್ಕಾರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿ ಕಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

25

ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ನಲಿ ಕಲಿ

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಸಂಚಿಕೆ)

2018-19

ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ

ನಂ. 4, 100 ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ 3 ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು - 85

“ಗುರು ಚೇತನ” (ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)

ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜದ ಆಸೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರದಾಗಿದೆ. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸಹಜ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯೊಳಗೆ ನಿರಂತರ ವಿಕಾಸಶೀಲರಾಗಬೇಕು, ಚಿಂತನಶೀಲರಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಸ್ವ-ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಅವರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಜೊತೆಗೆ ಚಿಂತಿಸುವ ಹಾಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಕೆಲಸ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಆಶಯಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಗುರು ಚೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.

ಈ ನವೀನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸ್ವಾಯತ್ತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನಿರಂತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಸಾಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಮುಂದಿನ 3 ರಿಂದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 200 ರಿಂದ 250 ರಷ್ಟು ವಿವಿಧ ಕಲಿಕಾ ಬೋಧನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು (ಮಾಡ್ಯೂಲ್) ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ಮುಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು 30 ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಯೋಜಿಸಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವು 5 ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಸಾರ ಕೇವಲ ಬೋಧನಾ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಿಗೆ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ತಾತ್ವಿಕತೆ, ವಿಷಯದ ಸ್ವರೂಪ, ವಿವಿಧ ಬೋಧನಾ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನ, ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅನುಕೂಲಿಸುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಗುರು ಚೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿ 2017-18ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ನಲಿ ಕಲಿ, ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 8 ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ 29 ತರಬೇತಿ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿವೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನಶೀಲರಾಗುವುದು.
- ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಸ್ವಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಅನುಕೂಲಿಸುವ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.

ವಿಶೇಷತೆ

- ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ.
- 2017-18ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ 29 ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ.
- ಆದ್ಯತೆಯ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ 2 ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳ 2 ಅವಧಿಯ ಒಟ್ಟು 10 ದಿನಗಳ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ.
- ವಿಷಯವಸ್ತು, ಲೇಖನ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಮಗ್ರತೆಯ ಆಶಯಹೊಂದಿದ ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳಿವೆ.
- ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ, ಸಹವರ್ತಿ, ಸುಸ್ಥಿರ ಸ್ವಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶವಿದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಕಲಿವಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ

ಸರ್ಕಾರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿ ಕಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ನಲಿ ಕಲಿ

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಸಂಚಿಕೆ)

2018 - 19

25

ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ

ನಂ. 4, 100 ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ 3 ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು - 85

ಶೀರ್ಷಿಕೆ : “ ಗುರುಚೇತನ ” – ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು :

ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ
ನಂ. 4, 100 ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ,
ಬನಶಂಕರಿ, 3ನೇ ಹಂತ, ಹೊಸಕೆರೆಹಳ್ಳಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು – 85

ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ : 26980100

ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : 080 – 26422377

ಇ-ಮೇಲ್ : dsert.guruchethana@gmail.com

ಮುದ್ರಣ : 2018-19

ಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ :- 410

ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಸರ್ಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಮುದ್ರಣಾಲಯ,
ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಇಲಾಖೆ,
ಆರ್. ವಿ. ಅಂಚೆ,
ಮೈಸೂರು ರಸ್ತೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು – 59

ಆಶಯ ನುಡಿ

ಶಿಕ್ಷಣದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರದಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರ ಗುರುತರವಾಗಿದ್ದು, ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೆಚ್ಚು ವೃತ್ತಿಪರರಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾಗೀದಾರರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇವುಗಳ ಫಲಿತವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಸಿ.ಎಸ್.ಎ.ಎಸ್ ಮತ್ತು ಎನ್.ಎ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಧನೆ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾದರೂ, ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ಆತಂಕಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಸವಾಲಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳಿಗಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 8ನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ “ಗುರು ಚೇತನ - ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ”ವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 42 ತರಬೇತಿ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನುರಿತ ರಾಜ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೋರ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್ ಸೈಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸುವ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

RLW

ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ.
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು,
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ,
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಗುರು ಚೇತನ
(ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ)

2017-18

ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ಅಜಯ್ ಸೇಲ್ ಭಾ.ಆ.ಸೇ
ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಪಿ. ಸಿ. ಚಾಫರ್ ಭಾ.ಆ.ಸೇ
ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಎಸ್.ಎಸ್.ಎ & ಆರ್.ಎಂ.ಎಸ್.ಎ. ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಸೌಜನ್ಯ ಭಾ.ಆ.ಸೇ
ಆಯುಕ್ತರು,
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕೋರ್ ಕಮಿಟಿ ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಹೆಚ್.ಎನ್.
ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ. ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ ಬೆಳ್ಳಶೆಟ್ಟಿ
ನಿಕಟಪೂರ್ವ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ. ಬೆಂಗಳೂರು

- ಶ್ರೀ ಎನ್. ಕೆಂಚೇಗೌಡ.
ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಪ್ರಭಾರಿ)
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ. ಬೆಂಗಳೂರು
- ಶ್ರೀ ರುದ್ರೇಶ್. ಎಸ್.
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಎ.ಪಿ.ಎಫ್
ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಯಾದಗಿರಿ.
- ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ. ಕೆ.ವಿ.
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸಿಟಿಇ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.
- ಶ್ರೀ ಅಶ್ವಿನ್. ಸಿ. ಆರ್.
ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಿಸ್ಟೆಮ್, ಧಾರವಾಡ.

- ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ. ಎಂ.ಡಿ.
ಹಿ. ಸ. ನಿ.
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ. ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಶ್ರೀ ವೇದಮೂರ್ತಿ. ಸಿ
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಡಯಟ್, ಮಧುಗಿರಿ.
- ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಭಟ್ಟ
ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು.
ಎಂ.ಇ.ಎಸ್. ಶಿಕ್ಷಣ ಹುಮಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಜಿ. ಎಂ. ಜಂಗಿ
ಕಲಾವಿದರು, ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ. ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಿಷ್ಕರಣಾ ತಂಡ

2018-19

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್. ಭಾ.ಆ.ಸೇ
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು,
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಪಿ. ಸಿ. ಚಾಫರ್. ಭಾ.ಆ.ಸೇ
ಆಯುಕ್ತರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಎಂ. ಟಿ. ರೇಜು. ಭಾ.ಆ.ಸೇ
ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಎಸ್.ಎಸ್.ಎ ಮತ್ತು ಆರ್.ಎಂ.ಎಸ್.ಎ. ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕೋರ್ ಕಮಿಟಿ ಸದಸ್ಯರು

- ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಹೆಚ್. ಎನ್,
ನಿರ್ದೇಶಕರು ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ
ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಶ್ರೀ ಕೆಂಚೇಗೌಡ. ಎನ್ ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು
ಟಿ.ಇ ವಿಭಾಗ, ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಶ್ರೀ ಟಿ. ಕೆ ರಾಘವೇಂದ್ರ
ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಡಯಟ್, ಕೋಲಾರ.
- ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ್. ಕೆ. ವಿ.
ಹಿ. ಸ. ನಿ. ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ
ಬೆಂಗಳೂರು.

- ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯತ್ರಿ ದೇವಿ. ಟಿ. ಎನ್.
ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ
ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಶ್ರೀ ಹರಿಪ್ರಸಾದ್. ಜಿ. ವಿ.
ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಡಯಟ್, ಶಿವಮೊಗ್ಗ
- ಶ್ರೀ ರುದ್ರೇಶ್. ಎಸ್.
ಅಜೇಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜೀ ಫೌಂಡೇಷನ್, ಯಾದಗಿರಿ
- ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಡಿ. ಉಷಾ.
ಹಿ. ಸ. ನಿ. ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

- ಶ್ರೀ ಸಿ. ವೇದಮೂರ್ತಿ
ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನಾ ತಂಡ

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು

ಶ್ರೀ ರವೀಂದ್ರ ಆರ್.ಡಿ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಯೋಜಕರು. ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿ, ಕೊಪ್ಪ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವಯ್ಯ

ಬಿ.ಆರ್.ಪಿ., ಬಿ.ಆರ್.ಸಿ.ಕೇಂದ್ರ
ಹೆಚ್.ಡಿ.ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣ ಗೌಡ ಆರ್.

ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸ.ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಹವೆಲಿ ಮೊಹಲ್ಲಾ,
ಕೋಲಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಥನ್. ಬಿ.ಎ.

ಶಿಕ್ಷಕರು. ಸ.ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ, ಗುಜ್ಜಪ್ಪನ ಹುಂಡಿ.
ಹೆಚ್.ಡಿ.ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಅಶ್ವಥ್ ನಾರಾಯಣ.

ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಮದ್ದೇರಿ,
ಕೋಲಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೀರ್ತಿವತಿ

ಶಿಕ್ಷಕರು. ಸ.ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಕೆಲಗೇರಿ,
ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಗೋಪಿನಾಥ್ ಬಿ.ಎಸ್

ಶಿಕ್ಷಕರು. ಸ.ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಗರ,
ಕೋಲಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಶಂಭುಲಿಂಗಯ್ಯ ಎಸ್. ಹಿರೇಮಠ

ಬಿ.ಆರ್.ಪಿ. ಬಿ.ಆರ್.ಸಿ. ಹಾನಗಲ್.
ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಾಂತನಾಯ್ಕ ಎಸ್.

ಸಿ.ಆರ್.ಪಿ, ಕೊಪ್ಪ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಕ್ಲಸ್ಟರ್,
ಕೊಪ್ಪ ತಾಲ್ಲೂಕು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣೇಶ. ವಿ. ಪಿ.

ಶಿಕ್ಷಕರು. ಸ.ಮಾ.ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ನಿಡುವಾಳೆ.
ಮೂಡಿಗೇರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಮಮತ ಮುಡಿತ್ತಾಯ. ಸ.ಶಿ

ಸ.ಪ.ಪೂ.ಕಾಲೇಜು, ಬೆಳ್ಳಾರೆ,
ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ

ಶ್ರೀ ಲೋಹಿತ್ ಚಾಮನೂರ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜೀ
ಫೌಂಡೇಶನ್, ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷ್ಕರಣ ತಂಡ

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು

ಶ್ರೀ ರವೀಂದ್ರ ಆರ್.ಡಿ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಯೋಜಕರು. ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿ, ಕೊಪ್ಪ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಥನ್. ಬಿ.ಎ.

ಶಿಕ್ಷಕರು. ಸ.ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ, ಗುಜ್ಜಪ್ಪನ ಹುಂಡಿ.
ಹೆಚ್.ಡಿ.ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣ ಗೌಡ ಆರ್.

ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸ.ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಹವೆಲಿ ಮೊಹಲ್ಲಾ,
ಕೋಲಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಶಂಭುಲಿಂಗಯ್ಯ ಎಸ್. ಹಿರೇಮಠ

ಬಿ.ಆರ್.ಪಿ. ಬಿ.ಆರ್.ಸಿ. ಹಾನಗಲ್.
ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಗೋಪಿನಾಥ್ ಬಿ.ಎಸ್

ಶಿಕ್ಷಕರು. ಸ.ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಗರ,
ಕೋಲಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಾಂತನಾಯ್ಕ ಎಸ್.

ಸಿ.ಆರ್.ಪಿ, ಕೊಪ್ಪ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಕ್ಲಸ್ಟರ್,
ಕೊಪ್ಪ ತಾಲ್ಲೂಕು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣೇಶ. ವಿ. ಪಿ.

ಶಿಕ್ಷಕರು. ಸ.ಮಾ.ಹಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ ನಿಡುವಾಳೆ.
ಮೂಡಿಗೇರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಸಹಕಾರ

ಶ್ರೀ ಆರ್ ರಘುನಂದನ್

ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)
ಜಿಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಸಂತಮಹಲ್,
ಮೈಸೂರು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್

ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ,
ವಸಂತಮಹಲ್, ಮೈಸೂರು.

ಕೈಪಿಡಿ ರಚನೆಯ ತಾರ್ಕಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು - 2005, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-2007, ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಹಾಗೂ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ-2009, ನಿರಂತರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸೇವಾನಿರತ ತರಬೇತಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಇದುವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಲಿ, ತರಬೇತಿಯ ಅಂಶಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪೋಷಕರು ನೀಡಿದ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸಂಶೋಧನಾ ವರದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ವಿಷಯಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಬೇಕು ಹಾಗೂ 1 ರಿಂದ 8ನೇ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು-ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಇವರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಆಶಯವನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ವಿಷಯವಾರು ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಸುಗಮಕಾರರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಲಿಕಾ ಕೈಪಿಡಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ತರಬೇತಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತೀ ವಿಷಯವಾರು ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳು, ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ, ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರ, ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ 5 ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು (ಮಾಡ್ಯುಲ್) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರಂಭಿಕ ಹಂತವಾಗಿ 2017-18ನೇ ಸಾಲಿಗಾಗಿ ನಲಿಕೆಯ 4 ತರಬೇತಿ ಮಾಡ್ಯುಲ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾಡ್ಯುಲ್‌ನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುಗಮಕಾರರಿಗಿದೆ. ಈ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪರಿಗಣಿಸಿಕೊಂಡು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2017-2018 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ 4 ಮಾಡ್ಯುಲ್‌ಗಳೆಂದರೆ.....

1. ನಲಿಕಲಿ ಕನ್ನಡ
2. ನಲಿಕಲಿ ಗಣಿತ
3. ನಲಿಕಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ
4. ನಲಿಕಲಿ ಸಮಗ್ರ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬುದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯವರೆಗೂ ತಲುಪಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಲಿಕಲಿ ಸುಗಮಕಾರರು ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳದೇ ಪಠ್ಯವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಮಗುವಿನ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ವಿಷಯಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಅರಿತು ನಿರಂತರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವತಯಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾವಿನ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮೇಲಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸುದ್ದಿಚಿತ್ರ, ವರದಿಗಳು, ಆಯ್ದು ದಿನಚರಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರ ಬರಹಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖನಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವುದರಿಂದ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಸ್ವ-ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸೂಕ್ತ ವೆಬ್‌ಲಿಂಕ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

- * ಸುಗಮಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು.
- * ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಲು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.
- * ಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹೇಗೆ? ಎಂಬುವುದನ್ನು ಅರಿಯುವುದು.
- * ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಸುದ್ದಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- * ನಲಿಕಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

- * ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು.
- * ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- * ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಹೊರಸಂಚಾರ, ಪ್ರವಾಸ, ಸಂದರ್ಶನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ನೈಜ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್-2005, ಆರ್.ಟಿ.ಇ-2009 ಮತ್ತು ಸಿ.ಸಿ.ಇ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅರ್ಥ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಏಕೆ? ಹೇಗೆ? ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ, ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರ ಪಾತ್ರ, ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿಯಾಗಿ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ, ತರಗತಿವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ಮಾಹೆವಾರು ಹಂಚಿಕೆ, ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆ, ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಏನು? ಏಕೆ? ಹೇಗೆ? ಎಂಬುವುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

* ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯದಂತೆ ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ.

* ರಾ.ಪ.ಶೌ.-2005ರ ಆಶಯದಂತೆ, “ಇರುವುದೊಂದೆ ಭೂಮಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿ” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿಸಬೇಕಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ಹೆಣೆಯಲಾಗಿದೆ.

* ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವ, ಹೆಸರಿಸುವ, ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ, ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಗುವಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

* ಸುಗಮಕಾರರಿಂದಲೇ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

* ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗ ಕಾಣಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

* ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಧಕರ ಪರಿಚಯ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

* ಕಲಿಕಾಂಶದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಮೊದಲು ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ತರಬೇತಿಯ ನಂತರ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿದ್ದು ಸುಗಮಕಾರರು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿಷಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸುಗಮಕಾರರಿಗಿದೆ.

- * ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
- * ಮಗುವಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- * ವಿಷಯದ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹೊಂದಲು ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗುವುದು.
- * ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- * ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಯ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸುಗಮಕಾರರು ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವರು ಹಾಗೂ ಪಡೆಯುವವರ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಯತ್ನ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಅಡಗಿದೆ. ತರಬೇತಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು, ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ. ಈ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯೋಣ. ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸೋಣ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ‘ಅರಳುವ ಮೊಗ್ಗುಗಳಿಗೆ ಭರವಸೆ ನಾವಾಗೋಣ’. ಬನ್ನಿ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮದಾಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ.....

ಪರಿವಿಡಿ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
1	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ	1
2	ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ	4
3	ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳು	6
4	ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ	11
5	ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು/ದಿನಾಚರಣೆಗಳು	14
6	ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ	16
7	ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ	21
8	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಭಾವ	22
9	ಕಲಿಕಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು	23
10	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳು	38
11	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರ ಪಾತ್ರ	42
12	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆ	45
13	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-2005 ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ	47
14	ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ	52
15	ನಲಿಕಲಿ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ	55
16	ನಲಿಕಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2016-17	59
17	ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದ ವಿಶೇಷತೆಗಳು	62
18	ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ವಿಶೇಷ ಪದಗಳು	64
19	ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆ	65
20	ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರ (ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ಆಧರಿಸಿ)	66
21	ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳು	68
22	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು	70
23	ತರಗತಿವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು	74
24	ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರ ಆಧಾರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (ಏನು? ಏಕೆ? ಹೇಗೆ?)	78
25	ತರಗತಿವಾರು ಕ್ರೋಢಿಕ್ಯತ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	88
26	ಮಾಹೆವಾರು ಪಂಚಿಕೆ	89
27	ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	90
28	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ	95
29	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಆಟಗಳು	101
ಲೇಖನಗಳು		
30	ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು	102
31	ಪರಿಸರ ಆಂದೋಲನಗಳು	106
32	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕಾ ಏಣಿ	107
33	ಪ್ರಗತಿ ಪತ್ರ	117
34	ಪಪೆಟ್(ಚಿತ್ರಗಳು)	120
35	ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (FAQ)	125
36	ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು	128

1. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ.

ಪರಿಸರದ ಅರ್ಥ:

ಪರಿಸರ ಎಂಬುದರ ಪದಶಃ ಅರ್ಥವು “ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳು ಇರುವಂತಹ ಪ್ರದೇಶ” ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಪದದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅರ್ಥವು “ಜೀವಿಗಳು ವಾಸಿಸುವ, ಇತರೆ ಜೀವಿಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರ್ಜೀವಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವು ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶ” ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಸ್ತು, ವಿಷಯ, ಸಂಗತಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರ. ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲು ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಜೀವಿಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಜೀವಿಗಳು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರು, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಕೀಟ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲಗಳು. ನಿರ್ಜೀವಿಗಳು ಎಂದರೆ ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು, ಮಣ್ಣು ನದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಈ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಭೌತಿಕ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಪರಿಸರ.

ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಪರಿಸರಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಸಾಗರ, ಅರಣ್ಯ, ಪರ್ವತ, ಮರುಭೂಮಿ, ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು, ಗಾಳಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವಾದರೆ, ನಗರ, ಕೃಷಿಭೂಮಿ, ಕಟ್ಟಡ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಪರಿಸರವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಉಸಿರಾಡುವ ಗಾಳಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರ, ವಾಸಿಸುವ ನೆಲ ಮುಂತಾದವುಗಳು ದೊರಕುವುದೇ ಪರಿಸರದಿಂದ. ಮಾನವ ಪರಿಸರದ ಕೈಗೊಂಬೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಮಾನವನು ಪರಿಸರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯು “ಪರಿಸರ”ವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು:

“ಪತ್ರ, ಫಲ, ಪುಷ್ಪ, ಆಹಾರ, ಉಡುಪು, ವಸತಿ, ಶುದ್ಧ ಹವೆ, ಔಷಧಿ, ಇಂಧನ, ಮಳೆ, ಸುಗಂಧ, ಶಾಂತಿ, ಸಂತಸ, ನೆಮ್ಮದಿ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ನೀಡುವುದಲ್ಲದೇ, ಮಾನವನ ಕೊಡಲಿಗೂ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಪರೋಪಕಾರಿ ಬೇರಾರಿದ್ದಾರೆ?”- ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ

“ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ನಿಜವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಅವು ಜನರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಬಲಿಪಶುಗಳಾದ ಜನರಿಂದಲೇ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.” -ಸರ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಹಿಲೇರಿ.

“ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದಾನೆ.”-ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್

“ಜೀವಜಾಲವನ್ನು ಸೃಜಿಸಿದವನು ಮಾನವನಲ್ಲ, ಅವನು ಆ ಜಾಲದ ಒಂದು ಎಳೆ ಮಾತ್ರ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಹಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬರಿದಾಗುತ್ತಿದೆ, ಜಗತ್ತು ಅತಿವೇಗವಾಗಿ ಮಾನವನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಾಳಬೇಕು.”- ಜಾರ್ಜ್ ಪೇಕೀನ್ ಮಾರ್ಷ್

“ಮರವೇ ಒಂದು ಸುಂದರ ಕವನ, ಅದನ್ನು ಕಡಿದು ಕಾಗದ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನನ್ನಬೇಕು?” - ಖಲೀಲ್ ಗಿಬ್ರಾನ್.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ತುಂಬಾ ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜೈವಿಕ-ಅಜೈವಿಕ ಅಂಶಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಜೀವಿ-ನಿರ್ಜೀವಿಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜೀವಿಗಳ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರದ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಸರದ ಹಾನಿಯಿಂದ ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ನೆಲ, ಜಲ, ಗಾಳಿ, ಶಬ್ದ ಮಾಲಿನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಾಯುಗೋಳ, ಜೀವಗೋಳ ಮತ್ತು ಜಲಗೋಳಗಳ ಉಗಮ, ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಹಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಜಾಲೋಪಾದಿ(web)ಯಂತಿರುವ ಪರಿಸರದ ಘಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವು ಅಗಾಧವಾಗಿದ್ದು, ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಉಳಿವು-ಅಳಿವುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಹತ್ವ :

ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾನವ, ಪರಿಸರವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಅದರ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಪರಿಸರದ ಎಲ್ಲಾ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಮಾನವನು ತಾನು ಈವರೆಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವೇ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಇತರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಿವೆ. ಇವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಮಾನವ ನಿಸರ್ಗದ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ, ಇತರ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಪರಿಸರದ ನಿಯಮಗಳು ಮಾನವನಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಉಳಿವು, ಭದ್ರತೆ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಘನತೆಗಳ ಕುರಿತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಾನವನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಗೌರವ, ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಮತೋಲನದಿಂದ ಬದುಕಲು ಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರಚಿತವಾಗಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಂದು ಭಿನ್ನ, ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತಹ ಸಾಧನೆ, ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಸರ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರವಾದಿ ರೂಸೊ “ಮಾನವ ಪರಿಸರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಬಾಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆತ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು. ನಿಸರ್ಗವು ಒಂದು ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕದಂತೆ. ನಿಸರ್ಗದಿಂದ ನಾವು ಏನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ನಿಸರ್ಗವು ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವಿದ್ದಂತೆ, ಆ ಗುರುವಿನ ಸಾನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನವರು ಪರಿಸರವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪರಿಸರ ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ನೆಲ, ಜಲ, ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡ, ಪರ್ವತ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಸರದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ದೈವೀ ಭಾವನೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಪರಿಸರವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಜೀವಿಗಳ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾಗುವ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.

- ❖ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಪರಿಸರದ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅದರ ಸಮಗ್ರತೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.
- ❖ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.
- ❖ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಂದಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕು.
- ❖ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು.
- ❖ ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ, ವಿವಿಧ ವಯೋಮಾನದವರಿಗೂ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.
- ❖ ಪರಿಸರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜಟಿಲತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ❖ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪರಿಸರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಸರವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕು. ಆದಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಇಂದು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ರಕ್ಷಣೆಯು ಏಕೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಇಂದು ಮಾನವನು ಆಧುನಿಕತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಡೀ ಪರಿಸರವೇ ವಿನಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರವು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಿನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಮಾನವ, ಪರಿಸರವನ್ನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ನೀಡಿದ ಬಳುವಳಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಪರಿಸರದ ಅಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಮಾನವರ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವು ಸಲ್ಲದು. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಪಣತೊಡಬೇಕು. ತಮ್ಮಿಂದ ಹೊಸ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹುಟ್ಟದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅರಿತು ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಪರಿಸರದ ಪಾವಿತ್ರತೆ ತಿಳಿಸುವ ಸಂದೇಶ ನೀಡುವವರಾಗಬೇಕು. ನಾವು ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಪರಿಸರ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸಂದೇಶ ನೀಡಲು ಪರಿಸರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

“ಸ್ವಚ್ಛ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದೇಹ-ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮನಸ್ಸು ನೆಲೆಯೂರಿರುತ್ತದೆ.”

ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1883ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ‘ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಸೊಸೈಟಿ’, ಬಹುಶಃ ಭಾರತದ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ. ಅನ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು 20ನೇ ಶತಮಾನದ 70ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ಟಾಕ್‌ಹೋಂನ ಶೃಂಗಸಭೆಯ ನಂತರ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. 1986ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿತು. ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೂ, ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು, ಪರಿಸರ ವಿಷಯಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿತು. ಹೀಗಾಗಿ 80ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಣದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯವು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಗುಜರಾತಿನ ಅಹಮದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಸಾರಿತು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗಳೂ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜು ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬೆಸೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಔಪಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಜನಸಮುದಾಯದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ತಲುಪುವಂತಾಗಬೇಕು. ಪರಿಸರದಿಂದ, ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗಿ, ಪರಿಸರದ ಮೂಲಕ ಮಾಡುವ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವೆಂಬುದು ನೋಡಿ, ಮಾಡಿ, ಅನುಭವಿಸಿ, ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ, ರಕ್ಷಿಸುವ ಒಂದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನಡುವಣ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ ಎಂದರೆ, ಮಾನವರ ಜೀವನದ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

- ಪರಿಸರ ಎಂದರೇನು? ಅದು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವ ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಯಶಸ್ವಿ ಬಳಕೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡುವುದು.
- ಪರಿಸರದ ರಚನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವುದು.
- ಪರಿಸರದ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.
- ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮ, ರಹಸ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕತೆ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಮಾನವ ಜೀವಿಯ ಮೇಲೆ ಇತರ ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ? ಎಂದು ವಿವರಿಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಕಾಸ ಕಾರ್ಯಗಳಾದ ಸಸಿ ನೆಡುವುದು, ಅವುಗಳ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ಮಾನವ ಜೀವಿಯಂತೆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಕೀಟ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.
- ನೆಲ, ಜಲ, ಗಾಳಿಯ ಶುದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಮಹತ್ವ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವುದು.
- ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸವಿಯುವ, ಆಸ್ವಾದಿಸುವ, ವರ್ಣಿಸುವ, ಗುಣ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.
- ನಿಸರ್ಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದು.
- ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜ-ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯಿಂದ ಬಾಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.
- ನಾನು, ನನ್ನ ಕುಟುಂಬ, ನನ್ನ ಸಮುದಾಯ, ನನ್ನ ಸಮಾಜ, ನನ್ನ ಗ್ರಾಮ, ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ದೇಶ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ದೇಶ, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೆಳೆಸುವುದು.

- ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಮುಂದುವರೆಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು.
- ಔಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅರಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗುವ ಒಳಿತು ಕೆಡುಕುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮಿತಿ ತಿಳಿಯುವುದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೌಶಲ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅನುಭವ, ಪ್ರಯೋಗ, ಚಟುವಟಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಅಥವಾ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವರೂಪ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದರ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಂದುವರೆಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಎಂದರೇನು? ಅದು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವ ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸುವುದು.

2. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ.

ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯ ಮಡಿಲ ಮಗು. ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆತ ಒಳ್ಳೆಯವನು ಆಗುತ್ತಾನೆ, ಕೆಟ್ಟವನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ರಕ್ತದ ಒಂದೊಂದು ಹನಿಯೂ ಪರಿಸರದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ, ವಸತಿ ತನ್ನ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜಲವೇ ಜೀವನ. ತಾನು ಪಡೆಯುವ ಜೀವ ಜಲ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ದವಸ ಧಾನ್ಯ, ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು, ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ತನ್ನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗಿನ ಮಾನವನ ಸಂಬಂಧ ಚಿರಕಾಲದ್ದಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರವಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ಇತಿಹಾಸ, ಕಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಿಸರದ ಮಹತ್ವವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಮಾನವನ ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ನೈತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ರೂಪ ತಾಳುತ್ತವೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಗತಿ ಆದ ನಂತರ ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪರಿಸರದಿಂದ ದೂರ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಬದಲು ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಾನು ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯ ಮಡಿಲ ಮಗ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಭೂಮಿ, ಗಾಳಿ, ಆಕಾಶ, ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಲಿನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತುಂಬಾ ಇದೆ.

ಅಂದ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಲ್ಲದ ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿ ರಹಿತ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂಘ ಜೀವಿಯಾದ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅವನೇನಾದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಿದರೆ ಅವನು ದೇವರು ಅಲ್ಲ, ದೆವ್ವವಾಗಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. 'ನಾಡು ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಕಾಡು ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ನಾಣ್ಯದಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ನಾವು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಈ ಭೂಮಿ ಯಾವುದೇ ದೇಶದವರ ಸ್ವತ್ತಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವತ್ತು ಜನತೆಯ ಜೀವಕೋಟಿಯ ಸ್ವತ್ತು' ಎಂದು ಡಾ|| ಶಿವರಾಂ ಕಾರಂತರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಆಧುನಿಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ಪ್ರಪಂಚವೂ ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಕಾಲ ಮತ್ತು ದೇಶವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹತ್ತಿರ ಇರಬೇಕಾದ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬಹಳ ದೂರ ಸರಿದು ಹೋಗಿವೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ವಿಶ್ವವಿನಾಶಿ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಮಾನವ ತನ್ನ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಕಳೆದ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪರಿಸರಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು - "ಮಾನವ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪರಿಸರವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿರಾಶಾವಾದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಭೂಮಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹಾಳಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯಗೊಂಡಿದೆ. ಸುಧಾರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದೆ ಈಗಿನಂತೆಯೇ ಪರಿಸರದ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ನಡೆದರೆ ಇನ್ನು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ವಿನಾಶ ಖಂಡಿತ. ಈ ಪ್ರಮಾಣದ ಗಾಳಿ ಹಾಗೂ ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ ಮುಂದುವರೆದರೆ ಮಾನವ ಬದುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಗತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಲಿಪಟ್ಟು ಜೈವಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸರಪಳಿಯ ಮೂಲಕ

ವಿಷ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಸ್ಯಸಂಕುಲ, ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ, ಪಕ್ಷಿಸಂಕುಲ ಹಾಗೂ ಕೀಟಸಂಕುಲಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಕಾಯಿಲೆಗಳು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ದೂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿ ಪರಿಸರಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ತೀವ್ರಗೊಂಡು, ಪರಿಸರಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸಲು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೊರಬಂದವು. ಇವು ಇಂದಿನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಅಣು ಯುದ್ಧದವರೆಗಿನ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಭೂಮಿ ಜೀವ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರ ಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾಗಿರಬೇಕು. ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು. ಆಹಾರದ ಪೂರೈಕೆ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ಅವಕಾಶ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಮುಂದೆ ನಗರೀಕರಣದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಬಾರದು. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮಾಲಿನ್ಯಗಳು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಯಾವ ಬಗೆಯ ಯುದ್ಧಗಳು ಇರಬಾರದು.

ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋದವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅವುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಅಣ್ಣಸ್ತುಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಇಂದು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಸರದಲ್ಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಖಚಿತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಮಾನವ ಎಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಆಗಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಚೈತನ್ಯ ಪಡೆದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಶ್ರಿಸ್ತ್ರಾಣ, ಕಾಲು ಮಲಿನವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿರೋಧಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಮಾನವೀಯವಾಗಿ ಪರಿಸರವನ್ನೇ ವಿಷಮಯ ಶತ್ರುವಿನಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಜೀವಿಸು ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂದು ಮಾನವ ನಗರ ಜೀವನದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೆ ದೂರವಾಗಿರಲಿ ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದ ಚೆಲುವು ಒಲವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ತುಡಿತ ತುಳಿಯಲಾರದ್ದು ಸುಂದರ ಗಿರಿಕಂದರಗಳು, ಜಲಪಾತಗಳು, ಭವ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

ಹಾರ್ಡಿನರ್‌ರವರು ಹೇಳುವಂತೆ 'ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮುಂಬರುವ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು'. ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ವಿಷಭರಿತ ಹೊಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಲು ಇಷ್ಟವಿರುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರಶಾಸ್ತ್ರ ಇಂದಿನ ಮಾನವ ಮಾಡಿರುವ ಅನೇಕ ಪರಿಸರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು, ಮಾಲಿನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ ಈ ಭೂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಬಹುಕಾಲಿಕ ಉಳಿವಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಪರಿಸರದ ಅಭ್ಯುದಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಶಾವಾದಿಗಳಾಗಿರ ಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಶುಭ ಸೂಚನೆ. ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲದೇ, ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹಿಂದಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳ ಸುಂದರ ಗಿರಿಕಂದರಗಳು, ಭವ್ಯ ಜಲಪಾತಗಳು, ಶುದ್ಧ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ಸಮುದ್ರಗಳು, ನಿರ್ಮಲ ಗಾಳಿ ಮತ್ತಿತರ ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಈಗಿನ ಮಲಿನ ಅವಘಡಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಶುಭವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಡೀ ವಿಶ್ವಕಲ್ಯಾಣವೇ ತನ್ನ ಪರಿಸರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನವ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

3. ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳು.

ಮಲಿನತೆ ಎಂದರೆ ಪರಿಸರದ ಶುಭ್ರತೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಒಂದು ವಿದ್ಯಮಾನ. ಮಾಲಿನ್ಯವು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಅನನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಬದುಕು ದುಸ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿರಬಹುದು. ಅಗ್ನಿ ಪರ್ವತ ಸ್ಫೋಟ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದರೆ, ಕೀಟನಾಶಕ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿ ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ವಾಯು, ನೀರು, ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತವಾಗಬಹುದು. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮಲಿನತೆಯು ಪರಿಸರದಿಂದಲೇ ನಿವಾರಣೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಹಜ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜೈವಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ವಾಯು ಜೀವಕ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಗಳಿಂದ ಕೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆರೆಯ ನೀರು ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಹಾಗೂ ಜಲಸಸ್ಯಗಳು ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಆಮ್ಲಜನಕದೊಂದಿಗೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸ್ವ ನಿಯಂತ್ರಣ ತಂತ್ರ.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾನವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಮಲಿನಕಾರಿಗಳು ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆರು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

1. ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ
2. ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ
3. ಭೂ ಮಾಲಿನ್ಯ
4. ಶಬ್ದ ಮಾಲಿನ್ಯ
5. ಆಹಾರ ಮಾಲಿನ್ಯ
6. ವಿಕಿರಣ ಮಾಲಿನ್ಯ.

ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ

ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಅನಿಲಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತವಾದರೆ ಅಥವಾ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾನಿಕಾರಕ ಅನಿಲವೊಂದು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ ವಾಯು ಕಲುಷಿತಗೊಳ್ಳುವುದೇ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ.

ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ:

- ಮನೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಧನಗಳನ್ನು ಉರಿಸುವುದರಿಂದ.
- ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ, ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು, ಮತ್ತು ಚಂಡಮಾರುತದಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ.
- ರೆಫ್ರಿಜರೇಟರ್‌ನಿಂದ ಮತ್ತು ಸಿಂಚನ ಸಾಧನ(ಏರ್ ಕಂಡೀಷನ್)ಗಳಿಂದ ಕ್ಲೋರೋಫ್ಲೋರೋ ಕಾರ್ಬನ್‌ಗಳು(ಅಈಅ) ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಗಾಳಿ ಸೇರುವುದರಿಂದ.
- ಕೊಳೆಯುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ.
- ಕೀಟನಾಶಕಗಳು, ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಕಳೆ ಹಾಗೂ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ.
- ಅರಣ್ಯನಾಶದಿಂದ ಸಸ್ಯಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಾಲದ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುವುದರಿಂದ.

ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನದ ಏರಿಕೆ.
- ಓಜೋನ್ ಪದರದ ನಾಶ.
- ಆಮ್ಲಮಳೆ

1984 ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭೂಪಾಲ್ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಪೀಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ ಮಿಥೈಲ್ ಐಸೋ ಸಯನೈಟ್ ಎಂಬ ರಾಸಾಯನಿಕದ ಸೋರಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ವಿಷಾನಿಲ ಆರ್ಥ್ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಅದನ್ನು ಮಲಿನ ಮಾಡಿತು. ದುರ್ದೈವವಶಾತ್ ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ಜನರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಮೃತಪಟ್ಟರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಬೆಳೆಯುವ ಎಳೆಯ ಕಂದಮ್ಮಗಳು. ಈ ದುರಂತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದುವರೆದು ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಜನರನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಿದೆ. ಈ ವಿಷಾನಿಲವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಬದುಕಿದ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯ ಬಾಧೆಗಳು ಒಂದೆರಡಲ್ಲ. ಆ ಬಾಧೆಗಳೆಂದರೆ ತಲೆನೋವು, ಕಣ್ಣಿನ ಉರಿ, ಎದೆನೋವು, ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಗರ್ಭಕೋಶದ ತೊಂದರೆಗಳು, ಭ್ರೂಣದ ಅಪಕ್ವ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳು ಹೀಗೆ ಒಂದೆರಡಲ್ಲ. ಈ ಬಾಧೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದರು. ಈ ವಿಷಾನಿಲವನ್ನುಂಡ ಸಾವಿರಾರು ಹಸುಗಳು ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟವು. ಉಳಿದವು ಹಾಲು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ನಶಿಸಿದವು. ಇವೆಲ್ಲ ವಿಷಕರ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಾಗ ಆಗುವ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ.

ಸಂಗ್ರಹ - ಪರಿಸರ ಅರ್ಥಕೋಶ. C.E.E

ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಕಾರ್ಖಾನೆ, ವಾಹನಗಳ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಕಶ್ಮಲಗಳನ್ನು ತಟಸ್ಥೀಕರಿಸಿ, ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು.
- ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ವಾಯುಮಲಿನಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೀರುವ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಹೆಚ್ಚು ಮಲಿನಕಾರಕವಲ್ಲದ ಇಂಧನಗಳ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ (ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ) ಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.

ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ

ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಹಾಗೂ ನಗರಗಳ ಚರಂಡಿಗಳಿಂದ ವಿಸರ್ಜಿಸಲ್ಪಡುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರ, ಕೊಳೆತ ಜೈವಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಆಮ್ಲ, ಪ್ರತ್ಯಾಮ್ಲ, ಸೀಸ, ಪಾದರಸದಂತಹ ವಿಷ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ತೈಲಗಳು ಸೇರುತ್ತವಲ್ಲದೇ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಉಷ್ಣ ಹಾಗೂ ವಿಕಿರಣಕಾರಕಗಳು ಬೆರೆತಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನೀರು ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ಹಳ್ಳ, ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಗಾರಗಳು, ನದಿ ಮತ್ತು ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದರಿಂದ ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಲಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು:

- ಚರಂಡಿ ನೀರು, ಕೊಳೆತ ಜೈವಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಮಾರ್ಜಕಗಳು, ಮಲಮೂತ್ರಗಳು ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದು.
- ಕ್ಯಾಡ್ಮಿಯಂ, ಸೀಸ, ಕ್ರೋಮಿಯಂ, ಪಾದರಸದಂತಹ ಭಾರಲೋಹಗಳು, ಆಮ್ಲ, ಪ್ರತ್ಯಾಮ್ಲ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕ ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನೀರು, ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದು.
- ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಕೀಟ ಹಾಗೂ ಕಳೆನಾಶಕಗಳು ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದು.
- ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಹಾಗೂ ತೈಲ ಸೇರುವುದು.

ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾನಿಕರ ಕಶ್ಮಲಗಳು ಬೆರೆತು ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗದೆ ಇರುವುದು.
- ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ರೋಗಗಳ ಹರಡುವಿಕೆ.
- ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳಲ್ಲದೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಹೊರಹಾಕುವ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳೂ ಸೇರಿ ಮಾರಣಾಂತಿಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ಹರಡುವುದು.
- ಸಜೀವಿಗಳ ನಾಶ
- ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿ

ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯದ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಚರಂಡಿ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮಲಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೀರನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು.
- ನೀರನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಬಿಡುವುದು.
- ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ ನೀರಿನ ತಾಪವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುವುದು.
- ಬಸಿಯುವುದು, ಕುದಿಸುವುದು, ಸೋಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಸ್ವಟಿಕ, ಪರ್ಮ್ಯಾಂಗನೇಟ್, ಕ್ಲೋರಿನ್ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ನೀರನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು.

ಭೂ ಮಾಲಿನ್ಯ

ಘನ ಹಾಗೂ ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಚರಂಡಿಗಳಿಂದ, ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಬಂದು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಾಗ ಭೂಮಾಲಿನ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಭೂ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು:

- ಆಮ್ಲಮಳೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಾಗ ಮಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚು ಆಮ್ಲೀಯವಾಗುವುದು.
- ಕೃಷಿ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ, ಗೊಬ್ಬರ, ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಮತ್ತು ಕಳೆನಾಶಕಗಳನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನೀರಿನ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಹರಿಸುವುದು.
- ವಿಕಿರಣಶೀಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೂತುಡುವುದು.
- ಕಸದ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರವಾಗುವುದು.

ಭೂ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು.
- ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುವುದು.
- ಆಹಾರ ಸರಪಳಿಯ ಮೂಲಕ ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಮಾನವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುವುದು.

ಭೂ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಕಾಗದ, ಗಾಜು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನಂತಹ ಕೊಳೆಯದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು.

- ಚರಂಡಿಗಳ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ನೀರನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬಿಡುವುದು.
- ಕೃಷಿಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಬಳಸುವುದು.
- ವಿಕಿರಣಶೀಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುವುದು.

ಮಣ್ಣಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: ಮಣ್ಣು ಆಮ್ಲೀಯ ಅಥವಾ ಕ್ಷಾರೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಟಸ್ಥವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

* ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಲೋಹದ ಅಥವಾ ಅಲೋಹದ ಆಕ್ಸೈಡ್‌ಗಳು ಆಮ್ಲದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಮಣ್ಣು ಆಮ್ಲೀಯ, ಕ್ಷಾರೀಯ ಅಥವಾ ತಟಸ್ಥ ಗುಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

* ಮಣ್ಣಿನ ಆಮ್ಲೀಯತೆ ಅಥವಾ ಕ್ಷಾರೀಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಸ್ಯ ಜಾತಿಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಶಬ್ದ ಮಾಲಿನ್ಯ

ನಮ್ಮ ಕಿವಿ 10 ಡೆಸಿಬಲ್ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿರುವ ಶಬ್ದಗಳು ನಮಗೆ ಅತೀ ಅಪಾಯಕಾರಿ. ಈ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಶಬ್ದ ಉಂಟಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಶಬ್ದಮಾಲಿನ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಶಬ್ದ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು:

- ಗುಡುಗು ಮತ್ತು ಸಿಡಿಲುಗಳ ಶಬ್ದ.
- ಯಂತ್ರಗಳು, ವಾಹನಗಳು, ರೈಲ್ವೆ, ವಿಮಾನಗಳು ಹೊರಡಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳು.
- ಹಬ್ಬಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಲೌಡ್ ಸ್ಪೀಕರ್‌ಗಳು, ಪಟಾಕಿ, ಸಿಡಿಮದ್ದುಗಳು ಹೊರಡಿಸುವ ಸದ್ದು.
- ಜಾತ್ರೆ, ಸಂತೆಗಳಂತಹ ಜನಜಂಗುಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಶಬ್ದ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಶಬ್ದ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ಗಾಬರಿ, ತಲೆನೋವು.
- ಹೃದಯಬಡಿತ ಮತ್ತು ನಾಡಿಬಡಿತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುವುದು.
- ಕಿವಿ ಮಂದವಾಗುವುದು.
- ಮಾನಸಿಕ ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಭಂಗ ಉಂಟಾಗುವುದು.

- ಕಣ್ಣಿನ ಪಾಪೆ ಹಿಗ್ಗುವುದು.
- ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯತೆ
- ತಲೆ ಸುತ್ತುವಿಕೆ, ಹೊಟ್ಟೆತೊಳೆಸುವಿಕೆ, ವಾಂತಿಯಾಗುವುದು.
- ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಳುವರಿ ಕಡಿಮೆ.

ಶಬ್ದ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆ.
- ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಆಗಾಗ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕುವುದು.
- ಶಬ್ದನಿರೋಧಕ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಚಾಲನೆ.
- ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಕಿವಿ ಬೆಣೆ ಪೂರೈಕೆ.
- ಧ್ವನಿವರ್ಧಕಗಳ ಬಳಕೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ.

ಆಹಾರ ಮಾಲಿನ್ಯ

ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಮಗರಿಯದಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಅಥವಾ ಇತರ ಪದಾರ್ಥ (ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಕಲ್ಲು, ಮರಳು ಇತ್ಯಾದಿ) ಗಳು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವನ್ನು ತಂದರೆ ಅದನ್ನು ಆಹಾರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಎನ್ನುವರು.

ಆಹಾರ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು:

- ಸರಿಯಾದ ಬೆಳಕು ಹಾಗೂ ಗಾಳಿಯಾಡದ ಅಡುಗೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರಿಂದ ಹಳಸಿ ಹೋದ (ಬೂಷ್ಟ್ ಮತ್ತಿತರ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಗಳಿಂದ) ಆಹಾರ ಸೇವನೆ.
- ಧೂಳು ಹಾಗೂ ರೋಗಕಾರಕ ಕೀಟಗಳಿಂದ ತೆರೆದಿಟ್ಟ, ಹಾಳಾದ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ.
- ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಹಾಗೂ ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿರುವುದು.
- ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಅನಾವಶ್ಯಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ (ಕಲಬೆರಕೆ) ಆಹಾರ ಸೇವನೆ.

ಆಹಾರ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ವಾಂತಿ-ಭೇದಿ ಹಾಗೂ ಅಜೀರ್ಣ ಉಂಟಾಗಬಹುದು.
- ಒಗ್ಗದಿರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಲರ್ಜಿ.
- ಕಲುಷಿತ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಸಾವು ಸಂಭವ.

ವಿಕಿರಣ ಮಾಲಿನ್ಯ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೂರ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಕಿರಣಪಟು ಧಾತುಗಳು ಸೂಸುವ ವಿಕಿರಣಗಳಿಂದ ಈ ಮಾಲಿನ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಕಿರಣ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು:

- ಓಜೋನ್ ಪದರ ತೆಳ್ಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದು.
- ಅಣು ಸ್ಫಾವರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಿರಣಗಳ ಸರಿಯಾದ ವಿಲೇವಾರಿಯಾಗದಿರುವುದು.
- ಅಣು ಬಾಂಬ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ.
- ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಯುರೇನಿಯಂಗಳ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ.

ವಿಕಿರಣ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ವಿಕಿರಣಶೀಲ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಜೀವಿಗಳ ಡಿ.ಎನ್.ಎ.ದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.
- ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕೃತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು.
- ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ವಿಕಿರಣಗಳಿಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡರೆ ಅಪಾಯವಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ

ಅರಣ್ಯನಾಶ: ಅರಣ್ಯನಾಶ ಎಂದರೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾನವ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಾಶಪಡಿಸುವುದು, ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಉದ್ದೇಶಿತ / ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ತಗಲುವ ಬೆಂಕಿಯಿಂದಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಮರಗಿಡಗಳು, ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ನಾಶವಾಗುವ / ನಾಶಪಡಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಅರಣ್ಯ ನಾಶಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ,

- ಮರಗಳು ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಇದ್ದಿಲನ್ನು ಇಂಧನಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಾನವರಿಂದ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಮರಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾನವ ಅತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು.
- ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ತೆರವುಗೊಂಡ ಜಾಗವನ್ನು ಮಾನವರು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಮೇವಿಗಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಾಗೂ ವಾಸಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು.
- ಜನರು ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ (ಕತ್ತರಿಸುವುದರಿಂದ) ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಶುಷ್ಕತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಾತಾವರಣದ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಜೀವಿಗಳ ಸೇವನೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರಾಗಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು.
- ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ.
- ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ.
- ಮಾನವನ ಅತಿಯಾದ ಆಸೆ.
- ಅರಣ್ಯ ನಾಶವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ಅವುಗಳು ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ.

ಅರಣ್ಯ ನಾಶದಿಂದ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ವಾತಾವರಣ:

- ಅರಣ್ಯನಾಶ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಹವಾಮಾನ ಹಾಗೂ ಭೂ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತವೆ.
- ಮರಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರೆ ಸಸ್ಯಗಳು ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅರಣ್ಯ ಅಥವಾ ಮರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗಾಲವನ್ನು ವಾತಾವರಣದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕುತ್ತವೆ.
- ಮರಮುಟ್ಟುಗಳ ಕೊಳೆಯುವಿಕೆಯು ಹಾಗೂ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುವ ಎರಡು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇಂಗಾಲವನ್ನು ಮರಳಿ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಸಮತೋಲನದಿಂದಾಗಿ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಇಂಗಾಲದಿಂದ ತಾಪಮಾನ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಲಮಂಡಲ:

- ಅರಣ್ಯನಾಶವು ಜಲಚಕ್ರದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಮರಗಳು ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೇರುಗಳಿಂದ ಹೀರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಮರಗಳು ಭಾಷ್ಪೀಕರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಣ ಹವೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.
- ಅರಣ್ಯನಾಶದಿಂದ ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ತೇವಾಂಶ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಣ್ಣಿನ ಪರಸ್ಪರ ಆಕರ್ಷಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭೂಸವಕಳಿಯಿಂದಾಗಿ ನೆರೆ, ಭೂಕುಸಿತ ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಆವಿಯ ರಚನೆ ವೇಗವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- ಮಳೆನೀರು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಜಿನುಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಬದಲಿಗೆ, ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲ ಭೂಮಿಯ ಒಳ ಪದರದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ನೀರಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಜೀವ ಸಂಕುಲ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ನಷ್ಟ ಸಾವು ನೋವುಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ಮಣ್ಣು: ಅರಣ್ಯ ನಾಶದಿಂದಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಡಿದಾದ ಕಣಿವೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ: ಅರಣ್ಯನಾಶದಿಂದಾಗಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆ. ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳಿಗೆ ಜೀವಿಸಲು ತೊಂದರೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಸ್ಯೋಷಧಿಗಳ ಕೊರತೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ, ಕೀಟಗಳ ತಳಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಾಶ: ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪರಿಸರ ವಿನಾಶದ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಜೀವ ವಿನಾಶದ ವೇಗ ಪ್ರತಿ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರದಿಂದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜಾತಿಗಳಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. 17ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಸುಮಾರು 700 ಜೀವ ಜಾತಿಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಮಾಂಸ, ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾನವರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ **ಡೋಡೋ ಹಕ್ಕಿ** ಜೀವಜಾತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಳಿವಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

4. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.

“ಋತುಚಕ್ರ ತಿರುಗುವುದು, ಕಾಲನೆದೆ ಮರುಗುವುದು|
ಮೃತನ ಮಣ್ಣಿಂದ ಹೊಸ ಹುಲ್ಲು ಮೊಳೆಯುವುದು||
ಕ್ಷಿತಿಗರ್ಭ ಧರಿಸುವಳು, ಮತ್ತುದಿಸುವುದು ಜೀವ|
ಸತತ ಕೃಷಿಯೋ ಪ್ರಕೃತಿ- ಮಂಕುತಿಮ್ಮ”.

ಪರಿಸರವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಾತಾವರಣ. ನಾವು ಜೀವಿಸುವ ಸ್ಥಳ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಕೀಟ ಕೈಗಾರಿಕೆ ನಡೆಸುವ ಪ್ರದೇಶ, ನದಿ, ಬೆಟ್ಟ, ಸರೋವರ ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ವಿಶಾಲ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವಿದೆ. ವಿಶಾಲವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ 2 ಮುಖ್ಯ ವಿಧಗಳಿವೆ.

- 1) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರ.
- 2) ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರ :

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವಾಯು, ನೀರು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣು ಎಂಬ ಹಲವು ಜೀವವಿಲ್ಲದ ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಮುಂದುವರೆದಂತೆ ಜೀವವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳೂ ಸಹ ಇವೆ. ಪರಿಸರದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾದ ಇದು ಇಂದು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಲೂಟಿ ನಡೆದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸುಂದರ ಪರಿಸರವೂ ಮಲಿನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರ :

ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮಾನವನಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳಿವೆ. ಮನೆ, ಆರೋಗ್ಯ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ವಾಹನ, ಮುಂತಾದವು ಸೇರಿವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳದ ಪ್ರಶಾಂತತೆ ಮುಂತಾದವು ವಸ್ತುಗಳ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಪರಿಸರದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ :

ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಮಲಿನಗೊಂಡ ನೀರು, ವಾಯು ಮತ್ತು ಶಬ್ದದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅರಣ್ಯ ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ನಾಶ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ವಿಶ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ದುರಾಸೆ, ಅಜ್ಞಾನ, ಭೋಗ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗದಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಚ್ಛೇದ ಕೊರತೆ ಸಹ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಶೋಷಣೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ದ್ವೇಷ ಮುಂತಾದ ಮನೋಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಸಹ ಸೇರಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆ, ದುರ್ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ಮೆ, ತಾಳ್ಮೆ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕದಿರುವುದು, ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರ ನಾಶದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಾನವ ಸ್ವ ನಿಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಪರಿಸರ ಮಲಿನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ:

- ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾಗುವ ನಿರಂತರವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.
- ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅದರ ಸಮಗ್ರತೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.
- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು.
- ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಂದಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಒತ್ತುಕೊಡಬೇಕು.
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲೇಬೇಕು.
- ಪರಿಸರವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವವರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ವಿಚಾರಶೀಲ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು)
- ಪ್ರತೀ ಹಂತದಲ್ಲೂ, ಪ್ರತೀ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೂ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
- ಪರಿಸರವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವವರಿಗೆ ಪರಿಸರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕು.
- ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜಟಿಲತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪರಿಸರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಸರವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕು.
- ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು.

ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ನಾಶವಾಗದಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಲಿನಗೊಳ್ಳದಂತೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಏನಲ್ಲ. ಇದು ಇತಿಹಾಸದಷ್ಟೇ ಹಳೆಯದು. ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಶಾಸನಬದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮೊದಲಿಗನಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಾಯಶಃ ಇವನದೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಲಿಖಿತ ಶಾಸನ! ಹಿಂದಿನ ಜನಾಂಗದವರ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಅರಿವು, ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಈಗಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಧಾನುಕರಣೆಯೇ? ಅಥವಾ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ? ಕಾರಣ ಏನೇ ಇರಲಿ ಸೌರವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯೊಂದೇ ಜೀವಂತ ಗ್ರಹ. ಅಂದರೆ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಏಕೈಕ ಗ್ರಹ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಪನ್ಮೂಲವೂ ತನ್ನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಸಮತೋಲನದ ಬುನಾದಿಯೇ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅಂಶಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವೆನಿಸಿದರೂ, ಮಾನವನ ಕೈಚಳಕವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ಹಲವು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿ, ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ, ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ.

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ “ಭೂಮಿಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಅತಿ ಆಸೆಗಳನ್ನಲ್ಲ”. ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅಂತಹದರಲ್ಲಿ ಮಾನವ ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ವನಾಶ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರೆ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಇದು ನಡೆಯಬಾರದೆಂದರೆ ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ಪರಿಸರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಅದೇ ಪರಿಸರ ಉಳಿವಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಸರ್ಗದ ಜೊತೆ ಬೆರೆತು ಬಾಳಿದರೆ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದ ಉಳಿವಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಆವಿಷ್ಕಾರದಿಂದ ಇಂದಿನ ಮಾನವನ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನುಷ್ಯರು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ದೂರಾಗಿ ವಿವಿಧ ಅನೈಸರ್ಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ಉದಾಸೀನತೆ, ತಿಳಿಗೇಡಿತನದಿಂದ ನಿಸರ್ಗ ಅವನತಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಭಾಗಿದಾರರು ಎಂಬುದು ಕೂಡಾ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ಸತ್ಯ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ, ಚಿಂತೆ ಇರುವವರನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನು?...

ಪುನರ್‌ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಸಾಡಬಾರದು, ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗುವ ಪರಿಸರಸ್ನೇಹಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

ಉದಾ: ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲದ ಬದಲು ಕಾಗದ ಅಥವಾ ಬಟ್ಟೆ ಚೀಲ, ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್ ಆಫ್ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಗಣೇಶನ ಮೂರ್ತಿ ಬದಲು ಮಣ್ಣಿನ ಗಣೇಶ ಮೂರ್ತಿ. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲಗಳ ಬದಲು ಸೆಣಬಿನ ನಾರಿನ ಗೋಣಿ, ಎಸೆಯುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬದಲು ದುರಸ್ತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜೈವಿಕ, ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡಿ. ಉದಾ: ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಆಹಾರ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಉದ್ಯಾನವನದ ಹಸಿರು ತ್ಯಾಜ್ಯ ಇದರಿಂದ ನೀವು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರ್ಯಾಯ ಇಂಧನ ಅಥವಾ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಬಹುದು. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿರುವ ದನಗಳು, ನಾಯಿಗಳು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಸಿಗದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜಾಗೃತೆಯಾಗಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿ. ಉದಾ: ಟ್ಯೂಬ್‌ಲೈಟ್‌ಗಳು, ಸಿಎಫ್‌ಎಲ್ ಬಲ್ಲುಗಳು, ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳು ಅಥವಾ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳು, ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಬುದ್ಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ, ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಆದರೆ ಅದರ ಮುಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು.

- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಇದರಿಂದ ಪರಿಸರವೂ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ದೇಶದ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಆಮದಿನ ಹೊರೆಯೂ ಕಮ್ಮಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಉತ್ತಮ ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಗಲು ಹೊತ್ತನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆಗ ಫ್ಯಾನ್, ವಾತಾನುಕೂಲಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪಗಳು, ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಬಹುದು. ನವೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ. ಉದಾ: ಸೋಲಾರ್ ನೀರಿನ ಹೀಟರ್, ಸೋಲಾರ್ ದೀಪಗಳು.
- ಮನೆಯೊಳಗೆ ಉತ್ತಮ ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು ಇರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕೃತಕ ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ದೂರವಿರಿಸಿ ಹಗಲು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ ಮಾಡದಿರುವುದು.
- ಗೃಹಬಳಕೆಗಾಗಿ ಸೋಲಾರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ರಾಸಾಯನಿಕ ಮುಕ್ತ ಸಾವಯವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನ.
- ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಹಸಿರು ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನೂ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು. ಉದಾ: ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬ, ಮದುವೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಾರಂಭಗಳ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು.
- ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಹರಿದು ಪೋಲಾಗಿ ಹೋಗುವ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಇಂಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಬೇಕು.
- ಮಳೆಕೊಯ್ಲು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

5. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು/ದಿನಾಚರಣೆಗಳು

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಚರಿಸುವುದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ “ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಜೆಗಳು” ಎಂಬುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಪರಿಸರದ ಮಹತ್ವದಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯೋಣ.....

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ದಿನ:

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ವೆಂಕಟರಾಮನ್‌ರವರು 28-02-1928ರಂದು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿದ ‘ರಾಮನ್‌ಎಫೆಕ್ಟ್’ ಭೌತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ನೆನಪು ಹಾಗೂ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಆ ದಿನವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ದಿನ. ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ದಿನ.

ವಿಶ್ವ ಅರಣ್ಯ ದಿನ:

ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತೆ, ಅರಣ್ಯ ಮಹತ್ವದ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 21 ರಂದು ‘ವಿಶ್ವ ಅರಣ್ಯದಿನ’ವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಂದು ಸಸಿ ನೆಡುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನ:

ರಿಯೋ-ಡಿ-ಜನೈರೋದಲ್ಲಿ ನೆಡೆದ ಯುಎನ್‌ಸಿಇಡಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 22 ನ್ನು ‘ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನ/ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಂಕಲ್ಪ ದಿನ’ವೆಂದು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಿಹಿ ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ ದಿನ.

ವಿಶ್ವ ಪೃಥ್ವಿ ದಿನ:

ಏಪ್ರಿಲ್ 22 ರಂದು ಭೂ ಗ್ರಹದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಜನಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ದಿನ. ಮಾನವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಪಾರಿಸಾರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದು, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಲು ಜನಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ದಿನ.

ವಿಶ್ವ ಪಾರಂಪರಿಕ ದಿನ:

1982 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಹು ಅಮೂಲ್ಯ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ‘ವಿಶ್ವ ಪಾರಂಪರಿಕ ದಿನ’ ಆಚರಿಸುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು 1983 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 18 ರಂದು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ವಿಶ್ವ ಪಾರಂಪರಿಕ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಭೂ ದಿನ:

“ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯ ರಕ್ಷಣೆ” ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 1970ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಭೂ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಏಪ್ರಿಲ್ 18 ರಂದು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ವಿಶ್ವ ಭೂ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ದಿನ:

ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯು 2000ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತೆ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮೇ 22 ರಂದು ‘ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ದಿನ’ವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ತಂಬಾಕು ವಿರೋಧಿ ದಿನ:

ಆರೋಗ್ಯ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ತಂಬಾಕಿನ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 1987 ರಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಡಬ್ಲ್ಯು. ಎಚ್.ಒ ವತಿಯಿಂದ ಮೇ-31 ರಂದು ವಿಶ್ವ ತಂಬಾಕು ವಿರೋಧಿ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಪರಿಸರ ದಿನ:

ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯಿಂದಂಟಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 1974 ರಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜೂನ್ 5 ರಂದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ದಿನ:

1989 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಜಾಗತಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿಷಯಗಳ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು, ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜುಲೈ 11 ರಂದು ವಿಶ್ವ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಓಜೋನ್ ದಿನ:

ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತೆ 1994 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 16 ರಂದು ಓಜೋನ್ ಪದರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಜಾಗೃತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಶ್ವ ಓಜೋನ್ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಹಸಿರು ಗ್ರಾಹಕರ ದಿನ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 28):

ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಮರುಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ದಿನ. ಈ ದಿನದಂದು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು. ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವ ವಿಷಕರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳಿ ಹಸಿರು ಬಳಕೆದಾರರಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ದಿನ:

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 1929ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 4ರಂದು ಜರ್ಮನಿಯ ಬರ್ಲಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 4 ರಂದು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನ:

ಚಂಡಮಾರುತ, ಪ್ರವಾಹ, ಭೂಕುಸಿತ, ಬರ, ಭೂಕಂಪ, ಸುನಾಮಿ ಇತ್ಯಾದಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಉಂಟಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ, ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೇಗೆ ಈ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿ, ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ದಿನ.

ವಿಶ್ವ ಕೈ ತೊಳೆಯುವ ದಿನ:

ಕೈ ತೊಳೆಯುವುದರ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15ರಂದು "make hand washing a habit, because it impacts nutritions" ಈ ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ರೈತರ ದಿನ:

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಡಿಸೆಂಬರ್-23 ರಂದು ರೈತರ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೈತರ ದಿನವನ್ನು ರೈತ ನಾಯಕ ಚೌಧರಿ ಚರಣ್ ಸಿಂಗ್‌ರವರ ಜನ್ಮದಿನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಡಿಸೆಂಬರ್-12 ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

* ವನಮಹೋತ್ಸವ :

ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಜೂನ್ 05 ರಂದು ವಿಶ್ವ ಪರಿಸರ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ. 'ಮಗುವಿಗೊಂದು ಮರ, ಶಾಲೆಗೊಂದು ವನ' ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಅರಣ್ಯೀಕರಣಗಳೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

* ಶ್ರಮದಾನ :

ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನಾಚರಣೆಗಳಾದ ಯುವಜನೋತ್ಸವ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜಯಂತಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವ, ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿ.... ಮೊದಲಾದ ಆಚರಣೆಗಳ ದಿವಸ ಶಾಲಾ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಶ್ರಮದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತೇವೆ.

* ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು :

ಬಾಲ ಸ್ವಚ್ಛ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹೊರಸಂಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ, ಸಹಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. 'ನಮ್ಮ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ'. ಒಂದು ಸ್ವಚ್ಛ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಬಲ್ಲದು. ಶಾಲಾ ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಊರಿನ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ, ಕಾಳಜಿ ಮೂಡಿಸಿದರೆ ಇವು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.....

- ಉನ್ನತ ಧೈಯಗಳು,
- ಯಶಸ್ವಿ ಆಯೋಜನೆ,
- ವಿಷಯ ಪ್ರಚಾರ,
- ಸಂಘಟನೆ,
- ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಘೋಷಣೆಗಳು,
- ಎಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ,
- ಉದ್ದೇಶ ಈಡೇರಿಕೆ,
- ತೀರ್ಮಾನಗಳ ಈಡೇರಿಕೆ.

ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ:

ಜೀವಸಂಕುಲ ರಕ್ಷಣೆಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ನೆಲ, ಜಲ, ವಾಯು ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲ, ಜಲ, ವಾಯು ಈ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದು. ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳ ಕಲಿಕಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು. ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಗಳು ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿತ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದಾಗ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು. ಶಾಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಂತ್ರಿಯ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಗಿಡ ಮರ ಬೆಳೆಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು.

6. ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ

ಸ್ವಚ್ಛತೆಯು ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ. ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಮನುಷ್ಯ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದರೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ತಾನೆಷ್ಟೇ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪರಿಸರವು ನೈರ್ಮಲ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರದಿದ್ದರೆ ಆತನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ, ಕಸ ನೋಡಿ ಅಸಹಾಯಕರಾಗದೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳು:-

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 21ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದ ಪ್ರಕಾರ-‘ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ’. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಕಾನೂನುಗಳಾದ ಲಾ ಆಫ್ ಚಾರ್ಜ್ಸ್, ಇಂಡಿಯನ್ ಪಿನ್‌ಲ್ ಕೋಡ್, ಸಿವಿಲ್ ಕೋಡ್, ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡ್ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡ್‌ಗಳ ಅನ್ವಯ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಚ್ಛೇದ 51ಎ(ಜಿ) ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಯ ಮುಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಚ್ಛೇದ 48(ಎ) ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ 1986ರ ವಿಭಾಗ 3.6 ಮತ್ತು 25ರ ಅನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಚಿವಾಲಯವು ನಗರದ ಕಸ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಳಕೆ ನಿಯಮಗಳು 2000 ಎಂಬ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಈ ಕಾನೂನುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಗರದ ಗಟ್ಟಿ ಕಸ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ವಿಂಗಡಣೆ, ದಾಸಾನು, ಸಾಗಣೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ವಿಲೇವಾರಿಯು ಪ್ರತೀ ನಗರಸಭೆ ಆಡಳಿತದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಹಸಿರು ಪೀಠವು, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛತೆಯು ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಜೀವ ಸಂಕುಲದ ಅಳಿವು-ಉಳಿವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಭಾರತ ಮಿಷನ್‌ನ “ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ” ಘೋಷವಾಕ್ಯ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಸ್ತುತವಲ್ಲವೆ?

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ವಚ್ಛತೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಗಮನಹರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆ
- ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ
- ಪರಿಸರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ

❖ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆ:

“ಸದೃಢ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸದೃಢ ಮನಸ್ಸಿರುತ್ತದೆ”. ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪರಿಸರ ಸರಿಮಾಡಲು ಹೊರಡುವ ಮುಂಚೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಉತ್ತಮ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಯುಕ್ತ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಇತರರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಬಹುದು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೈಹಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಯುತವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ “ಶರೀರ ಮಾದ್ಯಂ ಖುಲು ಧರ್ಮ ಸಾಧನಂ” ಅಂದರೆ ನಾವು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿದ್ದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರ್ಥ. ಸ್ವಸ್ಥ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಸ್ವಸ್ಥ ಮನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಭಾವನೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಶಾರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಟ್ಟರೆ ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಹದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ (ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ) ಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೈಕಾಲು, ಜನನಾಂಗ, ಕೂದಲು ಮುಂತಾದ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತಿ ಅಗತ್ಯ. ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಾಣಲು ಹಲವಾರು ಶೈಲಿ (Style)ಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಹವ್ಯಾಸವನ್ನಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಪೂರಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು:

- ✓ ರಾತ್ರಿ ಬೇಗ ಮಲಗಿ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಏಳುವುದು.
- ✓ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸುವುದು.
- ✓ ಪ್ರತಿದಿನ ಉಗುರು ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ದಿನವೂ ಶುದ್ಧವಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸುವುದು.
- ✓ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಗೆ ಮುಂಚೆ, ರಾತ್ರಿ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯ ನಂತರ ಹಲ್ಲುಜ್ಜುವುದು.
- ✓ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನ(ಅಭ್ಯಂಜನ ಸ್ನಾನ) ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ದೇಹದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಶೌಚದ ನಂತರ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸೋಪಿನಿಂದ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಸಿಹಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ನಂತರ ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸುವುದು.
- ✓ ದಿನನಿತ್ಯ ಬಳಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ, ವ್ಯಾಯಾಮ, ಧ್ಯಾನ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿಮಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಯುಕ್ತ ಹಿತ-ಮಿತ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ಪಾದರಕ್ಷೆ ಧರಿಸುವುದು.
- ✓ ದುರಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು.
- ✓ ಕೂದಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಕೂದಲಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

- ✓ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಒಗೆದು, ಒಣಗಿಸಿದ ಒಳ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದು.
- ✓ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಹವ್ಯಾಸ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಉತ್ತಮ ನಡತೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವುದು.
- ✓ ಧನಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಒತ್ತುಕೊಡುವುದು.
- ✓ ಮನೆ, ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯ ಹೊಂದುವುದು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಬರಬಹುದಾದ ರೋಗಗಳು ಯಾವುವು ? ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ನಾವು ಅನುಸರಿಸಬಹುದಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿ.

❖ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ:

'If wealth is lost nothing is lost.

If health is lost something is lost.

If character is lost everything is lost'. ಎಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ನಡತೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ರವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ "A sound mind in a sound body" ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗುವುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅನಗತ್ಯವಾದ ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಆಲೋಚನೆ, ಅಸೂಯೆ, ಮೋಸ, ವಂಚನೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಾಗಾಲೋಟದ ಜೀವನದಿಂದ ಆತಂಕ, ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ನರಳಿ ಮಾನಸಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಚಿಕ್ಕ-ಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಉದ್ವೇಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಚಿಂತೆಯೇ ಮುಪ್ಪು, ಚಿಂತೆಯೇ ಯಾವನ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಸದಾ ಉತ್ತಮ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಯುವ ಸಮುದಾಯ ದೇಶದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿ. ಇವರನ್ನು ಸರಿದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಮುಗ್ಧ. ಮಧುರ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಂದಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ರೇಗುವುದು, ಜೋರಾಗಿ ನಿಂದಿಸುವುದು, ಹೋಲಿಸುವುದು, ಭಯಪಡಿಸುವುದು, ಕೂರ ಹಿತವಲ್ಲದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು, ದೈಹಿಕವಾಗಿ ದಂಡಿಸುವುದರಿಂದ ಮಂಕಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು. ಮುಂದೆ ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ಬೇಕು-ಬೇಡಗಳ ಅರಿತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಅರಳುವ ಆ ಮೈ-ಮನ ಸದೃಢವಾಗುವುದು. ದೇಶದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಪ್ರಬುದ್ಧ, ಸಂಪದ್ಧರಿತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ದೊರೆಯುವುದು. 'An empty mind is devil's workshop'. ಆದ್ದರಿಂದ ಸದಾ ಉತ್ತಮ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರವನ್ನು ಯೋಗ, ಧ್ಯಾನ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಪಾಡಬಹುದು. ಬೌದ್ಧಿಕ ಶ್ರಿಮಂತಿಕೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ಸ್ವಚ್ಛತೆ

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ. ಪರಿಸರದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ದಿನನಿತ್ಯದ ಮಾನವ ಉಪಯೋಗಿ ಅಂಶಗಳಾದ ಗಾಳಿ, ನೀರು ಬೆಳಕು, ಶಬ್ದ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಆಹಾರ ಕಲುಷಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟದಿಂದ ಪರಿಸರದ ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ನಾಶ ಮಿತಿಮೀರಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಹೊಸ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಹೊಸರೋಗಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮದಿ ಕೆಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾಗುತ್ತಿವೆ. ಮನೆ, ಸಮಾಜ, ಶಾಲೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕಡೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಮಟ್ಟ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳು, ಕಛೇರಿಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ನಗರಗಳು ಬೆಟ್ಟ-ಗಿರಿಧಾಮಗಳು, ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು ಕಸದ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಅಧ್ಯಾಸವಾಗಿವೆ.

ಕಸದ ವಿಕಾರ ರೂಪ :-

ಹಲವು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಸ ವಿಲೇವಾರಿ ಎಂಬುದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಗೃಹಮೂಲಗಳಿಂದ ಬಂದ ಗಟ್ಟಿ ಕಸವನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹಳಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿ ಕಸವನ್ನು ರೈತರು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ನಿಸರ್ಗ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಗಾಜು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಗಟ್ಟಿ ಕಸದ ರಾಶಿ ಪರ್ವತೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕಸದ ವಿಕಾರ ರೂಪ ದರ್ಶನ, ದುರ್ವಾಸನೆ, ರೋಗಗಳ ತವರು, ಸಾವಿಗೆ ಮೂಲ, ಹೊಲಸಿನ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಜಲಚಕ್ರಕ್ಕೆ ತೊಡಕು, ಒಂದೇ - ಎರಡೇ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವಾಯು, ಜಲ, ಪರಿಸರ, ಶಬ್ದ, ಉಷ್ಣ, ಮಣ್ಣಿನ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಹಲವಾರು

ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗಿದೆ. ಕಸವನ್ನು ಸುಡುವುದರಿಂದ ವಿಷಕಾರಿ ಹೊಗೆ ಹೊರಬಿದ್ದು ಉಸಿರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಸವು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕಾರಕ. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದರಿಂದ ಕೀಟಗಳು, ಇಲಿ, ಹೆಗ್ಗಣ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿ ರೋಗಗಳು ಹರಡಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಲಸು ನೀರು ಹರಿಯಲು ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತರ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಈ ನೀರಿನಿಂದ, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದ ತರಕಾರಿಯಿಂದ ಮನುಕುಲಕ್ಕೂ ಕಂಟಕ. ತ್ಯಾಜ್ಯಯುಕ್ತ ನೀರು ನದಿ, ಸಮುದ್ರ ಸೇರಿ ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಟ್ಟಲೆ ಕಡಲ ಜೀವಿಗಳು ನಿರ್ನಾಮವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕಸ ಸುಡುವುದರಿಂದ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಓರೋನ್ ಪದರವು ರಂಧ್ರವಾಗುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣು ಜೀವಾಧಾರಣ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮೂಲ. ಅದು ಕಸವನ್ನು ಸುರಿಯುವ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲ. ಮಣ್ಣಿನ ಮಾಲಿನ್ಯ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕಾನೇಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆ, ಚರ್ಮದ ತೊಂದರೆ, ದೋಷ ಪೂರ್ಣ ಜನನ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಕಾರಕವಾಗಿ ಮಲಿನ ಮಣ್ಣು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಲ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಎಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿದೆ ಆರೋಗ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿ ಪರಿಸರದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ 5ಎಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.

R- Refuse	- ಅನಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು.
R- Reduce	- ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು.
R- Repair	- ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿಮಾಡಿ ಬಳಸುವುದು.
R- Re-use	- ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು.
R- Recycle	- ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪುನರುತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೀಡುವುದು.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗಬಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ.....? ಯೋಚಿಸಿ.

ಪರಿಸರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇಂದು ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಬಾಲ ಸ್ವಚ್ಛ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಸ್ವಚ್ಛ ಶಾಲಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು, ನಿರ್ಮಲ ಗ್ರಾಮ ಪುರಸ್ಕಾರ ಯೋಜನೆಗಳು, ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ದಿನಾಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಅರಿವನ್ನು ನೀಡಲು ಶ್ರಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಜೀವನ - ಸುಖೀ ಜೀವನ

‘ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ’ ಎಂಬುದು ಆನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪರಿಚಿತವಿರುವ ಉಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ‘Prevention is better than cure’ ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ರೋಗಗಳು ಬಂದ ಅಥವಾ ಆವರಿಸಿದ ನಂತರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ರೋಗಗಳು ಬಾರದಂತೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೆ? ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೋಗ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಎನ್ನಲಾಗುವುದು. “ಶಾರೀರಿಕವಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ” ಎಂದು ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (WHO) ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ವಿಷಯಗಳು ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆ. ಪೋಷಕಾಂಶಯುಕ್ತ, ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯಿಂದ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು.

ಉದಾ : ಪ್ರೋಟೀನ್, ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್ ಮತ್ತು ಜಿಡ್ಡು(ಮೇದಸ್ಸು) ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಊಟಕ್ಕೆ ರುಚಿ ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಲಹೀನತೆ, ಆಯಾಸ, ಚರ್ಮರೋಗ, ಕಜ್ಜಿ ಮುಂತಾದ ಕಾಯಿಲೆಗಳು ಹರಡದಂತೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಜೀವಸತ್ವಗಳಿರುವಂತಹ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯು ಕಣ್ಣಿನ ಹೊಳಪು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಮೂಳೆ ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಹಾರವು ಜೀರ್ಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಳೆಯಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ತಲಾದಾಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ತಲಾದಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿ, ಜೀವಿತಾವಧಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟವನ್ನೂ ಸಹ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು

- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತಳಹದಿ.
- ಆಹಾರ ತಯಾರಿಕೆ ಸ್ಥಳ, ಪಾತ್ರೆ-ಪರಿಕರ, ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರುವುದು.
- ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಡುವುದು.

- ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ.
- ರಸ್ತೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಕರಿದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥ ಸೇವನೆಯಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು.
- ಕ್ರಮವಾಗಿ ಲಸಿಕೆ, ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕಿಸುವುದು.
- ಮನೆ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡುವುದು ಹಾಗೂ ನೀರು ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಹಾಗೂ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ವಾಸಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಹರಡದಂತೆ ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.
- ಸೀನುವಾಗ, ಕೆಮ್ಮುವಾಗ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಅಡವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು.
- ಸುತ್ತಮುತ್ತ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಪಾಲಿಸುವುದು.
- ಮನೆಂದು ಒಳಗೆ ಉತ್ತಮ ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು ಬರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಗರ್ಭಿಣಿಯರು, ಬಾಣಂತಿಯರು, ಮಕ್ಕಳು ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವುದು. ವೈದ್ಯರ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯುವುದು.
- ದೇಹದ ಸರ್ವಾಂಗಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಆದರ್ಶ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು.
- ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು.
- ವಾಕಿಂಗ್, ಯೋಗ, ವ್ಯಾಯಾಮ, ಧ್ಯಾನ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮೂಲಕ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯೋಗಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಕುಟುಂಬ ವೈದ್ಯರ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯುವುದು.
- ದುಶ್ಚಟಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಸಹಬಾಳೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ತೊಳೆಯುವುದು, ಗುಡಿಸುವುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಬಾರದು. ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ

ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೌದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾಲನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸರಿ (✓) ಗುರುತಿನಿಂದ ದಾಖಲಿಸಿ.

ಕ್ರ.ಸಂ	ವಿಷಯ	ಅಭಿಪ್ರಾಯ	
		ಹೌದು	ಇಲ್ಲ
1.	ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವೆ.		
2.	ನನ್ನ ದೇಹದ ತೂಕ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಸರಿ ಇದೆ.		
3.	ನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರವೂ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿರುವೆ.		
4.	ರಾತ್ರಿ ಬೇಗ ಮಲಗಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಏಳುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿದೆ.		
5.	ದಿನನಿತ್ಯ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವೆ.		
6.	ಮಲ ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಸರಿಯಿದೆ.		
7.	ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.		
8.	ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವೆ.		
9.	ಅಂಟು ರೋಗಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿಲ್ಲ.		

10.	ಹಲ್ಲುಗಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತನಾಗಿರುವೆ.		
11.	ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವೆ.		
12.	ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವೆ.		
13.	ಚಿಂತೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವೆ.		
14.	ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.		
15.	ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವೆ.		
16.	ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದಾಗ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸುತ್ತೇನೆ.		
17.	ಕೋಪ, ಉದ್ರೇಕಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡುವೆ.		
18.	ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿರುವೆ.		
19.	ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಿ ಸಮಯ ಮೀಸಲಿಡುವೆ.		
20.	ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವೆ.		
21.	ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯೋಗಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವೆ.		
22.	ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ.		
23.	ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪರಿಸರದೊಳಿತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುವೆ.		
24.	ಆದರ್ಶ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರುವೆ.		
25.	ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಥ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಗೂ ದೇಹ ಸಿದ್ಧವಿದೆ.		
26.	ಧನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ.		
27.	ಉತ್ತಮ ಹವ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಮಾದರಿಯಾಗಿರುವೆ.		
28.	ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿರುವೆ.		
29.	ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಅರಿವಿದ್ದು, ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಅಪ್‌ಡೇಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ.		
30.	ನನ್ನ ಅಂತಿಮ ಜೀವನ ಸುಖಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸುವೆ.		

* **ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ :**

ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಪ್ರತಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆ. ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು, ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಗುರು, ಹಲ್ಲು, ಕೂದಲು, ದೇಹ, ಬಟ್ಟೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತರಗತಿ ಹಿರೇಮಣಿಯು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು. ಶಾಲಾ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ರಚನೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನ ಸೃಜಿಸುವುದು. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ದುಶ್ಚಟಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿದ್ದು ಮಾದರಿಯಾಗಿರುವುದು. ಬಿಸಿಯೂಟ ಸಂದರ್ಭ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ತಿಳಿಸುವುದು. ಎಮ್.ಹೆಚ್.ಆರ್.ಡಿಯ ಸ್ವಚ್ಛಭಾರತ್ ಮಿಷನ್‌ನ ಸ್ವಚ್ಛಭಾರತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ 'ಪರಿಸರ ಮಿತ್ರ', 'ಹಸಿರು ಶಾಲೆ' ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು. ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು. ನೇತ್ರದಾನ, ರಕ್ತದಾನ, ಅಂಗಾಂಗ ದಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.

7. ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ.

ಪರಿಸರವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ವಾತಾವರಣ. ಪರಿಸರದಿಂದ ನಾವು ಬಹಳಷ್ಟು ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿನ ಘಟಕಗಳಾದ ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಬೆಳಕು, ಮಳೆ, ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ಕಾಡು, ಮೊದಲಾದವು ಗೆಲುವು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆ.

ಪರಿಸರದ ಹೊರತಾಗಿ ಜೀವಿಸುವುದು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪರಿಸರ ನಮ್ಮ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಬಹುಮಟ್ಟಿನ ಕಲಿಕೆಯು ಅವರ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: 1. ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯಿರುತ್ತದೆ.

2. ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಅರಣ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ.....

- ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪರಿಸರ.
- ಶಾಲಾ ಪರಿಸರ.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರ.

* **ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪರಿಸರ :** ಮಕ್ಕಳು ಕುಟುಂಬದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುಗಳು. ಅವರು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಾದ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೂ ಹೊಸತನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಳು, ನಗು, ಭಾಷೆ, ಸಂಬಂಧಗಳು, ಅಗತ್ಯತೆಗಳು, ಆಹಾರ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಗಣಿತದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು (ದೊಡ್ಡದು, ಚಿಕ್ಕದು, ಹೆಚ್ಚು, ಕಡಿಮೆ, ಹತ್ತಿರ, ದೂರ.....) ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು.....ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು [ಆಡುಭಾಷೆ] ಕಲಿಯುವುದು ತಮ್ಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದಲೇ ಆಗಿದೆ.

* **ಶಾಲಾ ಪರಿಸರ:** ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯ ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾದ ಪರಿಸರದಿಂದ ಶಾಲೆಯ ಹೊಸ ಔಪಚಾರಿಕ ಪರಿಸರ / ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯಾವಕಾಶ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬದಲಾದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಶಾಲಾ ಕೈತೋಟ, ಕಲಿಕಾ ಪರಿಸರ, ಆಟದ ಮೈದಾನ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ. ಶಾಲಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ, ಸಹಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ (ಉದಾ: ಹೊರಸಂಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ, ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು, ಕ್ರೀಡಾಕೂಟಗಳು, ಪ್ರತಿಭಾ ಕಾರಂಜಿ ಮುಂತಾದವು)ಗಳ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳು ಬಹಳಷ್ಟನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲಾ ನಿಯಮಗಳು, ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವರ್ತನೆ, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲಾ ಪರಿಸರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಯುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

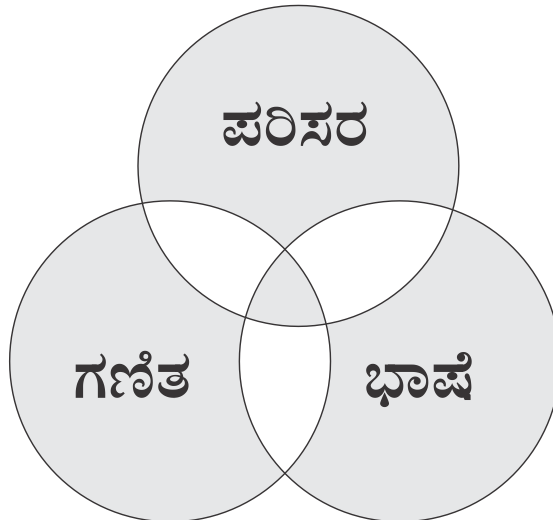
* **ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರ :** ಮಕ್ಕಳು ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಪರಿಸರದಿಂದ ಕಲಿತಷ್ಟನ್ನೇ ಸಮಾಜದಿಂದಲೂ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು-ಹೋಗುವಾಗ, ನೆರೆಹೊರೆಯವರೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟದಿಂದ ಸಭೆ, ಸಮಾರಂಭಗಳು, ಹಬ್ಬಗಳು, ಜಾತ್ರೆಗಳು... ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರ, ಓದು, ಬರಹದ ಜ್ಞಾನವಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಕಲಿಕೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆ, ನಡವಳಿಕೆ, ಭಾಷೆ, ಯೋಚನೆ, ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಪಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ತರಗತಿ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಕಲಿಕೆಗೂ ಸಮಾಜದ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊಂದಲವಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು.

8. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಭಾವ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಗಣಿತದ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. 'ಎರಡು ಎಲೆಗಳು' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಷಯಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೀಗೆ ನಾವು ಕಲಿಯುವ ವಿಷಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವ:

- * ಪರಿಸರವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಭಾಷೆ ಬೇಕು.
- * ಪರಿಸರದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಭಾಷೆ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.
- * ಮಗು ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುತ್ತಾ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- * ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಭಾಷೆ ಬೇಕು.
- * ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಕವನ, ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಪದ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.
- * ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಭಾಷೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.
- * ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಸಾರಲು ಭಾಷೆ ಬೇಕು.
- * ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ, ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪಸರಿಸಲು ಭಾಷೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು.
- * ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ನೆಲ, ಜಲ, ಗಾಳಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಸಸ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಭಾಷೆ ಬೇಕು.
- * ಪರಿಸರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು, ಆನಂದಿಸಲು ಭಾಷೆ ಬೇಕೇಬೇಕು.
- * ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಲಿಸಲು(ಕೇಳುವುದು), ಮಾತನಾಡಲು(ಹೇಳುವುದು), ಓದಲು ಮತ್ತು ಬರೆಯಲು ಭಾಷೆ ಬೇಕು ಇತ್ಯಾದಿ.....

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗಣಿತದ ಪ್ರಭಾವ:

- * ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ದಿನನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ.
- * ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು.
- * ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಘಟಕಾಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು.
- * ಕಾಡಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಪಾತದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು.
- * ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಜೀವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ.
- * ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಆಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣ, ಅದರಲ್ಲಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು.
- * ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣಾ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು.
- * ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು.
- * ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಮಾಡಲು. ಇತ್ಯಾದಿ.....

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

9. ಕಲಿಕಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು

ಕಲಿಕೆ ಎಂದರೇನು?

- ❖ “ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ; ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಬೋಧನೆ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಪಡೆಯುವುದಾಗಿದೆ, ಅನುಭವಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಕಲಿಕೆ”.
- ❖ “ಮಕ್ಕಳು ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದಾಗ, ಮಾನವನ / ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಧನೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವೇ ಕಲಿಕೆ” – ಸ್ಯಾನ್‌ಫೋರ್ಡ್.
- ❖ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಚಾರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಶಾಶ್ವತ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಕಲಿಕೆ – ಮೇಯರ್
- ❖ ಕಲಿಕೆ ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುವುದಾಗಿದೆ.?
- ❖ “ಅನುಭವಗಳಿಂದ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಕಲಿಕೆ” – ಗೇಟ್ಸ್.
- ❖ “ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವರ್ತನೆ, ಒಳನೋಟ, ಆಸಕ್ತಿ, ಚಿಂತನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಕಲಿಕೆ” – ಬ್ಲೇರ್ & ಸಿಂಪ್ಸನ್.
- ❖ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಕಲಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು” – ಗಾರ್ಡನ್‌ಮರ್ಫಿ
- ❖ “ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ವರ್ತನೆಯ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ಕಲಿಕೆ” – ಕ್ರಾನ್‌ಬ್ಯಾಕ್.
- ❖ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ- “ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಲಿತು, ಮರೆಯುವುದನ್ನು ಮರೆತು ಉಳಿಯುವುದೇ ಕಲಿಕೆ”.
- ❖ ಕಮಲಾ ಮುಕುಂದ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ- “ವಿಷಯದ ಕುರಿತಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಜ್ಞಾನವೇ ಕಲಿಕೆ”.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಮಗುವಿನ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

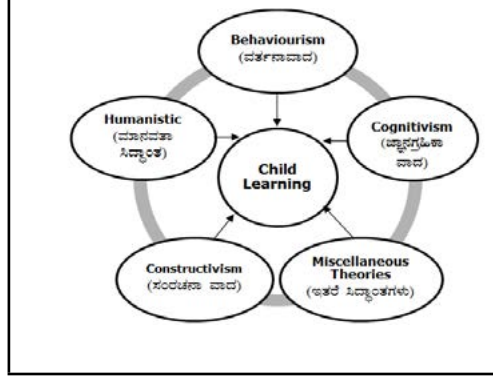
ಯೋಚಿಸಿ:-

1. ಕಲಿಕೆ ಎಂದಾಗ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಾ?
2. ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಕೆ ಎನ್ನಬಹುದೇ?

ಉದಾ: ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೇವನೆ.....

ಹಾಗಾದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ?

* ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರಾ?

ಕಲಿಕಾ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

1960ರ ನಂತರ ಕಲಿಕೆಯ ತತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ತೀವ್ರತರವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಕಲಿಕಾ ತತ್ವಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಪ್ರಚೋದನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪಂದನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಲಿಕಾ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ಜ್ಞಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ, ಅನುಭವ, ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರದರ್ಶನ ಅಥವಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಲಿಕಾ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ಮಹತ್ವವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು, “ಪರಿವರ್ತನೆ”ಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿರುವುದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ಒತ್ತನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಿರುವುದು.

1980ರ ನಂತರ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರದ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮೇಲಿನ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ, ನೈಜ ಪ್ರಪಂಚದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮಗು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜ್ಞಾನೇತರ ವಿಷಯಗಳಾದ ಪ್ರೇರಣೆ, ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭಾವನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಹೊಸ ಕಲಿಕಾ ತತ್ವಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಲು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಆರಂಭಿಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಕಲಿಕಾ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು

ಕಲಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳು 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವರ್ತನಾ ಪ್ರತಿಪಾದಕರ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಇವರಲ್ಲಿ ಈ.ಎಲ್.ಥಾರ್ನ್‌ಡೈಕ್ ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಫ್ ಸ್ಕಿನ್ನರ್‌ರವರು ಪ್ರಮುಖರು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಹೊರಗಿನ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪ್ರಚೋದನೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದಾಗ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಚೋದನೆ ಅದೇ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದಾಗಲೂ ಅವನ ಸ್ಪಂದನೆಯು ಹಿಂದಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿರುವುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆದಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕಲಿಕಾ ನಿಯಮಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿವು. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಗೆಸ್ಡಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಪಿಯಾಜೆರವರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಮೇರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೈಗಾಟ್ಸ್ಕಿ ಎಂಬುವವರು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳು / ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

ಪ್ರಥಮ ವಿಶ್ವ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ನಂತರದ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮೂಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದವು. ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಮಾಹಿತಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರದ ಚಿಂತನೆಯ ಮೇಲೆ ನೇರವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ ಮಾನವನ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ (ಸಮಾಜ ತಿಳಿದಿರುವ ಮಾನವ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ) ಬಗ್ಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಮಾನವ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಈ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು ಹಾಗೂ ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು ಏಕ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಜರ್ಮನಿಯ ಗೆಸ್ಟಾಲ್ಟ್‌ರವರ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿನ ವಜಬರ್ಗರವರ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾಹಿತಿಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾ ಗಣಕಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ನಂತರ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸ್ವದನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ರಾಬರ್ಟ್ ಗ್ಯಾನೆ (Robert Gagne)ರವರು ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯದೇ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಯು ವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನ ಎರಡನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುವುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇತರೇ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಕಲಿವಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ನಿಲುವಿನ ಪ್ರಕಾರ ಈ ರೀತಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವರ್ತನಾವಾದ (Behaviorism)

ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ವಾದ (Cognitivism)

ರಚನಾವಾದ (Constructivism)

ಇದರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಜ್ಞಾನ ರಚನೆ, ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಸೇರಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂರೂ ವಾದಗಳು ಕಲಿಕೆಯನ್ನೇ ಸಂಭೋಧಿಸಿದರೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ? ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ವರ್ತನಾವಾದ (Behaviorism):-

ವರ್ತನಾವಾದದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾದ ಜೆ.ಬಿ ವ್ಯಾಟ್ಸನ್ (J.B. Watson)ರವರು ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಚೋದನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸ್ವದನೆಯ ಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ಘಟನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇದನ್ನು ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉದಾ:- ಪ್ಯಾವ್ಲೋವ್ (Pavlov)ರವರು ನಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯೋಗ.

ಬಿ.ಎಫ್ ಸ್ಕಿನ್ನರ್ (B.F. skinnar)ರವರು ಜೆ.ಬಿ. ವ್ಯಾಟ್ಸನ್‌ರವರ ಕಲಿಕಾ ತತ್ವವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾ ಸ್ವ-ವರ್ತನೆ ಎಂಬುದು ತತ್ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಪುರಸ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಸುಗಮಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವರ್ತನೆಯು ಬದಲವಾಗಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪುನರ್ಬಲನ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪುನರ್ಬಲನ ಸಿಕ್ಕಿದಲ್ಲಿ ಆ ಕಲಿಕೆ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ಕಿನ್ನರ್ ಪ್ರಕಾರ ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಸರಳ ಮತ್ತು ನೇರ ಕ್ರಿಯೆ ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಪುನರ್ಬಲನ ನೀಡುವಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆ / ಅನುಭವಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಜೋಡಣೆ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಲಿಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರಾಗಿರುವವರು ಚಟುವಟಿಕೆ / ಅನುಭವಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಜೋಡಣೆಯ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬೇಕಾದ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ

ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸದಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಅವರದೇ ಆದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು ಅಥವಾ ಆ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಬಹುದು.

ವರ್ತನಾವಾದವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿತ ಕಲಿಕೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರಾಗಿರುವವರು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡವರೂ, ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗಿದೆ ಅಥವಾ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವವರೂ ಮತ್ತು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವರ್ತನೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವವರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡುವವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

❖ ಸಂಪರ್ಕವಾದ/ಪ್ರಯತ್ನ ಪ್ರಮಾದ ಕಲಿಕೆ:

ಎಡ್ವರ್ಡ್. ಎಲ್. ಥಾರ್ನಡ್ಜೆಕ್ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕೋಳಿಮರಿಗಳು, ಇಲಿಗಳು, ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಯೋಗ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ-

ಥಾರ್ನಡ್ಜೆಕ್ ಒಂದು ಹಸಿದಿರುವ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಒಂದು ಸಮಸ್ಯಾ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು. ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಾಗಿಲು ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಅಗುಳಿಯಿಂದ ತೆಗೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊರಗೆ ಒಂದು ಮೀನನ್ನು ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೀನಿನ ವಾಸನೆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರೇರೇಪಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮೀನನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಅನೇಕ ಕ್ರಮರಹಿತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಅದು ಅಗುಳಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಆಗ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಮೀನನ್ನು ತಿಂದು ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯಿತು. ಥಾರ್ನಡ್ಜೆಕ್‌ನು ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಮಾಡಿದನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೂ ಬೆಕ್ಕು ಅಗುಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಕಡಿಮೆ ಕಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಥಾರ್ನಡ್ಜೆಕ್‌ನು ಪ್ರಯತ್ನ-ಪ್ರಮಾದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು.

ಈ ಪ್ರಯೋಗದನ್ವಯ ಥಾರ್ನಡ್ಜೆಕ್ 'ಸರಿಯಾದ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಅಂತರ್ಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸರಿಯಲ್ಲದ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪ್ರಮಾದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ತೊಡೆದು ಹಾಕುವುದೇ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಸರಿಯಾದ ಚಲನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಬೆಕ್ಕು ಅನೇಕ ನಿಷ್ಫಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತಾದರೂ ಕ್ರಮೇಣ ಅದು ತನ್ನ ವೈಫಲ್ಯಗಳಿಂದ ಕಲಿಯಿತು. ಇದನ್ನು "ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಕಲಿಕೆ" ಎನ್ನುವರು.

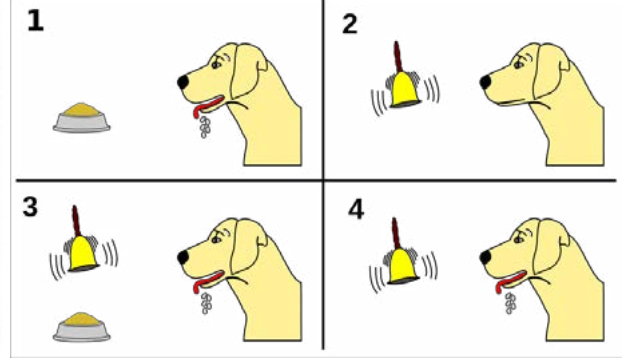
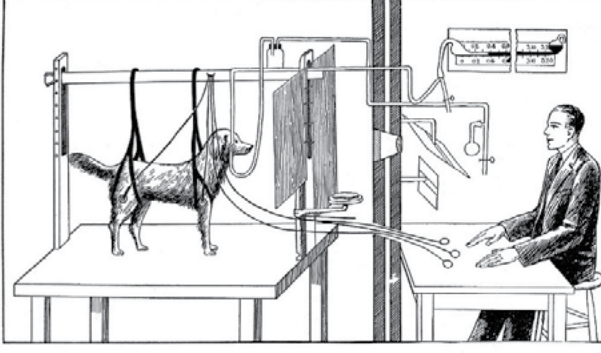
ಸಮನ್ವಯ:- ನಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ನಾವು ಥಾರ್ನಡ್ಜೆಕ್‌ರ ಪ್ರಯತ್ನ-ಪ್ರಮಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಸೇಬು ಹಣ್ಣು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೈತ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಅಡಗಿತ್ತಲ್ಲವೇ?

- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಾಗ ರಬ್ಬರ್‌ನಿಂದ ಅಳಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬರೆಯುವುದು
- ಮೊದಮೊದಲು C-O, R-R ಹೀಗೆ ಮಗು ಬರೆಯುತ್ತದೆ. ಮಗು ಕ್ರಮೇಣ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು.
- ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರ ಕೂಡಿಸಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಮಗು ಕ್ರಮೇಣ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಓದುವುದು.

ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ದಿನ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಪ್ರಯತ್ನ-ಪ್ರಮಾದ ಕಲಿಕೆಯ ಜ್ವಲಂತ ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

❖ ಅನುಬಂಧ ಕಲಿಕೆ/ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅನುಬಂಧನ:

ಪಾವ್‌ಲೋವ್ ಮತ್ತು ವಾಟ್ಸನ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಾಯಿ, ಬೆಕ್ಕು, ಇಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕಲಿಕಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅನುಬಂಧನ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಸಿದ ನಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಯೋಗ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ:- ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಒಂದು ಹಸಿದ ನಾಯಿಯನ್ನು ಮೇಜಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದನು. ಒಬ್ಬ ವೀಕ್ಷಕನು ನಾಯಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಣದಂತೆ ದೂರದಿಂದ ನೋಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಯಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ನಾಯಿಗೆ ಆಹಾರ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ಆಹಾರ ತೋರಿಸಿದಾಗಲೂ ಸಹ ಒಂದು ಗಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಹಾರದೊಂದಿಗೆ ಗಂಟೆಯ ಸದ್ದು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ನಾಯಿ ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಹಾರವನ್ನು ಅದರ ಮುಂದಿಡುವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ನಾಯಿ ಸುರಿಸಿದ ಜೊಲ್ಲನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನಡೆದ ನಂತರ ನಾಯಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಗಂಟೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಆಹಾರವು (ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಉದ್ದೇಶನ) ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಗಂಟೆಯ ಶಬ್ದ (ಕೃತಕ ಉದ್ದೇಶನ) ನಾಯಿಗೆ ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯು ಗಂಟೆ ಶಬ್ದವಾದೊಡನೆ ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಿತು. ಇಂತಹ ಕಲಿಯುವಿಕೆಗೆ "ಅನುಬಂಧನ ಕಲಿಕೆ" ಎಂದು ಕರೆದರು.

ಸಮನ್ವಯ:- ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ ಬೆಲ್ / ಗಂಟೆಯ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣ ಮಕ್ಕಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಗಂಟೆಯ ಶಬ್ದ ಪ್ರತೀ ದಿನ ಆವರ್ತಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಮಕ್ಕಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊರಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತೀ ದಿನ ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಗಂಟೆಯ ಶಬ್ದ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ.

❖ ಕ್ರಿಯಾಜನ್ಯ ಅನುಬಂಧನ:

ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಸ್ಕಿನ್ನರ್ ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ವರ್ತನೆಗಳೂ ಕ್ರಿಯಾಜನ್ಯ ಪುನರ್ಬಲನದ ಫಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಿಯಾಜನ್ಯ ಅನುಬಂಧದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣವೆಂದರೆ ಪುನರ್ಬಲನ ಪಡೆದಿರುವ ಉದ್ದೇಶವು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೊಡನೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀವಿಯು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ “ಬಹುಮಾನ” ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಅನುಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮರುಕಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅನುಕ್ರಿಯೆಯು ಅದರ ಪುನರ್ಬಲನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಲು ಅವನು ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸರಳ ಉಪಕರಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ “ಸ್ಕಿನ್ನರ್‌ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಸಾರಿ ಈ ಚಿಲಕವನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿದಾಗಲೂ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಆಹಾರದ ಬಿಲ್ಲೆ ಬೀಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಸ್ಕಿನ್ನರ್ ಒಂದು ಹಸಿದ ಇಲಿಯನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಆದರ ಚಲನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದನು. ಪ್ರತಿಬಾರಿ ಚಿಲಕವನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿದಾಗಲೂ ಇಲಿಗೆ ಆಹಾರದ ಬಿಲ್ಲೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಅದರ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪುನರ್ಬಲನಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇಲಿಯು ಪದೇ ಪದೇ ಚಿಲಕವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಯಿತು.

ಸಮನ್ವಯ:- ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಇದು ನಾವು ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನ/ ಲಾಭ/ ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಅದೇ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಮಾಡುವಂತೆ ಉದ್ದೇಶಿಸುವ ಸಿದ್ಧಾಂತ.

- “ನನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಸಿಗುವುದಾದರೆ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುವೆನು” ಎಂಬ ತತ್ವ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ.
- ನೀರೆರೆದರೆ ಬಾಡುವ ಗಿಡವಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರೆ ಕಲಿಯದವರಿಲ್ಲ.
- ಚಾಕಲೇಟನ್ನು ನೀಡಿ ಪೇಪರ್ ಓದುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು. ಇತ್ಯಾದಿ...

❖ ಒಳನೋಟ ಕಲಿಕೆ:

ಚೆಸಾಲ್ಡ್ ಪಂಥದ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಜರ್ಮನಿಯ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವದ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಆ ವಸ್ತು, ಅದನ್ನು ನೋಡುವವರು ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಚಿಂಪಾಂಜಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯೋಗ ಹೀಗಿದೆ.

ಹಂತ-1: ಖ್ಯಾತ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಕೊಹ್ಲರ್‌ನು “ಸುಲ್ತಾನ್” ಎಂಬ ಚಿಂಪಾಂಜಿಯನ್ನು ಒಂದು ಪಂಜರದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಪಂಜರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ನೇತು ಹಾಕಿದನು. ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಚಿಂಪಾಂಜಿಗೆ ಎಟುಕುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಚಿಂಪಾಂಜಿಯು ಸುತ್ತಲೂ ಓಡಾಡಿ, ಎಗರಾಡಿ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಯೋಚಿಸಿತು. ತಕ್ಷಣ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೊಳೆದಂತಾಯಿತು. ಎದ್ದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಹಂತ-2: ಕೊಫ್ಲರ್ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಎರಡು ಮೂರು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದನು. ಚಿಂಪಾಂಜಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ನಂತರ ಯೋಚಿಸಿ ತಕ್ಷಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದಿಟ್ಟು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಪಡೆಯಿತು. ಇದೂ ಒಳ ನೋಟದಿಂದಲೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಹಂತ-3: ಕೊಫ್ಲರ್‌ನು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಎರಡು ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟನು. ಒಂದು ಕಡ್ಡಿ ಕೊಳವೆಯಂತಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ಗಟ್ಟಿ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊಳವೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಉದ್ದವಾದ ಕಡ್ಡಿಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಪಂಜರದೊಳಗಿದ್ದ ಚಿಂಪಾಂಜಿ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ವರ್ತಿಸಿ ನಂತರ ಏನೋ ಹೊಳೆದಂತಾಗಿ ಕೊಳವೆ ಕಡ್ಡಿಯೊಳಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಉದ್ದ ಕಡ್ಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಪಡೆಯಿತು...

ಸಮನ್ವಯ:- ಕಲಿಸುವ-ಕಲಿಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯಾ ಪರಿಹಾರಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಮಕ್ಕಳು ಹೊಸ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ “ಅವಕಾಶ” ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಹೊಸತರಡೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದಾಗಿದೆ.

❖ **ವೀಕ್ಷಣಾ ಕಲಿಕೆ/ಮಾದರಿ ನಿರ್ಮಾಣ:**

ಅಲ್‌ಫ್ರೆಡ್ ಬಂಡಾರ ಎಂಬ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಒಂದು ಸರಳವಾದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲಿವಿನ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ಅನುಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾವು (ಮಗುವೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ತನೆಗಳಾದ ಶುಭಹಾರೈಕೆ, ವಂದನಾರ್ಪಣೆ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಪ್ರಶಂಸೆ ಸಂತೋಷದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಉಡುಪು ಧರಿಸುವುದು, ತಲೆ ಬಾಚುವುದು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ಹಿರಿಯರು ಈ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಅನುಕರಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ/ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವರ್ತನೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಆ ಮಾದರಿಯೊಡನೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬಂಡಾರ್ ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು “ಮಾದರಿ ನಿರ್ಮಾಣ ತತ್ವ/ ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ತತ್ವ/ ವೀಕ್ಷಣಾ ಕಲಿಕೆ” ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಸಮನ್ವಯ:- ವೀಕ್ಷಣಾ ಕಲಿಕೆ ಅಥವಾ ಮಾದರಿಕರಿಸುವಿಕೆಯು ಪ್ರಚೋದನೆ-ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ದ್ವಿಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ.

- ಮಗು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತದೆ.
- ಮಾದರಿಯಂತೆ ತಾನು ಅನುಕರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾದರಿಯೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
- ಒಮ್ಮೆ ಮಗುವಿಗೆ ಲತಾ ಮಂಗೇಶ್ಕರ್ ಧರಾ ಹಾಡುತ್ತಿಯಾ ಎಂಬ ಹೋಲಿಕೆಯ ಅನುಭವವಾದರೆ ಮಗುವಿಗೆ ಲತಾ ಅವರೇ ಮಾದರಿಯಾಗಬಹುದು.
- ವೇಗವಾಗಿ ವಾಹನವನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಚಾಲಕನನ್ನು, ಪೊಲೀಸರನ್ನು, ಡಾಕ್ಟರ್‌ರವರನ್ನು ಕಂಡ ಮಗುವಿನ ಮೇಲಾಗುವ ಪ್ರಭಾವ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂದರೆ ‘ನೀನೇನಾಗುತ್ತೀಯಾ ಮಗು’ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಮಗು ‘ಡ್ರೈವರ್, ಪೊಲೀಸ್, ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಗುತ್ತೇನೆ’ ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

❖ **ಅನ್ವೇಷಣಾ ಕಲಿಕೆ:**

ಜೆರೋಮ್ ಬ್ರೂನರ್ ಎಂಬ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಕಲಿಕೆಗೆ, ಆಲೋಚನೆಗೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ನಂತರ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಲಿಕೆ ಮಾದರಿಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಅನ್ವೇಷಣಾ ಕಲಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ, ಆಂತರಿಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡುವಂತಹ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಲಿಕಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಮಗು ತನ್ನೊಳಗಿನ ಆಸಕ್ತಿಯಂತೆ ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಾ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದರಿಂದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

❖ **ಪ್ರಭುತ್ವ ಕಲಿಕೆ:**

1960ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಜಿಮಿನ್ ಬ್ರೂನರ್ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಪ್ರಭುತ್ವ ಕಲಿಕಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮಕ್ಕಳು (ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕಲಿಯಬಲ್ಲರು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವ ಕಲಿಕೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಪರಿಹಾರಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ನಿರಂತರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ. ಕಲಿಕಾಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕ್ರಮವಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಯಬೇಕು. ಇದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆ / ಪ್ರಭುತ್ವ ಕಲಿಕೆ. ಪ್ರಭುತ್ವ ಕಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

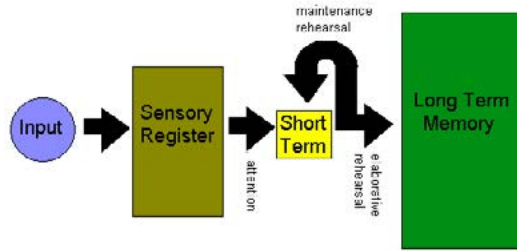
ಮಗು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವ ಕಲಿಕೆ ಸಾಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಗುವಿಗೆ ಅದೇ ವಿಷಯ ಬೋಧಿಸುವುದನ್ನು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಪಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. “ಮಗುವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಲಿಯುವಂಥ ಮಗು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಇದನ್ನೇ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಅದನ್ನೇನು ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ” ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡುವುದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

❖ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವರ್ತನಾವಾದಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ:

- ಮಾನವನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಇದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಸರದಿಂದ ನಿರಂತರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಪರಿಸರದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ತರವಾದುದು.
- ವಿಕಲಚೇತನ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ನಿವಾರಣೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಹ ಹಲವಾರು ನೂತನ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವರ್ತನಾ ಪಂಥ ರೂಪಿಸಿದೆ.
- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ/ ಅನುಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪುಷ್ಟೀಕರಣ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ದೃಢಗೊಳಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದು ಅವರನ್ನು ಮುಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅಭಿಪ್ರೇರಣೆ, ಗುರಿ/ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ಪುನರ್ಬಲನಗಳು ಮಹತ್ವವಾದವುಗಳೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಗುಂಪಿನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಈ ಪಂಥದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ವೀಕ್ಷಣಾ ಪದ್ಧತಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅಶಿಸ್ತು, ಹಠಮಾರಿತನ, ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆ, ಅಪರಾಧ ಗುಣಗಳು, ಭಾವೋದ್ರೇಕ, ಮುಂಗೋಪಿತನ, ಒಂಟಿತನ ಮುಂತಾದ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬಹುದು.

ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ವಾದ:-

- ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕವಾದವು ಮಾನವನ ಆಲೋಚನೆ, ಸೃಷ್ಟಿ, ಭಾಷಾವಿಕಾಸ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ವಿಕಾಸ ಮುಂತಾದ ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ಇಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು ಪರಿಸರದಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಒಳಬರುವ ಮಾಹಿತಿ ಈಗಾಗಲೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶೇಖರವಾಗಿರುವ ವಿಷಯದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ, ನಂತರ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಈ ವಿಷಯ ಅರ್ಥೈಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆ ಉಂಟಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆ ಸಮಯದ ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಶೇಖರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

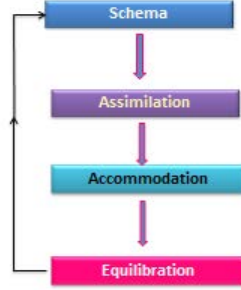

ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕವಾದದ ಬೆಳವಣಿಗೆ:

- ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ವಾದವು 1960 ರಲ್ಲಿ ವರ್ತನಾವಾದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯ ವಾದವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.
- ಈ ಪಂಥದ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ವರ್ತನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.
- ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅಥವಾ ಅಣುಮಾದರಿಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾನಸಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ ಮತ್ತು ಒಳನೋಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.
- ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕವಾದಿಗಳು ಮೆದುಳಿನ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನ ಒಳಬರುವ ಮತ್ತು ಹೊರಹೋಗುವ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

- ಮಗುವಿನ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ವರ್ತನೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಪಂಥದವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ.
- ಇವರ ಕಲಿಕೆಯು ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು:-

1. ಸ್ಕೀಮಾ (Schema): ಮಗು ಸಹಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಕೆಲವು ಮೂಲ ಕ್ರಿಯೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳೇ ಸ್ಕೀಮಾ.
2. ಮನೋಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (Assimilation): ಮನೋಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ, ಜ್ಞಾನ ಸಂರಚನೆಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತ ಭಾಗ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
3. ಹೊಂದಾಣಿಕೆ (ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವುದು) (Accommodation): ಈಗಾಗಲೇ ಮನೋಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ವರ್ತನೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ತನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು, ಇದುವೇ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ.
4. ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸುವಿಕೆ (Equilibration): ಮಗುವು ಕಲ್ಪನಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂದೇಹದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕವಾದದ ಅಳವಡಿಕೆ.

- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಸ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆ.
- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವುದು. ಉದಾ:- ಯೋಜನಾ ಕಲಿಕೆ, ಮಾದರಿ ಕಲಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಜ್ಞಾನದ ರಚನೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಮಾದರಿ ರಚನೆಗೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ.
- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಲಿಕೋಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ. ಉದಾ:- ಧ್ವನಿಸುರುಳಿ, ಸಿಡಿ, ಡಿವಿಡಿ, ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್, ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ.
- ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸ್ವ-ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ.

ರಚನಾವಾದ (Constructivism):-

ಇವರನ್ನು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಪಾದಕರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಯುವವರು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು/ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿತವಲ್ಲದ ಕಲಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಲ್ಲದೇ ಜ್ಞಾನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ/ ಜ್ಞಾನ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವರ್ತನಾ ಪ್ರತಿಪಾದಕರ ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಜ್ಞಾನ ಎಂಬುದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಂಶ. ಇದನ್ನು ಸುಗಮಕಾರರ ಮೂಲಕವೇ ಕಲಿಯುವವನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ರಚನಾವಾದದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇದಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಕಲಿಯುವವರು ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಅನುಭವ/ ಉಪಾಯಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ

ಆಗುವ ಕಲಿಕೆಯು ಬೋಧಕರ ಸಹಾಯ ಅಥವಾ ಅನುಭವಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಅವಲಂಬನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಿಯೆಟ್ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಜಾನ್ ಪಿಯಾಜೆ (Piaget) ರವರು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ 4 ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ (ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆ, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕಾವಸ್ಥೆ, ಯೌವನಾವಸ್ಥೆ) ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತೀ ಹಂತದಲ್ಲೂ ತನಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪರಿಸರದ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ವಾದವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರು ಮಕ್ಕಳುತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅಭಿರುಚಿ/ಉತ್ಸುಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಈ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅಭಿರುಚಿ/ಉತ್ಸುಕತೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸ್ವಪ್ರೇರಿತ ಕಲಿಕೆ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಅನುಭವಗಳು ಕಲಿಕೆಗೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಸ ಕಲಿಕೆಯೂ ಈಗಾಗಲೇ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಹೊಸ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಞಾನ ಮಕ್ಕಳೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತದ್ದಾಗಿದ್ದು ಅದು ವರ್ಗಾಯಿಸುವಂತದ್ದಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನುಭವ ದೊರೆತಾಗ ಜ್ಞಾನ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವೇ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಃ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ.

- ರಚನಾವಾದವು 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಗಮವಾದ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ.
- ರಚನಾವಾದವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಪಂಚ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು, ಬಲಗೊಳಿಸಲು, ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಲು ಸುಗಮಗಾರಿಕೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಸಂರಚನಾ ವಾದವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸಂಶೋಧಕರನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದೇ ರಚನಾವಾದದ ಮೂಲ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿದೆ.

ಹಾಗಿದ್ದರೆ ರಚನಾವಾದ ಎಂದರೇನು?

ರಚನಾವಾದ ಎಂಬುದು(CONSTRUCTIVISM) ಎನ್ನುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಬ್ದದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ. To Construct ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪದ Constrouct ದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಜೋಡಿಸು, ಹಂತ, ಹಂತವಾಗಿ ಹೊಂದಿಸು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ರಚನಾವಾದ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನದ ತಿರುಳಾಗಿದೆ. ತನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅಥವಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಅರಿಯುವ/ಕಲಿಯುವ ವಿಧಾನವೇ ರಚನಾವಾದ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ರಚನಾವಾದ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಕಲಿಕೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಗ್ರಹಿಸುವ ನಿರಾಸಕ್ತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರದೇ ಅದು ಆಸಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.
- ಹೊಸ ಕಲಿಕೆಯು ಕಲಿಯುವವನ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಈ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನವು/ಅನುಭವವು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೊಸ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಾರದು.
- ಕಲಿಕೆಯು ಸಮಾಜದ ಜೊತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆ ನಡೆಯುವ ಸಂವಹನ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಕಲಿಕೆಯು ಅವನ ಕಲಿಕೆಯ ಆಸಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ.
- ರಚನಾವಾದ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಕಲಿಕೆಯು ಕಲಿಕಾ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಪರಿಪಕ್ವತೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಾದಿ/ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಶೀಲರಾಗಬೇಕು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ನೀಡುವ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಸುಗಮಕಾರರು/ಅನುಕೂಲಿಸುವವರು ನಮ್ಮವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾ ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು.

ರಚನಾವಾದದ ಬೆಳವಣಿಗೆ:

- ವರ್ತನಾವಾದವು ಪ್ರಚೋದನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.
- ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕವಾದವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ವರ್ತನೆಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವುದರ ಬದಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಾಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕವಾದವು ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸಂರಚನಾವಾದವು ವಾಸ್ತವದ ಅನುಭವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ವರ್ತನಾವಾದ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕವಾದ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿರುವ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ರಚನಾವಾದವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ವಾಸ್ತವ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ರಚನಾವಾದ ಮತ್ತು ಸುಗಮಕಾರ:

ರಚನಾತ್ಮಕ ವಾದದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಾನೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ತನ್ನದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸುಗಮಕಾರ ಅನುಕೂಲಿಸುವ ವಾತಾವರಣ ಒದಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಸ್ವಯಂ ಜ್ಞಾನ ರಚನೆಗೆ ಇರುವ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು.

ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ ರಚನೆಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಚನೆ ಯಾವ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣತೆ ಇದೆಯೇ, ತಪ್ಪುಗಳಿವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಲಿಯುವ ಸಮಯ, ಕಲಿಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಕಲಿಯುವ ವಿಷಯ, ಇದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವ ವಾತಾವರಣ ಒದಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸುಗಮಕಾರನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅನುಭವ, ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನ, ಅನುಕೂಲಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳು, ಪೂರ್ವ ಯೋಜನೆ, ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅಗತ್ಯ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಸುಗಮಕಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾನೇ ಹೇಳದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆತ ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದದ್ದು.

ರಚನಾವಾದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸುಗಮಕಾರರು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

- ಕಲಿಕೆಯು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾದ ಹಾಗೂ ನಿಜ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.
- ಕಲಿಕೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.
- ಕಲಿಕಾಂಶವು ಹಾಗೂ ಕೌಶಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಾಗಿರಬೇಕು.
- ಕಲಿಕಾಂಶವು ಹಾಗೂ ಕೌಶಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಹಿಂದಿನ ಜ್ಞಾನದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ರೂಪಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವ-ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸ್ವ-ಕಲಿಕೆ, ಸ್ವ-ಅವಲೋಕನ, ಮಾಡುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು.
- ಸುಗಮಕಾರರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆ ಹೊರತು ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪಾಠ ಮಾಡಬಾರದು.

ಸುಗಮಕಾರನ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತಗಳು

- ❖ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು.
- ❖ ಕಲಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
- ❖ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವರ್ತನಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವುದು.
- ❖ ಮಗು ತಾನು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಆ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನ ಈಗಾಗಲೇ ಅವನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ದೋಷ Learning Gap ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ಜ್ಞಾನವೂ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ.
- ❖ ಮಗುವಿನ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರ ಬೋಧನೆಮಾಡಿ ಹೊಸ ಜ್ಞಾನದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.
- ❖ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ❖ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಸಕ್ತಿ ಬರುವಂತೆ ಆತನಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ/ಗುರಿಯನ್ನು ತೆರೆದಿಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ.
- ❖ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಆತ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

- ❖ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಿಸಲು/ ಗುರಿ ತಲುಪಲು ಇರುವ ಅನೇಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಗು ತಾರ್ಕಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ, ಸುಗಮಕಾರರ ಜೊತೆ ಸಂವಾದ, ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಗ್ರಹ, ಚಟುವಟಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗಾಗಿ ಆತ ಸುಗಮಕಾರರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ❖ ತಾನು ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿವರಣೆ, ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
- ❖ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆ, ಅಭ್ಯಾಸ, ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- ❖ ನಿಗದಿತ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆಯೆ ಎಂದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷ - Learning Gap ಇದೆಯೆಂದಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ.

ರಚನಾವಾದ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು '5E'ಗಳ ಮಾದರಿ. ಈ ಮಾದರಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಚನಾವಾದ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

1. ENGAGE- ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
2. EXPLORE- ಅವಿಷ್ಕರಿಸುವಿಕೆ/ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವಿಕೆ.
3. EXPRESS/EXPLAIN- ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸು/ವಿವರಿಸು.
4. EXPAND/ELABORATE-ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ದೃಢೀಕರಣ.
5. EVALUATE -ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ.

1. **ENGAGE-** (ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು):- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ನಿಜ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು.

- ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಂದರ್ಭ ನೀಡುವುದು.
- ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು.
- ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಚರ್ಚೆಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶನೀಡಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು.

2. **EXPLORE-**(ಅವಿಷ್ಕರಿಸುವಿಕೆ/ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವಿಕೆ):- ಈ ಹಂತವು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅವಿಷ್ಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

- ಸಂರಚಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು.
- ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು.
- ಅನ್ವೇಷಣೆ/ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸುವುದು.
- ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರದ ಹಂತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

3. **EXPRESS/EXPLAIN-** (ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸು/ವಿವರಿಸು):- ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂರಚಿಸಿಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ನೀಡಿರುವ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಪರಿಪಕ್ವತೆಗೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವವರು ನಮ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು.

- ಸಂರಚಿಸಿದ ಜ್ಞಾನದ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವುದು.
- ಮಾದರಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವರು ಮತ್ತು ವಿವರಣೆ ನೀಡುವರು.
- ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ನೀಡಿದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವರು.
- ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವರು.
- ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವರು.
- ಮೌಖಿಕ ಹಾಗೂ ಬರಹ ರೂಪದ ವರದಿ ನೀಡುವರು.

4. **EXPAND/ELABORATE – (ವಿಸ್ತರಣೆ):-** ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂರಚಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಸಂರಚಿತವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇತರ ಜ್ಞಾನ/ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳ ಜೊತೆ ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಜ್ಞಾನದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

- ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವರು.
- ಸಂದೇಶ/ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು/ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಹೊಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವರು.

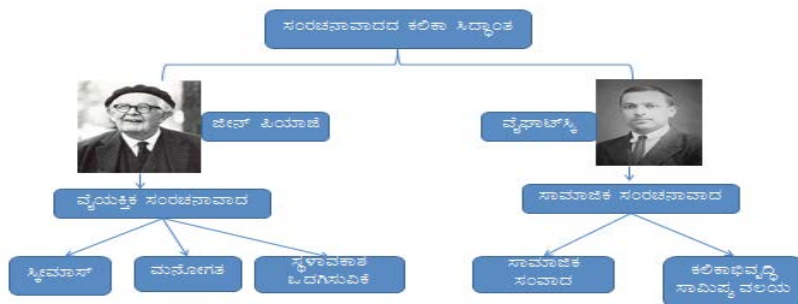
5. **EVALUATE- ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ:-** ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರತೀ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಜ್ಞಾನ ಸಂಯೋಜನೆಯು ಯಾವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವಾಗುತ್ತದೆ.

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ತಾಳ್ಮೆಯ ನಮೂನೆ (ಚೆಕ್‌ಲಿಸ್ಟ್) ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಲಿಕಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಾಧನಾ/ಕಲಿಕಾ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ
- ಮುಂದಿನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಮುಕ್ತ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು(Open ended Question) ನೀಡುವುದು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಆಗುವ ಲಾಭಗಳು:

- ತಟಸ್ಥವಾಗಿ ಆಲಿಸುವವರಿಗಿಂತ ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಆನಂದಿಸಿಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.
- ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಮನ ನೀಡಿದರೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಚನಾವಾದವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ರಚನಾವಾದವು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವಂತದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಕಲಿಕೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವ-ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳು, ಭೌತಿಕ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವರದಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಮತ್ತು ದಿನನಿತ್ಯದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಸಂವಹನಾ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ತರಗತಿಯ ವಾತಾವರಣವು ಸಹವರ್ತಿ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಅನುಭವಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಈ ಗುಂಪಿನ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಕಲಿಯುವ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರೇರಿತ ಕಲಿಕೆಯಾಗಬೇಕು, ಅವರಲ್ಲಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವವರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕಲಿಕಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕು. ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಿಯುವವರು ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡೂ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಭಿನ್ನತೆಗಳು

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತರಗತಿ	ರಚನಾವಾದದ ತರಗತಿ
ನಿರ್ದೇಶಿತ ಕಲಿಕೆ	ನಿರ್ದೇಶಿತವಲ್ಲದ ಕಲಿಕೆ/ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕೆ
ಸುಗಮಕಾರ ಕೇಂದ್ರಿತ	ಶಿಶು ಕೇಂದ್ರಿತ
ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆ	ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ
ಏಕಮಾರ್ಗ	ಬಹು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ
ಒಂದೇ ಅಳತೆಯ ಮಾನದಂಡ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೋಲುತ್ತದೆ	ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಳತೆಯ ಮಾನದಂಡ ಇರುತ್ತದೆ.
ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವವರು ಸುಗಮಕಾರರು	ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವವರು ಸುಗಮಕಾರರು
ಮೂಲಭೂತ ಕೌಶಲಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ.	ವಿಶಾಲವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ.
ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುತ್ತದೆ.
ಕಲಿಕೆಗೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ತಳಹದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.	ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಕೆಯು ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.
ಸುಗಮಕಾರರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ.	ಸುಗಮಕಾರರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
ಸುಗಮಕಾರರ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಯುತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.	ಸುಗಮಕಾರರ ಪಾತ್ರವು ಒಮ್ಮತದ ಒಪ್ಪಂದ ತರುವಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುತ್ತದೆ.
ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ನೀಡುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.	ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಕೆಲಸ, ಅವರ ಗಮನಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ರಚನಾವಾದ ಮತ್ತು ನಲಿಕಲಿ

ರಚನಾವಾದದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ	ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ
ನಿರ್ದೇಶಿತವಲ್ಲದ ಕಲಿಕೆ/ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕೆ	ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಸಂತಸದಾಯಕವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾ, ಸ್ವವೇಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಾ, ಸ್ವಕಲಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ತತ್ವವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಉದಾ:ಕಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಬರೀ ಪಾಠಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿಕೊಡದೇ ಆಟ, ನಾಟಕ, ಕಥೆ, ಹಾಡು, ಸರಳ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮುಂತಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ನೇಹಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇದು ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಂತಸವಾದ ವಾತಾವರಣ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
ಶಿಶು ಕೇಂದ್ರಿತ	ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾಂಶದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿದ್ದು, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ತಾನೇ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ
ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ	ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬರೀ ಓದು, ಬರಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೇ ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕೆಗೂ ಆಟ, ಹಾಡು, ಪದಬಂಧ, ಕಥೆ, ಆಶಾ ಆಟ ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಉದಾ: ಓದು ಬರಹ ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

<p>ಬಹು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ</p>	<p>ಸುಗಮಕಾರನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ತನ್ನದೆ ತಂತ್ರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಸುಗಮಕಾರನು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಧನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬೀಳದೇ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತನ್ನ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಾಧನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾಂಶ ಅರ್ಥೈಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.</p>
<p>ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಳತೆಯ ಮಾನದಂಡ ಇರುತ್ತದೆ.</p>	<p>ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾಂಶವು ನಿರಂತರ, ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಭಯರಹಿತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರನ ದೃಢೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕಾ ವೇಗಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.</p>
<p>ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವವರು ಸುಗಮಕಾರರು</p>	<p>ನಲಿಕಲಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯು ಗುಂಪು, ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರೇ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು ಕಲಿಕೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಜ್ಞಾನ ಅನುಕೂಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರನಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.</p>
<p>ವಿಶಾಲವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ.</p>	<p>ಗುಂಪು ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆ ಸಾಗುವುದರಿಂದ ಸುಗಮಕಾರನಲ್ಲದೇ ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಚರ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರ ಪಡೆಯಲು ಗುಂಪುಗಳು ಸಹಕರಿಸುತ್ತವೆ.</p>
<p>ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುತ್ತದೆ.</p>	<p>ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ.</p>
<p>ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಕೆಯು ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.</p>	<p>ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾಂಶವು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕಲಿಕಾಂಶ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಾಗುವ ಮುನ್ನ ಮಗು ಈಗಾಗಲೇ ಹೊಂದಿರುವ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಕಲಿಕೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. (ಉದಾ: ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ದಶಕ ಸಹಿತ ಸಂಕಲನದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಮುಂಚೆ ದಶಕರಹಿತ ಸಂಕಲನದ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.)</p>
<p>ಸುಗಮಕಾರರು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.</p>	<p>ಕಲಿಕಾಂಶವು ಸುಗಮಕಾರರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯಾಸ, ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ದೃಢೀಕರಣಗೊಂಡು ಸ್ವಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸುಗಮಕಾರರು ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಕಾ ನಿರ್ಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾಗಿ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ.</p>
<p>ಸುಗಮಕಾರರ ಪಾತ್ರ ಒಮ್ಮತದ ಒಪ್ಪಂದ ತರುವಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುತ್ತದೆ.</p>	<p>ಸಂತಸವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ವಾತಾವರಣವಿದ್ದು, ಸುಗಮಕಾರನ ಒಡನಾಟ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣವಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸುಗಮಕಾರ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.</p>
<p>ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕೆಲಸ ಅವರ ಗಮನಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.</p>	<p>ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರತಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಸುಗಮಕಾರನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಗಳಿಸಿದ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಿ ದೃಢೀಕರಿಸಲು ಸುಗಮಕಾರನಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.</p>

ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು

ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹೆಸರು	ಪ್ರತಿಪಾದನೆ	ಕಲ್ಪನೆ	ಪ್ರೇರಣೆ	ಉದ್ದೇಶ	ಸುಗಮಕಾರನ ಪಾತ್ರ
<ul style="list-style-type: none"> • ಪ್ಯಾವಲೋವ್ • ವ್ಯಾಟ್ಸ್ ಜೆ.ವಿ • ಗುತ್ತೈ • ಹುಲ್ • ಟಾಲ್ ಮ್ಯಾನ್ • ಸ್ಕಿನ್ನರ್ • ಥಾರ್ನ್ ಡೈಕ್ 	ವರ್ತನಾ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು	ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ	ಹೊರ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆ	ಉದ್ದೇಶಿತ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ	ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ಕಾಫಕ್ ➤ ಕೋಹಲರ್ ➤ ಲೆವೆನ್ ➤ ಪಿಯಾಜೆ ➤ ಹೌಸುಬಲ್ ➤ ಬ್ರೂನರ್ ➤ ಗ್ಯಾನೆ ➤ ಜಾನ್ ಡೇವಿ ➤ ವೈಗಾಡ್ಸಕಿ ➤ ಮಿಶೆಲ್ ರಸ್ಸಿಕ್ 	ಜ್ಞಾನ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು/ ಜ್ಞಾನ ರಚನಾ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು	ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರಿಯೆ	ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಜ್ಞಾನದ ಜೋಡಣೆ	ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ ಬೆಳೆಸುವುದು	ಕಲಿಕಾಂಶ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾಂಶದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುವುದು.
<ul style="list-style-type: none"> • ಮ್ಯಾಸ್ಲೋ • ರೊಜರ್ಸ್ 	ಮಾನವೀಯ/ ಮಾನವತಾ ದರ್ಶಕ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು	ಆಂತರಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರತರಲು	ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕೆ	ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವುದು	ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ಬ್ಯಾಂಡೂರಾ ➤ ಲೆವಿ ➤ ವೆಂಗರ್ ➤ ಸಾಲೋಮನ್ 	ಸಮಾಜ ಹಾಗೂ ಸನ್ನಿವೇಶ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು	ಸಮುದಾಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಳಕೆ	ಸಮುದಾಯ ಪರಿಸರದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕ	ಸಮುದಾಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು	ಸಮುದಾಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಸಂವಹನ ಹಾಗೂ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.

10. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳು.

ಮಾನವ ಮತ್ತು ಇತರ ಜೀವಿಗಳು ವಾಸಿಸುವ ಭೌತಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ, ಜೈವಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವೇ “ಪರಿಸರ”ದ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಜೀವಿಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನ ಜೀವಗೋಲದ ಉಳಿವಿಗೆ ಅತಿಮುಖ್ಯ.

ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಪರಿಸರದ ಮುಖ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾನವರು ತಮ್ಮ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ವೇಗವನ್ನು ಅಸಾಧ್ಯ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಿಂದ ‘ಅಗತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಆನಂದ’ಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಲವು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಅಸಮತೋಲನಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಉದಾ: ಇಂಗಾಲದ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನ, ಆಹಾರದ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನ ಇವುಗಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು ಗಂಭೀರವಾದವುಗಳು. ಉದಾ: ಜೀವಿಗಳ ವಿನಾಶ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ, ಮಾಲಿನ್ಯ..... ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇಂದು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯೇ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳತ್ತ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳತ್ತ, ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಧಾನಗಳತ್ತ ಹಾಗೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳತ್ತ ಮಾನವನಿಗೆ ಮರು ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸಲು, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಇಂದು ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ನಡುವಣ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಇದು ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಪರಿಸರದಿಂದ, ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗಿ, ಪರಿಸರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ. ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕೊಡಬಹುದಾದ ಶಿಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಇದು ನೇರವಾಗಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ನೋಡಿ, ಮಾಡಿ, ಅನುಭವಿಸಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರಂತರವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.

ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಧಾನಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಆಸ್ಪದವಿದೆ. ಇತರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಗಳಂತೆ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಳುವುದರ, ನೋಡುವುದರ, ಓದುವುದರ ಹಾಗೂ ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡುವುದರ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಧರಿಸಿದ್ದರೂ, ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಇಂದಿನ ಪ್ರಗತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವಂತಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕಕೇಂದ್ರಿತ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಿದೆ. ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ವಯಸ್ಸು, ಆಸಕ್ತಿ, ಒಲವು, ಅಭಿರುಚಿ, ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗುವುದು.

ಅನುಕೂಲಿಸುವುದು ಒಂದು ಕಲೆ. ಮಗು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಗಮಕಾರರ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ವಿವಿಧ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಗಮಕಾರರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಆಸಕ್ತಿ, ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವು ಒಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರನಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ವಿಧಾನ ಪೂರಕವಾಗಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಉಪಯುಕ್ತ. ಅನುಕೂಲಿಸುವವ ಅಥವಾ ಸುಗಮಕಾರ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ, ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಧಾನಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. ಅನುಗಮನ ಪದ್ಧತಿ
2. ನಿಗಮನ ಪದ್ಧತಿ
3. ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಪದ್ಧತಿ
4. ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಪದ್ಧತಿ
5. ಸಂತೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿ
6. ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಪದ್ಧತಿ
7. ಯೋಜನಾ ಪದ್ಧತಿ
8. ಚರ್ಚಾ ಪದ್ಧತಿ

9. ಘಟಕ ಪದ್ಧತಿ

ಇವುಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಅನುಗಮನ ಪದ್ಧತಿ:

ಅನುಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ತರಗತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ರೆಟಿಸ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬೇಕನ್ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. “ಕಲಿಕೆಯು ಅಥವಾ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯು ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಸೂತ್ರದಡೆಗೆ, ಮೂರ್ತದಿಂದ ಅಮೂರ್ತದಡೆಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಡೆಗೆ, ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಭಾವನಾ ರೂಪಕ್ಕೆ, ಸರಳತೆಯಿಂದ ಕಠಿಣತೆಯಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ಬೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಗಮನ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುವರು”. ಅನುಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಾಸ್ತವ ವಿಚಾರದಿಂದ ಭಾವನಾ ಹಂತಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವಂತಹ ಒಂದು ಸೂತ್ರ ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಸರಿ ಹೊಂದುವಂತಹ ಒಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟದಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯದಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಿಧಾನ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗಳು: 1. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಟಲಿ, ಸ್ಪೀಲ್ ಲೋಟ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೊಂಬು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗಾತ್ರದ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಲು ಹೇಳುವುದು. ಯಾವ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ನೀರು ಆ ಪಾತ್ರೆಯ ಆಕಾರ ಹೊಂದುವದೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನೀರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಕಾರವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುವುದು.

ಅನುಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.
- ಇದು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ನಡುವೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಇದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಚಾರಿಸುವ, ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯುಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಬೌದ್ಧಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಸುಗಮಕಾರರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರ ಮಂಥನವೇ ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಮಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

2. ನಿಗಮನ ಪದ್ಧತಿ:-

“ಕಲಿಕೆಯು ಅಮೂರ್ತದಿಂದ ಮೂರ್ತದಡೆಗೆ, ಸೂತ್ರದಿಂದ ಉದಾಹರಣೆಯಡೆಗೆ, ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಣದಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯಡೆಗೆ, ಕಠಿಣತೆಯಿಂದ ಸರಳತೆಯಡೆಗೆ, ಗೊತ್ತಿರಲಾರದ್ದರಿಂದ ಗೊತ್ತಿರುವುದರಡೆಗೆ, ಭಾವನಾ ರೂಪದಿಂದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಶಗಳಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಗಮನ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುವರು”. ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಂದರೆ ಭಾವನಾ ರೂಪದಿಂದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇರುವ ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಣವು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಇದರ ಅರ್ಥ.

ಉದಾಹರಣೆ : ‘ಗಾಳಿಗೆ ತೂಕವಿದೆ’- ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿ ನಂತರ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಸಮಯದ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವುದು.
- ಶ್ರಮದಾಯಕವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಅಪೂರ್ಣವಾದುದನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವುದು.

ನಮ್ಮ ಪಾಠಗಳು ಅನುಗಮನದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡು ನಿಗಮನದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಅನುಗಮನವೆಂದರೆ ಅನ್ವಯ ಪದ್ಧತಿ. ನಿಗಮನವೆಂದರೆ ಸಮಷ್ಟಿ, ಸಮನ್ವಯ. ಇವೆರಡೂ ರೀತಿಯ ವಿಚಾರ ಸರಣಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಕಲೆಯೆಂದರೆ ಇವೆರಡರ ಸಮನ್ವಯವೇ ಆಗಿದೆ.

ನಿಗಮನ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

3. ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಪದ್ಧತಿ:

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಪದವು ಆಂಗ್ಲ ಪದವಾದ ಅನಲೈಟಿಕ್ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಅದರ ಉತ್ತರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ಅಥವಾ ವಿಭಜಿಸುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ವಿಚಾರವನ್ನು ಅಥವಾ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅದರ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾಂಶವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಗೊತ್ತಿರುವ ಕಡೆಗೆ, ತೀರ್ಮಾನದಿಂದ ದತ್ತಾಂಶದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ : ಜಲಚಕ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹೇಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ? ಅದು ಹೇಗೆ ಆವಿಯಾಗುತ್ತದೆ? ಮೋಡ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ? ಮಳೆ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಏಕೆ? ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.
- ಕಂಠಪಾಠಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

4. ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಪದ್ಧತಿ:

'ಬಿಡಿಯಿಂದ ಇಡಿಯವರೆಗೆ' ಈ ತತ್ವ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಹೊಸದೊಂದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ವಿಧಾನವೇ ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ತೀರ್ಮಾನದಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಎಲ್ಲಾ ಉಪಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅವಶ್ಯಕ ಕೌಶಲ, ವೇಗ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ವೇಳೆಯ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ನಿಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯ: ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಮತ್ತು ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಲಿಸಬಹುದಾದ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

5. ಸಂಶೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿ:

ಲಂಡನ್ನಿನ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಹೆಚ್.ಇ ಆರ್ಮ್‌ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವೀಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಕಲಿಯುವ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಇದು ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯುವುದಲ್ಲದೇ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಆಲೋಚನಾಪರರಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬುದೇ ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದೆ.
- ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
- ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

6. ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಪದ್ಧತಿ:

ಯಾವುದೇ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುವರು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಲಿ, ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾ ಕಲಿ, ಮತ್ತು ಮೂರ್ತದಿಂದ ಅಮೂರ್ತದಡೆಗೆ ಎಂಬ ಬೋಧನಾ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಜೊತೆಗೂಡಿ ಸಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿಚಾರವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : “ಗಾಳಿಗೆ ತೂಕವಿದೆ”, “ಸಸ್ಯಗಳು ಉಸಿರಾಡುತ್ತವೆ”

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಮಾಡುತ್ತ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಯೋಚಿಸಿ:—

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಪದ್ಧತಿ ಮೂಲಕ ಕಲಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು.

7. ಯೋಜನಾ ಪದ್ಧತಿ:

ಪ್ರೊ|| ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಎಚ್. ಕಿಲ್‌ಪ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಅವರು ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಜನೆ ಎಂದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶಪೂರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುಂಪು ಮಾಡಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಸಿ ಒಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಜೆ.ಎ.ಸ್ವಿವನ್‌ಸನ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ ‘ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದೇ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ’. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ‘ಮಾಡುತ್ತ ಕಲಿ’ ಎಂಬ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಮಸ್ಯೆ ಬಿಡಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ನಿಯಮಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಹಾಗೂ ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.
- ರಚನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ತಂಡ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಹಕಾರ, ಪ್ರೀತಿ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

8. ಚರ್ಚಾ ಪದ್ಧತಿ:

ಒಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಹೋಲಿಸಿ, ಮಂಡಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು “ಚರ್ಚೆ” ಎನ್ನುವರು. ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಬಹುತೇಕ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಲೇ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಕುಟುಂಬ, ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ಸಮಾರಂಭ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ, ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುವರು.
- ತಾರ್ಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಚರ್ಚಾ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಅಗತ್ಯ. ಆಗ ಸಮತೋಲನವಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸುವುದು. ಅನಂತರ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬೇಕು.

9. ಘಟಕ ಪದ್ಧತಿ:

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಸುವಾಗ ಒಂದೇ ಅಂಶವನ್ನು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಕಲಿಸಿದರೆ ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗದು ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ. ಒಂದು ವಿಷಯದ ಯಾವುದೇ ಪಾಠವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಕೊನೆಯ ಹಂತವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಕಲಿಸುವುದೇ ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಒಂದು ಘಟಕವನ್ನು ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಘಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು ಕೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು. ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನದ ಆಯ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಮ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಜ್ಞಾನ ದೊರೆಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದು.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಒಂದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಜ್ಞಾನ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
- ಒಮ್ಮೆ ಕಲಿತ ಸಂಗತಿ ಮರೆಯಲಾರದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ಮನನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.
- ಕಲಿಕೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ಜ್ಞಾನ, ಮುಂದಿನ ಕುತೂಹಲ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಕಲಿಕಾ ಬೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಮಗುವನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕ ಬೋಧಿಸುವವನ ಬದಲಾಗಿ ಅನುಕೂಲಿಸುವವ ಅಥವಾ ಸುಗಮಕಾರ ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಸದಾ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವ ಮಗುವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲದೇ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಅವಲೋಕನ, ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ಶಿಬಿರ, ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ, ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ, ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ (ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ, ಕರಕುಶಲ ಚಟುವಟಿಕೆ) ಒಗಟು ಮತ್ತು ರಸಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುದ್ದಿ ಸಂಗ್ರಹ, ಆಟಗಳು, ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಅರಿಯಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪರಿಸರದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೇರವಾಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

11. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರ ಪಾತ್ರ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-2005 ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಸದೃಢವಾದ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸುಗಮಕಾರ-ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ-ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಶಾಲಾ ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪನ್ಮೂಲವೇ ಆಗಿದೆ.

ರಾ.ಪ.ಚೌ-2005ರ ಪ್ರಕಾರ ಮಗುವು ಒಂದು ಸಹಜ ಮಗು ಮತ್ತು ಅದು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಫಲಿತವೆ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಕುತೂಹಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ತರಗತಿಯ ಹೊರಗಿನ ಕಲಿಕೆಯು ಒಂದು ಉದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದ ಪ್ರಯಾಣ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು, ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಅಥವಾ ನೈಜ ಅನುಭವವೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕಲಿಕೆ ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸುಗಮಕಾರ, ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕಿದೆ, ತರಗತಿಯ ಹೊರಗಿನ, ಸಮುದಾಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದು ಇಂದು ಅವಶ್ಯ.

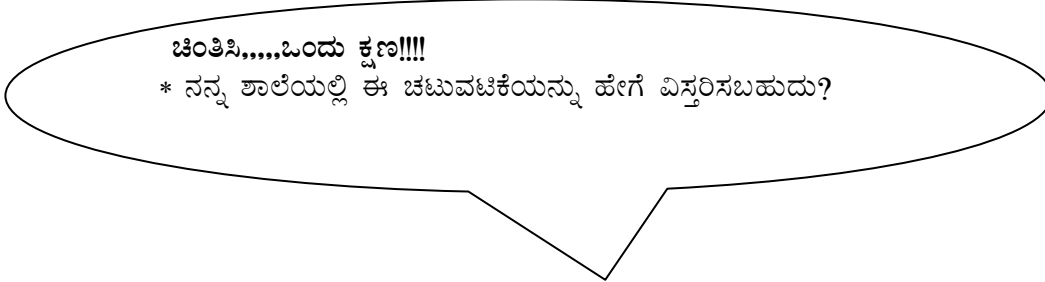
ಸುಗಮಕಾರರಾಗಿ ನಾವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗಿನ ಜ್ಞಾನ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಪರಿಸರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ.

❖ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ನೋಡುವುದು:

ಚಟುವಟಿಕೆ:

- * ಶಾಲಾ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಓಡಾಡಲು ತಿಳಿಸುವುದು.
- * ತಾವು ನೋಡಿದ-ನೋಡದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸುವುದು.
- * ಸಸ್ಯಗಳ ರಚನೆ, ಹೆಸರು, ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲು ತಿಳಿಸುವುದು.
- * ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಆವಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ತಿಳಿಸುವುದು.
- * ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮನೆಗಳನ್ನು, ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲು ತಿಳಿಸುವುದು.
- * ವಿವಿಧ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸುವುದು.

ಉದಾ: ಹೊಲ ಮತ್ತು ಗಿಡ ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಶೋಧನೆ.

❖ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸುಗಮಕಾರರಾಗಲು,,,,,!!!!

- ✓ ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಉಪಕರಣಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಇದ್ದು ಸವಾಲೊಡ್ಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬಹುತೇಕ ಸುಗಮಕಾರರು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ✓ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಸಮೂಹದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೋಧಿಸಲು ತರಗತಿಯ ಹೊರಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು.
- ✓ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸರಳ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.
- ✓ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿ ಅಳತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತರುವುದು.
- ✓ ವಿಶೇಷ ವಸ್ತುಗಳ ಜಾಡನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- ✓ ನೆರಳು, ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ಸೂರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ನುರಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- ✓ ಬರೆಯುವ ಹಾಳೆಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಮರುಬಳಕೆಯಂತಹ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು.
- ✓ ಪುನರ್ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವುದು.

✓	ಚಿಂತಿಸಿ,,,,,ಒಂದು ಕ್ಷಣ!!!!
✓	ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಮಿತ ಬಳಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ, ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ

ಹೊರಗಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು.

- ✓ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಂದರ್ಭಿಕರಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

- ✓ ಕಲಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೈಜ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಚಿಂತಿಸಿ,,,,,ಒಂದು ಕ್ಷಣ

- ✓ ನೀವು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಗಮಕಾರರಾಗಿದ್ದರೆ!!!
- ✓ ನೀವು ನಗರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸುಗಮಕಾರರಾಗಿದ್ದರೆ!!!

❖ **ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿಸುವುದು.**

ಕಲಿಕೆಯು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಹಾಗೂ ದೃಢೀಕರಣವಾಗಲು ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿರುವುದು ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಗಮಕಾರರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶ್ರಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ...

- ✓ ಹಳೆಯ, ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ಕರಪತ್ರ, ಭಿತ್ತಿಪತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ಪ್ಲಾನಲ್‌ಬೋರ್ಡ್, ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರಗಳಂತಹ ಪ್ರದರ್ಶನ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ✓ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ಪರಿಸರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಚಿತ್ರಸಹಿತ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- ✓ ಆವಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವಿ ಸಮೂಹದ ಮಾದರಿಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿ ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.
- ✓ ಪರಿಸರದ ಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು.

- ✓ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವ ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

❖ **ಗುಂಪು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು:**

ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗೆ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

○ **ಉಪಯೋಗಗಳು:**

- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ.
- ಉತ್ತಮ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಪೂರಕ.
- ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಗುಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶ.
- ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇತ್ಯಾದಿ.

○ **ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು:**

- ನೀಡುವ ಕೆಲಸ ಅಥವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು.
- ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.
- ಸಮಯ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.
- ಸೂಕ್ತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು.
- ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ದಾಖಲಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.

12. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆ.

ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬಯಕೆಯು ಮಾನವನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಯೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿತು. ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮಾನವನ ಕೆಲಸ, ಉತ್ಪಾದನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗಳಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಇದು ಸುಗಮಕಾರನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಧಾರಿತ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಕಲಿಯುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಾವಿನ್ನೂಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಅದು ವರ್ಗಕೋಣೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸುಗಮಕಾರನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆದಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬದಲಾವಣೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನಾವು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾದರೆ ನವೀನ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವುದಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇಶ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉಪಯೋಗವು ಬಹು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಮುದ್ರಿತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತದನಂತರ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿ ಕರಿಹಲಗೆ, ಚಿತ್ರಪದಗಳು, ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳು ಮಾದರಿಗಳು, ನಕ್ಷೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡವು. ಮತ್ತು ಇವುಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಕಳೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಕೇವಲ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರಳ ದೃಕ್-ಶ್ರವಣೋಪಕರಣದ ಬಳಕೆಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿತು.

ನಂತರ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮುನ್ನಡೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕಳಶವಿಡುವಂತಾಯಿತು. ರೇಡಿಯೋ, ಟೀಪಿಂಗ್ರಾಫರ್, ದೂರದರ್ಶನ, ವೀಡಿಯೋ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸುಗಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿವೆ. ಅದರಂತೆ ಮೃದು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಅವಿಷ್ಕಾರವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯ ಕಲಿಕೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಹಂತಗೊಳಿಸಿದ ಕಲಿಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮಾರ್ಗ ನಿಯೋಜಿತ ಕಲಿಕಾ ಸರಣಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸುಗಮಕಾರರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧಾನವು “ಶಿಶು ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ” ವಿಧಾನ ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಹತ್ವದ ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ತನ್ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭವ್ಯ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಅತೀ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ:

ಪರಿಸರವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿತಗೊಳಿಸುವುದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುಣವಿದೆ. ಇದು ಮಾನವನ ಸ್ವಯಂ ಶಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ಕ್ರಿಯೆ. ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವೆಂಬುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶ್ರೇಣಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಊಹಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬಹುದಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಉದಾ:- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ವ್ಯವಸಾಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮುದ್ರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವ

- ❖ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.
- ❖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.
- ❖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ಕಲಿಕಾ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

- ❖ ವರ್ಗ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಕಲಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ❖ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಣದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ವಿಸ್ತರಣೆ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕಲಿಕೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ❖ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ❖ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ತನ್ನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ❖ ಸುಗಮಕಾರ ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. (ಸ್ವ-ಅಧ್ಯಯನ) ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.
- ❖ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯಭಾವನೆಗಳು ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ:

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆಯು ಉಲ್ಲಾಸಭರಿತ(Enjoy)ವಾಗಿರಬೇಕು, ಅಲ್ಲದೇ ಮಗುವಿಗೆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಲು ಹಾಗೂ ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಸಂಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವ, ಸಂಶೋಧಿಸುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ, ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಪರಿಸರವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿತಗೊಳಿಸುವುದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.

‘ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಿದ್ಧತೆ’ ಎಂಬಂತೆ ಕೆಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- ನಮ್ಮ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು, ತರಗತಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕಲಿಯುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. (Learning Culture).
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ತರಬೇಕು.
- ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಸಾಧನಗಳ ಪರಿಚಯ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಅವುಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾ ಉತ್ಪನ್ನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು.
- ಹೀಗೆ ಯೋಜಿತವಾಗಿ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನಾಧಾರಿತ ತರಗತಿ ಅನುಭವಗಳ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸಬೇಕು.

ನಾವು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಸಾಧನಗಳು

- **ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್:-** ಇದೊಂದು ಸರಳ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಉಪಕರಣವಾಗಿದ್ದು ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂದೇಶ ರವಾನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಎಸ್.ಎಮ್.ಎಸ್, ಎಮ್.ಎಮ್.ಎಸ್, ಫೋಟೋ, ವೀಡಿಯೋ ಬಳಸಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂವಹಿಸಲು ಬಳಸಬಹುದು. ಉದಾ:- ಪರಿಸರ ದಿನಾಚರಣೆಗಳು, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಕೀಟಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

- **ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್:-** ಇದೊಂದು ಮುಂದುವರೆದ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಉಪಕರಣವಾಗಿದ್ದು ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂದೇಶ ರವಾನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಎಸ್.ಎಮ್.ಎಸ್ ಹಾಗೂ ಎಮ್.ಎಮ್.ಎಸ್ ಬಳಸಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂವಹಿಸಲು ಬಳಸಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೇ ಇದರಲ್ಲಿನ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಬಳಕೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕರತಲದಲ್ಲಿರಿಸಿದೆ. ಆಡಿಯೋ ಮತ್ತು ವೀಡಿಯೋ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ವೀಡಿಯೋ ಕಾಲ್ ಬಳಸಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಸೌಲಭ್ಯದ ಬಳಕೆ, ಕಲಿಕಾ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂವಹನ ಹಾಗೂ ಚರ್ಚೆಯ ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿ. ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು (ಕ್ಯಾಮರಾ ಆಯ್ಕೆ) ಬಳಸಿ ಆಡಿಯೋ ಮತ್ತು ವೀಡಿಯೋ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕ್ಲಿಪ್‌ಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಲ್ಲವೆ?

ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಇಂತಹ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜಾಲತಾಣ. ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ/ ಮಂಥನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ಜೊತೆಗೂ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ನಿರ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾ ಕಲಿಯಬಹುದು.

- **ಡಿಜಿಟಲ್ ಕ್ಯಾಮರಾ:-** ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು (ಕ್ಯಾಮರಾ ಆಯ್ಕೆ) ಬಳಸಿ ಆಡಿಯೋ ಮತ್ತು ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಿರ ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

- **ಗಣಕಯಂತ್ರ (ಕಂಪ್ಯೂಟರ್):-** ಇದು ಒಂದು ಬಹು ಸಾಧ್ಯತೆಯ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಉಪಕರಣವಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಗರಿಷ್ಠತಮ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಬಳಸುವ ಕೌಶಲ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದಾದರೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಸಾಧ್ಯವೇನಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ನಕ್ಷೆ ನಿರೂಪಣೆ, ಸಂಖ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಬಳಕೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗಣಕಯಂತ್ರ ಬಳಸಿ ತಯಾರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

- **ಅಂತರ್ಜಾಲ:-** ಇದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಸೌಲಭ್ಯವೆಂದರೆ ಅಂತರ್ಜಾಲ. ಮಾಹಿತಿ ಹರಿವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿದ ಖ್ಯಾತಿ ಇದರದ್ದು. ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಂವಹನ ಎರಡನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಇದು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.

- **ಜಾಲತಾಣ(ವೆಬ್ ಸೈಟ್):-** ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಿನಾಚರಣೆಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಸ್ಯಗಳು, ವಿಚಾರಗಳು, ಮಾಹಿತಿಗಳು, ಸಚಿತ್ರ ಮಂಡನೆಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ.

ಇದಲ್ಲದೇ ನೀವು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಅದರ ಕಿರು ಪರಿಚಯ ದಾಖಲಿಸಿ.

ಇದುವರೆಗೂ ನಾವು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡ ಹಲವು ಸಾಧನಗಳ ಪರಿಚಯ ನಮಗಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇವುಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರಬಹುದು. ಅದೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ನಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಪರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಳಸಬಹುದು, ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳೊಡನೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಸಾಧನ	ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸಲು	ಮಾಹಿತಿ ವಿನಿಮಯ	ಸಂವಹನ
ಮೊಬೈಲ್‌ಫೋನ್			
ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್			
ಡಿಜಿಟಲ್ ಕ್ಯಾಮರಾ			
ಗಣಕಯಂತ್ರ			
ಅಂತರ್ಜಾಲ			

ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-2005 ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ.

ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-2005 ರ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಆಶಯ ಈಡೇರಬೇಕಾದರೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇ ನಮ್ಮ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಆಶಯದಂತೆ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂರಚನಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ (ರಚನಾವಾದ) ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದರೆ, ಕಲಿಕೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಪ್ತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಸವಾಲುಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಗುವಿನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೂ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು 5 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷಗಳು ತಕ್ಕ ವಯಸ್ಸು. ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಶವನ್ನಾಗಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಷಪಾತ ಮನೋಭಾವವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಳೆಯುವ

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರೆ ಮುಂದೆ ರೈತರೋ, ಅಧ್ಯಾಪಕರೋ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೋ, ಆಡಳಿತಗಾರರೋ ಆದಾಗ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ತತ್ವಗಳು ಅವರ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2005ರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2005ರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಕೆಲವು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

- ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ.
- ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ/ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರಕಿಸುವುದು.
- ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸುಧಾರಣೆ.
- ಸರ್ವ ಸಮಾನ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
- ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಒತ್ತು.
- ಇತರರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಿಕೆ.
- ಹೊಸ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ನವ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಶೀಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವಿಕೆ.

ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ತಲೆಮಾರಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಈಗ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು. ಲಿಂಗ, ಮತ, ಜಾತಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೀರಿದ ಶಾಲಾ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಇಂದಿನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯ ಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-2005ರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳು:

ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸದಿರುವುದು ನಾವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-2005ರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಆಳವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

- ❖ ಹೊರಗಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತರಗತಿಯ ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧೀಕರಿಸುವುದು.
- ❖ ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ದೂರಸರಿದಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ❖ ಕಲಿಕೆಯು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮೀರಿ ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ❖ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಮ್ಯ(Flexible) ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ತರಗತಿಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಿತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ❖ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಸ್ಪರಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿಗಳುಳ್ಳ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುವ 5 ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳು ಹೊರೆಯಾಗದ ಕಲಿಕೆಗೂ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾ ಮಗು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್-2005 ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯು ಮಗುವಿನ ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇದ್ದು, ಮಗುವಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವವು ಮಗುವಿನ ಸ್ವಭಾವ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಬೇಕು. ಕಲಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಒಂದು ವೃತ್ತಿಪರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರತು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ, ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸುವ ತರಬೇತಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮ. ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳು/ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು.

ಪಠ್ಯವಿಷಯದೊಳಗಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಿತ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಸ್ಥಳೀಯ ಹಾಗೂ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಬಹು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಗುವಿನ ಮನೆಯ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯ ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕು. ಮಗುವಿನ ಮಾತೃಭಾಷೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿ, ಬದಲಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕೆ-ಕಲಿಕಾಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬದಲಾಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ತನ್ನ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ.

ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಹೊರರಿಹಿತ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಡ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಿ ಅವು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಡಬೇಕು. ತರಗತಿಯೊಡನೆ ಪರಿಕ್ಷಾ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ

ಮಾಪನ ಸಮಿತಿಗಳೊಳಗೆ. ಪಾಸು ಫೇಲು ಎಂಬ ಪದ್ಧತಿ ಹೋಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಟ್ಟದ ಸಾಧನೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಾಧಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣ ಎಲ್ಲರ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತದೆ.

2005ರ ಆಶಯಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಕೆ.ಸಿ.ಎಫ್-2007ರಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳು.

ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್‌ನ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಿದೆ. ಕಲಿಕಾದಾರರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

➤ ಕಲಿಯುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಮಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕು.

➤ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.(ಎಂದರೆ 10ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುತ್ತೀರ್ಣರಾಗುವ, ಕೆಳ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗೈರುಹಾಜರಾಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.)

➤ ಮಕ್ಕಳು 8ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ (ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು) ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕು

➤ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹಂತಗಳವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಲಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡಬೇಕು.

➤ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಪಠ್ಯವಸ್ತು ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ 'ತ್ರಿಭಾಷಾ' ಸೂತ್ರದನ್ವಯ ರಚಿಸಬೇಕು.

➤ ಶಾಲಾ ಹಂತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ 1 ರಿಂದ 5ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ನಿರಂತರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಿಂದ ಆಗಬೇಕು.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಸಾಗಬೇಕಾದ ದೂರ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ನಾವು ಸಾಗುವ ವೇಗ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-2005 ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆಯು ಒಂದು ಶಿಸ್ತಿನ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-2005 ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಧಾನ ವಿಷಯಗಳ ಪಾಠಗಳು ಸಮನ್ವಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮಗಳ ವಿಕಾಸ ನಿಧಾನೀಕರಣ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಕಲಿಕಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಪುಷ್ಟಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಬದಲಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕೆ-ಕಲಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಜಗೊಳಿಸಲು ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ. ಈ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಇಂಥಹ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಹೊಸ ಅಂಶಗಳು:-1

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು.
- ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿಸುವುದು.
- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು ಬೇಕಾದ ಮೌಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದುವುದು.
- ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಅಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಂವಿಧಾನದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲು ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.
- ಕಂಠಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸಮಾಜ ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿ ಮೂಡಿಸಿ ಪರಿಸರ ಪೂರಕ ಜೀವನ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಕಂಠಪಾಠ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ/ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಈ ಅಂಶಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಳಗಾಗಬೇಕು. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಭಯ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ನೂತನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವು ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಠ ಬೇಡ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ತೂಗಿ ಅಳೆದು ತನ್ಮೂಲಕ ಎಳೆಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉದಾತ್ತ ಗುಣಗಳು ಬೆಳೆಯಲು ಸುಗಮಕಾರರು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ನೀಡಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಚಿಗುರೋಡೆಯಬೇಕು.

- ವಿಶ್ವ ಮಾನವ ಕಲ್ಪನೆ.
- ಶ್ರಮ ನೈಪುಣ್ಯದ ವಿಕಾಸ.
- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಕಾಸ.
- ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಮನೋಭಾವನೆ.
- ಆರೋಗ್ಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸದ್ಭಳಕೆ.
- ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮನುಕುಲದ ಏಳಿಗೆಯ ಚಿಂತನೆ, ಭಾವಿ ಸಮಾಜ ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನಶೀಲತೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರು ಬದಲಾಗಿ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಮ್ಮ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾಗುವ ಪೂರಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಸಂಯೋಜನೆ ಎಂಬ ಮೂಲ ಆಶಯ ಈಡೇರುವಂತಾಗಬೇಕು.

ನಲಿಕಲಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2005

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2005ರ ಆಶಯಗಳನ್ನು ನಲಿಕಲಿಯು ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್-2005 ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆ ನಿವಾರಣೆ, ಭ್ರಾತೃತ್ವ, ಸಮಾನತೆಗೆ ಶಾಲಾ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆಗೆ ನಲಿಕಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸುದೀರ್ಘ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ನಲಿಯುತ್ತಾ ಕಲಿಯಲು ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್.2005ರ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಈಡೇರಿಸಿದೆ.

1 ಜ್ಞಾನ ಸಂರಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶ:

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಶಾಲಾ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ವಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವುದರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಗೆಳೆಯರ ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ಪಕ್ವಗೊಂಡು ಸ್ವಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಖಾತ್ರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಗುವಿಗೆ ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಸಂರಚನೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತಾನೇ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದೆ.

2. ಕಲಿಯುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ:-

ಬದಲಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಕಲಿಯುವುದು ಒಂದು ಕಲಿಯಾಗಿದೆ. ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವ ಕ್ರಮ ಹೊಂದಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಗುಂಪನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೂಚನೆಯನುಸಾರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತಾನೇ ಕಲಿಯುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ಭಯಮುಕ್ತ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣ:

“ಸಂತಸದಾಯಕ ಕಲಿಕೆ” ನಲಿಕಲಿಯ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಡು, ಆಟ, ಕ್ರಾಫ್ಟ್, ಯೋಜನೆಗಳಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅನುಕೂಲಿಸುವವರು, ಗೆಳೆಯರ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಭಯ ಮುಕ್ತ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.

4. ಪರೀಕ್ಷೆ ಭಯವಿಲ್ಲ:

ವಿಭಿನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಸ್ವಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಆಟಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಎಂಬುದು ನೇರವಾಗಿ ತಿಳಿಯದೇ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸದೇ ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವರು.

5. ಸ್ವ ವೇಗದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ:

ಕಲಿಕಾ ವೇಗ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯಿಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತನ್ನದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ವೇಗವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಮಗು, ಸಾಧಾರಣ ಕಲಿಕಾ ವೇಗ ಹೊಂದಿರುವ ಮಗು, ನಿಧಾನ ಕಲಿಕೆಯ ಮಗು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಲಿಕೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಾನುಸಾರ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಲಿಕೆಯ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಳಿ ಕಲಿಯುವ, ನೋಡಿ ಕಲಿಯುವ ಮತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಲಿಯುವ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಲಿಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯಲಾಗಿದೆ.

6. ಬಾಯಿಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದೆ:

ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಕಲಿಕೆಯು ಚಟುವಟಿಕಾಧಾರಿತವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ, ಸರಳೀಕರಿಸಿ, ಸುಗಮ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಅನ್ವಯಿಸಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಒತ್ತಾಯದ ಮತ್ತು ಬಾಯಿ ಪಾಠದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

7. ಗುಂಪು ಕಲಿಕೆ, ಸಹವರ್ತಿ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ:

ಹಲವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವ, ಸ್ವೀಕರಿಸುವ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ, ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸುವ, ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ, ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುವ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನತನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸಿರುವ ಗೆಳೆಯರಿಂದ ಕಲಿಯುವ, ತಾನು ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ತನಗಿಂತ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುವವರಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕೆಯು ಪುನರ್ಬಲನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುವ, ನಿರ್ಧರಿಸುವ, ತೀರ್ಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪುತ್ತಾರೆ.

8. ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ:

ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ತನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಹೊಸ ಚಟುವಟಿಕೆ ರೂಪಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ. ಇಲಾಖೆ ಪೂರೈಸಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾನೇ ತಯಾರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸಿ ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಹಾಡು, ಕಥೆ, ಕ್ರಾಫ್ಟ್, ಆಟ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಲು ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ.

ಕಲಿಕೆಗೆ ನೀಡಿರುವ ಮುಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಸುಗಮಕಾರ ಈ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

9. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಆತ್ಮ ಗೌರವ ಇಮ್ಮಡಿ:-

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ತಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿಕ್ಷಕರ ಹಾಗೂ ಸಹವರ್ತಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ತನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಕಲಿಯಬಲ್ಲೇನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತುತ್ತದೆ. ತಾನು ಸಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಸ್ವವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಾ ದೃಢೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸದರೆಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಆತ್ಮಗೌರವ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

10. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮ/ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ:-

ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ, ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಚಟುವಟಿಕೆ ಬಯಸುವಂತೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಮುಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

11. ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ :-

ಮಗು ಸಾಮಾಜಿಕರಣದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಾಗ ಇತರರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ತನ್ನ ಭಾವನೆ ಅಥವಾ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಂಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಹಲವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಗುವಿನ ಸ್ವಂತ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ. ಮಗು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನ, ಮನೆ, ಕುಟುಂಬ, ಪರಿಸರ, ಭೌಗೋಳಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ, ತರ್ಕಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಪೂರಕವಾದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

14. ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣದ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ನಡೆದಿರುವ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವೂ ಒಂದು. ಈ ವಿಧಾನದ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. 1994-95ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಯುನಿಸೆಫ್ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಜನವಸತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಇರುವ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು.

ಇದರಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

- ಪ್ರತಿ ಜನವಸತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾಗದೆ ಉಳಿದಿರುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು.
- ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು.
- ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಇರುವುದು.
- ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಹಾಜರಾತಿಯ ಕೊರತೆ ಇರುವುದು.
- ಬಹುಪಾಲು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತರಗತಿಗೊಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.
- ಶಾಲೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದು.
- ಒಬ್ಬನೇ ಶಿಕ್ಷಕ 1 ರಿಂದ 4 ನೇ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ತರಲು ತರಗತಿವಾರು ಮತ್ತು ವಿಷಯವಾರು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮರ್ಥ್ಯಧಾರಿತ ಕಲಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ (ಕ.ಕ.ಮ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರನ್ವಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ 1 ರಿಂದ 4ನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪ್ರತೀ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸುಗಮಕಾರರೊಡನೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಸಂಬಂಧ ಸುಗಮಕಾರರೊಡನೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಡೆಸುವಾಗ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆ ಆಗಿಲ್ಲದಿರಲು ಇರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳನ್ನು/ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು.

ಶಿಕ್ಷಕರು ಗುರುತಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳು

- ❖ ತರಗತಿಗೊಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಬಹುವರ್ಗದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ.
- ❖ ಮಕ್ಕಳು ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಲ್ಪಾವಧಿ/ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಗೈರು ಹಾಜರಾದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಕಲಿಕಾ ಕೊರತೆ.
- ❖ ಪ್ರತೀ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಹುಹಂತದ ಕಲಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ.

❖ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದ್ದು, ಸುಗಮಕಾರರು ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಏಕವೇಗವಾಗಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಿಂದಲೂ ಸಹ ಬಹುಹಂತದ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿ.

❖ ತರಗತಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಮುದ್ರಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕೆಯು ನೀರಸವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು.

ನಲಿಕಲಿ ಹುಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ:

ಸುಗಮಕಾರರು ಗುರ್ತಿಸಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸುತಮುತಲಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಚಿತ್ತೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮದನಪಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ರಿಷಿವ್ಯಾಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ಯಾಟ್‌ಲೈಟ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಆಯ್ದ ಸುಗಮಕಾರರ ತಂಡ ಯೂನಿಸೆಫ್ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿತು.

ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಅಂಶಗಳು:

- ಶಿಶುಸ್ನೇಹಿ ತರಗತಿ ವಾತಾವರಣ.
- ವಿವಿಧ ತರಗತಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಕಲಿಕಾ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ವಾತಾವರಣ.
- ಸುಗಮಕಾರನು ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಒಬ್ಬ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕವು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುವ ಬದಲಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು.

ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಅವಕಾಶಗಳು:

- ✓ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಲು.
- ✓ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ರೂಪಿಸಲು.
- ✓ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಗೊಳಿಸಲು.
- ✓ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು.
- ✓ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪುನರ್ ರೂಪಿಸಲು.

ಅಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಸುಗಮಕಾರರು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಾ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನಲಿಕಲಿ ಎಂಬ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕಾವಿಧಾನದ ಹುಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾದರು.

ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನದ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳು:

- ಬಹುವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಹುಹಂತದ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ.
- ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆ.
- ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ.
- ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಕಲಿಕಾಂಶದ ನಂತರವೇ ಮುಂದಿನ ಕಲಿಕಾಂಶದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ.
- ಒಂದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಅವಕಾಶ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಸುಗಮಕಾರನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ ಗೆಳೆಯರ ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಬಲನಗೊಂಡು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ.
- ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೂ ಸುಗಮಕಾರ ಮತ್ತು ಸಹ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ನಿರಂತರ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ.
- ಗೆಳೆಯರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಲಿಯುವ ಮೂಲಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಸುಗಮಕಾರರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ.

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಕಲಿಕೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶ.
- ಸುಗಮಕಾರ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೌಶಲ ಪಡೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲಿಕಾ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಿರಂತರ ತರಬೇತಿ.
- ಕಲಿಕಾ ಗುಂಪುಗಳು ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಚನೆಯಾಗುವ ಬದಲಿಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಚನೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ಇವುಗಳ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಕಲಿಕಾ ಏಣಿ/ ಪ್ರಗತಿನೋಟದ ಮೂಲಕ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಇದು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕೆಯ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಸುಗಮಕಾರನಬೋಧನೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಬಹುಪಾಲು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಡುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾಂಶ/ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯ.
- ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಹುಪಾಲು ಆಟಗಳ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಎಂಬುದು ಸಂತಸದ ಅನುಭವವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ.

ನಲಿಕಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ:

- ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಿಕೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆ, ವಿವಿಧ ಹಂತದ ತರಬೇತಿ, ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹಲವುಭಾಗಗಳ ಸುಗಮಕಾರರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿರಂತರ ಶ್ರಮ.
- ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸುಗಮಕಾರರ ಸಿದ್ಧತೆ.
- ಬಹುವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಹು ಹಂತದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಸುಕತೆ.
- ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಹಾಗೂ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳ ಸುಗಮಕಾರರನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಅಣಿಗೊಳಿಸಲು ಸುಗಮಕಾರರ ಮುಂದಾಳತ್ವ.
- ನಲಿಕಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೇಲಿನ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ಹೊಸ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡಲು ಸುಗಮಕಾರರ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ.

ನಲಿಕಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿಸ್ತರಣೆ:

- 1995-96ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ.
- ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಡಿ.ಪಿ.ಇ.ಪಿ, ಜನಶಾಲಾ, ಎಸ್.ಎಸ್.ಎ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಆಯ್ದು ಕ್ಲಸ್ಟರ್, ತಾಲ್ಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆ.
- 2008-09ರಲ್ಲಿ 30ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸರಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು.
- 2009-10ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1 ಮತ್ತು 2ನೇ ತರಗತಿಗೆ ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು.
- 2010-11ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ 3ನೇ ತರಗತಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು.
- 2012-13ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1 ಮತ್ತು 2ನೇ ತರಗತಿಗೆ ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು.
- ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಇತರೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ ವತಿಯಿಂದ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ, ಚಿಣ್ಣರ ಅಂಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸಪುಸ್ತಕ, ಪರಿಹಾರ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯ.

ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ, ಡಿ.ಪಿ.ಇ.ಪಿ, ಜನಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪರಿಷ್ಕೃತ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಈಗ ಮುದ್ರಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿವೆ.

2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ 204 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಿಂದ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ರಾಜ್ಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಅದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಸಹ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1944ರ ಸುಮಾರಿಗೆ 2ನೇ ವಿಶ್ವಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಜೆ ಡೆವಿಡ್ ಹಾರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ರವರಿಂದ ಪರಿಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವರು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತಕರಾಗಿದ್ದು ರಿಷಿವ್ಯಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ರಾಯಲ್ ಏರ್‌ವೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡು ಚಿನ್ನೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ವರ್ಷ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಸ್ವಯಂ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೀಲ್‌ಭಾಗ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಸಂಗೀತ, ಮರಗೆಲಸ, ನೇಯ್ಗೆ, ಕಲ್ಲಿನ ಕೆತ್ತನೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಗಣಿತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಹಾರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆ (ನಲಿಕಲಿ) ಗೆ ಒಂದು ಮೈಲುಗಲ್ಲು ನೆಟ್ಟರು.

15. ನಲಿಕಲಿ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣ ಹಾಗೂ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಹಲಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆ, ಜನಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಅನ್ವಯ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ವರ್ತಮಾನದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕೆಗಿಂತಲೂ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರ ಅಭಿಮತದಂತೆ ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯಗಳು ಇಂದು ಕಟಿಬದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿರುವ ನಲಿಕಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳು ಅಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಗಮನಿಸೋಣ.

ಕ್ರ.ಸಂ	ರಾಜ್ಯ	ತರಗತಿ	ಹೆಸರು	ತರಗತಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ	ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ವರ್ಷ
1	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	1-3	ಸ್ನೇಹಬಾಲಾ		1986
2	ಗುಜರಾತ	1-4	ಪ್ರಜ್ಞಾ (pra+gna, pravrutti dwara gnan)	1-2, 3-4	2010
3	ಆಸ್ಸಾಂ	1-4	M.G.M.L (Multigrade and Multi level)	1-4	
4	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	1-3	Nandadeepa	1-3	2008
5	ರಾಜಸ್ಥಾನ	1-2	M.G.M.L	1-2	
6	ತಮಿಳುನಾಡು	1-4	A.B.L	1-4	2010
7	ಬಿಹಾರ	1-5	V.C.B.L (Vertical competency Based Learning)	1-5	2010
8	ಜಾರ್ಖಂಡ್	1-4	M.G.M.L	1-4	2006-07
9	ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	1-5	M.G.M.L	1-5	
10	ಉತ್ತರಾಖಂಡ್	1-5	Kunjapuri approach	1-5	
11	ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ	1-5	A.B.L	1-5	
12	ಛತ್ತೀಸ್ ಗಡ್	1-4	A.B.L	1-4	

ಬಿಹಾರ:- VCBL (Vertical competency Based Learning):-

- ಪ್ರತೀ ವಿಷಯಕ್ಕೆ 5 ಲೋಗೋ
- ವಸತಿ ಸಹಿತ ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಕೋರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭ
- ಸುಗಮಕಾರ ಆಧಾರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಲೋಗೋ
- ಕಲಿಕಾ ಏಣಿ ಸುಗಮಕಾರರ ಕೈಪಿಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಇವೆ.
- ಭಾಷೆ-ಪ್ರಾಣಿ, ಗಣಿತ-ಪಕ್ಷಿ, ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ- ವಾಹನಗಳು ಲೋಗೋ.
- ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ 450 ಕೆ.ಜಿ.ಬಿ.ವಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗೆ ಇದರ ಅಳವಡಿಕೆ.
- ಎಲ್ಲಾ 70,000 ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ರೆಮಿಡಿಯಲ್ ಟೀಚಿಂಗ್ ಮೆಟಿರಿಯಲ್ ಆಗಿ ಬಳಕೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ-ನಂದಾದೀಪ.

- ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶನ
- ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಮೂಲೆಗಳಿವೆ.
- ಕಲಿಕೋಪಕರಣ ಮೂಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮೂಲೆಗಳಿವೆ.
- ಪ್ರತಿದಿನ ಉಷ್ಣತೆ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಪರಿಸರ ಭೇಟಿ ಇದೆ.
- ವಾಚನ ಚಾವಡಿ ಇದೆ. (ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆರಡು ಬಾರಿ ವಾಚನ)
- ಪದಗಳು, ವಾಕ್ಯಗಳು, ಕಥೆ, ವರ್ಣಮಾಲೆ

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ-ಸ್ನೇಹಬಾಲಾ.

- ಸ್ನೇಹಬಾಲಾ
- 1 : 45 (ಶಿಕ್ಷಕ: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು)
- 16 ರಿಷಿವ್ಯಾಲಿ ಸ್ಯಾಟ್‌ಲೈಟ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ
- 5 ಕಲಿಕಾ ಗುಂಪುಗಳಿವೆ.
- 2004 ರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಬಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭ
- ಸುಗಮಕಾರರ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಿನಚರಿ ಇದೆ.
- ಶಾಲಾ ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ.
- ಗೋಡೆ ಪತ್ರಿಕೆ, ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಪೋರ್ಟ್ ಪೋಲಿಯೋ, ಪಪೆಟ್‌ಶೋ ಇವೆ.
- ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು 'ಪ್ರತ್ಯಾಷ್' ಎಂಬ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ 1 ರಿಂದ 3ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ 30ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ "ಆನಂದ ಲಹರಿ" ಎಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದು, 'ಸ್ನೇಹಬಾಲಾ'ದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (Tab) ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಗುಜರಾತ್-ಪ್ರಜ್ಞಾ (ಪ್ರವೃತ್ತಿ ದ್ವಾರಾ ಜ್ಞಾನ್)

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 4 ನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಎಂಬ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಧಾರಿತ ಕಲಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ನಲಿಕೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜ್ಞಾ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು:

- ಸುಗಮಕಾರರು ತರಗತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಿಲಾಂಜಲಿ ನೀಡಿದ್ದು.
- ಸುಗಮಕಾರ ಕೇಂದ್ರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಏಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು.
- ಬಹುವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಹುಹಂತದ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸದಿರುವುದು.
- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೋಪಕರಣಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ತೀರಾ ಅಪರೂಪವಾಗಿರುವುದು.

- ಬಹುತೇಕ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸ್ವ-ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಗೈರುಹಾಜರಾದಲ್ಲಿ ಆ ದಿನದ ಕಲಿಕಾ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಪರ್ಯಾಯ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವುದು.
- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಿಧಾನವು ಸಂಕಲನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಕಂಠಪಾಠಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಕಠಿಣತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಉಲ್ಲಾಸದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಿದೆ. ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪಾವಿತ್ರವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿ ತೆರೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕಾ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕಾ ಅಗತ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರತೀ ನಿಮಿಷ ಪ್ರತೀ ದಿನ ಶ್ರಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಾದ್ಯಂತ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಜ್ಞಾ ಏಕೆ?

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅವನದೇ ಆದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ಸೂಕ್ತ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಸುಗಮಕಾರರ ಮತ್ತು ಸಹವರ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಲು ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂದರ್ಶನಗಳು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ನಿರಂತರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಒತ್ತಡ ರಹಿತವಾಗಿದ್ದು ಅರ್ಜಿಸಿದ ಕಲಿಕೆ ದೃಢೀಕರಿಸಲು ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಹೊರೆ ರಹಿತವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.

ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿ:- ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನದ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿ ಶಿಶು ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ದೊರಕುವಂತಿದ್ದು ಅವರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿ:- ಸಾಮಾನ್ಯ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿ (Subject wise Class room)ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಯಾ ವಿಷಯದ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ಹೊಂದಿವೆ. ಆಯಾ ವಿಷಯದ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಪರಿಸರ, ಹಾಗೂ ಗಣಿತದ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತೀ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಬೆಂಚ್, ಕುರ್ಚಿ, ಟೇಬಲ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಸುಗಮಕಾರರು ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ನೆಲಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ನೆಲಹಾಸು ಮತ್ತು ಚಾಪೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜ್ಞಾ ಎಂದರೆ-Intellect- ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿ, ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿ

Understanding- ಗ್ರಹಣ ಶಕ್ತಿ, ವಿವೇಚನೆ, ಯೋಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

Wisdom - ವಿವೇಕ, ಜ್ಞಾನ

ಗುಂಪು ರಚನೆ:-1 ಮತ್ತು 2ನೇ ತರಗತಿಗಳು ಒಂದೇ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. 1 ಮತ್ತು 2ನೇ ತರಗತಿಯ ಮಿಶ್ರ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರ ಕಲಿಕಾ ಹಂತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆರು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. 3 ಮತ್ತು 4ನೇ ತರಗತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

1. ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಾಯದ ಗುಂಪು.
2. ಶಿಕ್ಷಕರ ಭಾಗಶಃ ಸಹಾಯದ ಗುಂಪು.
3. ಗೆಳೆಯರ ಸಹಾಯದ ಗುಂಪು.
4. ಗೆಳೆಯರ ಭಾಗಶಃ ಸಹಾಯದ ಗುಂಪು.
5. ಸ್ವ-ಕಲಿಕೆಯ ಗುಂಪು.
6. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಗುಂಪು.

ಪ್ರಜ್ಞಾ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯ ಭೌತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

<ul style="list-style-type: none"> • ರ್ಯಾಕ್ ಮತ್ತು ಟ್ರೇ • ಏಣಿ • ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳು • ಮಕ್ಕಳ ಕರಿಹಲಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಕರಿಹಲಗೆ • ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ • ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಡ್/ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕಾರ್ಡ್ • ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ • ಮಿಂಚು ಪಟ್ಟಿಗಳು • ಆಟದ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು • ಪೂರಕ ವಾಚಕಗಳು • ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ 	<ul style="list-style-type: none"> • ಚೈಲ್ಡ್ ಪೋರ್ಟ್ ಪೋಲಿಯೋ • ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಜನೆ ಪಟ್ಟಿ • ಗಣಿತ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ • ಗುಜರಾತಿ ವಚನ ಮಾಲೆ • ಪರಿಸರ ಕುರಿತು ಪುಸ್ತಕಗಳು • ಸುಗಮಕಾರರ ಕೈಪಿಡಿ • ತರಬೇತಿ ವಿನ್ಯಾಸ • ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ • ತರಬೇತಿ ಸಿಡಿಗಳು • ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಾಹೀರಾತು ಸಿಡಿಗಳು • ಜಿಂಗಲ್ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಗೀತೆಗಳ ಸಿಡಿಗಳು
--	---

ಪ್ರಜ್ಞಾ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹಂತಗಳು:

- ಏಣಿಯ ವೀಕ್ಷಣೆ
- ಕಾರ್ಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಗುಂಪಿನ ಆಯ್ಕೆ
- ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಣೆ
- ಪ್ರಗತಿಯ ದಾಖಲೆ

ಗುಜರಾತಿನ ಪೂರ್ವಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈನ್‌ಬೋ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತಮಿಳುನಾಡು—Activity Based Learning (ABL)

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ರಿಷಿವ್ಯಾಲಿಯ ಸ್ಯಾಟ್ ಲೈಟ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಮರುಹುಟ್ಟನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ನಲಿಕಲಿಯಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರ ಇಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆ (ABL) ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

ಶಿಶು ಕೇಂದ್ರಿತ:

ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಮುಖ್ಯಾಂಶವೇ ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಓದುವುದು, ಕಥೆ ಹೇಳುವುದು, ಪ್ರಾಸ ಪದ್ಯಗಳು, ಕುಣಿತ, ಸಂಗೀತ, ಕಲೆ, ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆಟಗಳಿಂದ ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.

ತರಗತಿ ಕಲಿಕೆ (ಕೊಠಡಿ ಆಧಾರಿತ):

ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ವಿಫಲ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಇತರೇ ವಿಶೇಷ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ (ಟ್ಯೂಷನ್) ಪಡೆಯುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿದೆ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿರುವುದರಿಂದ ಗೈರು ಹಾಜರಿ ಮತ್ತು ನಿಧಾನಗತಿಯ ಕಲಿಕೆಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಸಹ ತಮ್ಮ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಹಾಜರಿಯನ್ನು ತಾವೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದೆ.

ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಕಲಿಕೆ:

ಇದೂ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ-ಸುಗಮಕಾರ, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ-ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಹುವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಹು ಹಂತದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ:

ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳು ಬಹುವರ್ಗ ಕೊಠಡಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಐದನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕುತೂಹಲಭರಿತ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಬಹು ಹಂತದ ಕಲಿಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಒಂದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗೈರು ಹಾಜರಾಗುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಗದಿತ ಸಾಧನೆ ತೋರದಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಒತ್ತಡವಾಗದಂತೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ.

ಗೆಳೆಯರ ಸಹಕಾರ/ಸ್ವ ಕಲಿಕೆ:

ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಲಿ ಮತ್ತು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಗಮಕಾರರ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯರ ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅವರಷ್ಟಕ್ಕೇ ಕಲಿಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಗೆ, ಸಹಪಾಠಿಯ ಸಹಯೋಗದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಹೊರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಮಯವನ್ನು ವಿಶೇಷ ಪ್ರೇರಣೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ವೇಗ ಮತ್ತು ಸುಲಭದ ಕಲಿಕೆ:

ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗೈರುಹಾಜರಾದ ಮಗು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಮುಂದುವರಿಯುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಕೊರತೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಇದು ಕಲಿಕಾ ನ್ಯೂನತೆ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದರಿಂದ ಅನಗತ್ಯ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಒತ್ತಡವಿಲ್ಲದೇ ವೇಗದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಹೆಣೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಶಿಶು ಸ್ನೇಹಿ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಲಿಕೋಪಕರಣಗಳು:

ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ, ವೆಚ್ಚವಿಲ್ಲದ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯಬಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾದ ಶಿಶು ಸ್ನೇಹಿಯಾದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣ ಕಲಿಕೋಪಕರಣಗಳು ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ.

ಬಾಯಿಪಾಠ ಕಲಿಕೆಗೆ ವಿದಾಯ:

ಬಾಯಿಪಾಠ/ಕಂಠಪಾಠ ಕಲಿಕೆಯು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅಧೀರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ತ್ರಾಸದಾಯಕವಾದುದು. ಅದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯು ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

16. ನಲಿಕಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2016-17

ಬದಲಾವಣೆ ಜಗದ ನಿಯಮ. ನಲಿಕಲಿಯೂ ಇದರಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. 1995-96 ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಪೋಷಕರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ, ಸಲಹೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. 2016-17 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ 204 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಮೂನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ, ಮಾನ್ಯ ಎಂ.ಎನ್.ಬೇಗ್, ನಿವೃತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಕರು- ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ, ಕೊನೆಗೊಂಡು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖಾಂಶಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

- ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯವಸ್ತು-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ಕಲಿಕಾ ಮಾನಕ-ಪಠ್ಯಾಂಶ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.
- ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್-2005, ಆರ್.ಟಿ.ಇ.-2009, ಸಿ.ಸಿ.ಇ. ಅಂಶಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಿಕೆ.
- ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಲಿಕಲಿ ಮತ್ತು ಕಲಿನಲಿ ಪಠ್ಯಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.
- ಒಂದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಅವಧಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಪರಿಗಣನೆ.
- ಸಹ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯತೆಗೆ ಅವಕಾಶ.
- ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪುನರ್ ಅವಲೋಕನ.

ಪರಿಷ್ಕೃತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 3 ಹಂತದ ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳ ಆಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು :

- 204 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ.
- ತರಗತಿವಾರು ಮತ್ತು ವಿಷಯವಾರು ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ.
- ಪ್ರತಿ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ದಾಖಲೀಕರಣ (ಮೆಟ್ಟಿಲು, ಮೈಲಿಗಲ್ಲು, ಚಟುವಟಿಕೆವಾರು)
- ಕಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕವಾರು ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಜೋಡಣೆ.
- ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ವಿಷಯವಾರು, ತರಗತಿವಾರು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ದು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತಂಡ ರಚನೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ತಂಡದಿಂದ ನಿರ್ಣಯ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (ತರಗತಿ, ವಿಷಯ, ಮೆಟ್ಟಿಲು, ಮೈಲಿಗಲ್ಲು, ಚಟುವಟಿಕೆವಾರು)
- ತಂಡ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮೂಹದ ಮುಂದೆ ಮಂಡನೆ.
- ಸಮೂಹ ನೀಡಿದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಲವಾರು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸಮೂಹ ನಿರ್ಣಯದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.
- ವಿಷಯವಾರು/ತರಗತಿವಾರು ಪರಿಷ್ಕೃತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವುದು.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳು :

- ✓ ಪ್ರತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು.
- ✓ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಗಳಿಕೆಗಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವುದು.
- ✓ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪಠ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದು.
- ✓ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರಣೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು.
- ✓ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳಿಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಣೀಕರಿಸುವುದು.
- ✓ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿವೆಯೇ? ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದು.
- ✓ ಸಮಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಅಂತಿಮ ದೃಢೀಕರಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.
- ✓ ಲಭ್ಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು :-

1 ನೆಯ ತರಗತಿ :-

- ✓ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದ 12 ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 03 ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದು 9ನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ✓ ಬಳಕೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೂಕಾಭಿನಯ ಮತ್ತು ಅಣಕುನುಡಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಹಂತಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದೆ.
- ✓ ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 8 ಚಿತ್ರಗಳ ಬದಲಿಗೆ 6ನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ನಮೂದುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ 2 ಬಾರಿ ಅಂದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಜೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ.
- ✓ ಮಾಯಾಹಾರದ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಕ್ಷಿಪ್ಪಕವಾಗಿದ್ದು ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ.
- ✓ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಚಾಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

- ✓ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಹಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ✓ ಬಳಕೆ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಗೆರೆ ಎಳೆದು ಹೊಂದಿಸು' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಸರಳಗೊಳಿಸಿದೆ.
- ✓ ನಾಲ್ಕು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ: -

1) ಆಹಾರ - 6ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು 2) ಆಟಗಳು- 11ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು

- ✓ ನೆನಪಿನ ಆಟವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚೌಕಾಬಾರದಂತೆ ರಚಿಸಿದೆ.

2ನೇ ತರಗತಿ -

- ✓ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಪಠ್ಯವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ✓ ಚರ್ಚಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ✓ ಪ್ರತೀ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಪ್ರತೀ ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಾಗುವಂತೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದೆ.
- ✓ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ, ಪೋಷಕರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಡ್‌ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ 'ನನ್ನ ಸಾಧನೆ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದೆ.
- ✓ ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುನರ್ ರೂಪಿಸಿದೆ.

ಉದಾ: ದಿಕ್ಕೂಚಿ, ನೀರಿನ ಸರಳ ಪಂಪು

- ✓ ನೆನಪಿನ ಆಟ ಮತ್ತು ಅಣಕು ನುಡಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದೆ.
- ✓ ಓರಿಗಾಮಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಳ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿ ಮಾಡಬಲ್ಲದ್ದನ್ನು ನೀಡಿದೆ.
- ✓ ಗುರುತಿಸು, ಹೊಂದಿಸು, ಬಣ್ಣಹಚ್ಚು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಪುನರಚನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಕೆಲವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದೆ.
- ✓ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.
- ✓ ಈ ಮೊದಲು ಇದ್ದ 4 ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ 2 ನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಅವುಗಳೆಂದರೆ 1) ಸಾರಿಗೆಯ ವಿಧಗಳು 2) ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು

3ನೇ ತರಗತಿ -

- ✓ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ 2 ಹಾಡುಗಳು, 13ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ 1 ಹಾಡು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ.
- ✓ 5ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ 'ನೀರು' ಕಲಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿದೆ.
- ✓ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆಧರಿಸಿ ಚರ್ಚಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ 3, 7, 8, 10 ಮತ್ತು 11ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ತಲಾ ಎರಡು ಚರ್ಚಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳೂ ಉಳಿದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಂದು ಚರ್ಚಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಿವೆ.
- ✓ ಚರ್ಚಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ "ನೆನಪಿಡಿ" ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.
- ✓ 'ನನ್ನ ಸಾಧನೆ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿಸಿದೆ.
- ✓ ಮೂಕಾಭಿನಯ, ಅಣಕುನುಡಿ, ಮಾಡಿ-ತಿಳಿ, ಮಾಡಿ-ಕಲಿ, ಹೆಚ್ಚೆ ಇಡು ಆಟ ಆಡು, ಪೊಪೆಟ್ ಶೋ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದೆ.
- ✓ 'ಆಶುಲೇಖನ' ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು 2ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ✓ 10ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ 'ಪದಬಂಧ' ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ, ಕಾರಣಕೊಡಿ, ಗುರುತಿಸಿ-ಬರೆ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

17. ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದ ವಿಶೇಷತೆಗಳು

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುವರ್ಗ ಕಲಿಕೆ ಒಂದು ಸವಾಲು. ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಸಾಧನವಾಗಿ ನಲಿಕಲಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸುಗಮಕಾರರಿಂದ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೋಸ್ಕರ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ನಲಿಕಲಿ ಪದ್ಧತಿಯು ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಸುಗಮಕಾರರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ಹಲವಾರು ಕಲಿಕೆ ಕಲಿಕಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ, ತಾವೇ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮಾರ್ಗವೇ ನಲಿಕಲಿ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಸುಗಮಕಾರರು ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒರೆಹಚ್ಚಿ ಉತ್ಪನ್ನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುವರ್ಗದ ಜೊತೆಗೆ ಬಹುಹಂತದ ಕಲಿಕೆಗೂ ಸಹ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಹುಹಂತದ ಕಲಿಕೆ ಎಂದರೆ ತರಗತಿಯ ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ವೇಗಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ನಲಿಕಲಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತ, ಸಂತಸದಾಯಕ ಹಾಗೂ ಭಯರಹಿತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಿಧಾನವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲದೇ ಹೊರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 3ನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದೆ.

ನಲಿಕಲಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಅನೇಕ ವಿಶೇಷ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವು ಹೀಗಿವೆ:

- ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.
- ಭೌತಿಕ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಸಂತಸದ ಕಲಿಕೆ, ಸ್ವವೇಗದ ಕಲಿಕೆ, ಸ್ವಕಲಿಕೆ, ಬಹುವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಹುಹಂತದ ಕಲಿಕೆ ಎಂಬ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯ ತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ (gifted) ಸಾಧಾರಣ(average) ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ (slow learner) ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಲಿಕಾ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಇದೆ.
- ಕಲಿಕಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರದ 6 ಹಂತಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಗುತ್ತವೆ. (ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತಾ ಹಂತ, ಕಲಿಕಾ ಪೂರಕ ಹಂತ, ಕಲಿಕಾ ಹಂತ, ಅಭ್ಯಾಸ ಹಂತ, ಬಳಕೆ ಹಂತ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಂತ).
- ನಿಧಾನಗತಿ ಕಲಿಕೆಯುಳ್ಳ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಗೆ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಕಲಿತ ನಂತರವೇ ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಗೆ ಅವಕಾಶ.
- ಗೈರುಹಾಜರಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘ ಗೈರುಹಾಜರಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ತರಗತಿಗೆ ಪುನಃ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾದಾಗ ತಮ್ಮ ಕಲಿಕೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅವಕಾಶ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ನಿಗದಿತ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿ ತಾನೇ ದಾಖಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ.
- ಪ್ರತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ/ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಕಲಿಕೆಯ ಪುನರ್ಬಲನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ಶಿಶು ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಭಯರಹಿತ ವಾತಾವರಣ.
- ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಬಳಸಲು, ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.
- ಪ್ರತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ/ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ, ಪಾರದರ್ಶಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಭಯರಹಿತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕ್ರಾಫ್ಟ್‌ಗಳಂತಹ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ನಲಿಕಲಿ ಪದ್ಧತಿಯು ರಚನಾವಾದದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದು, ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಪರಿಚಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಿಕ್ಷೆ, ಚರ್ಚೆ, ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಹೊರತಾದ ತರಗತಿ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಪುಸ್ತಕದ ಹೊರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ.
- ಕಲಿತ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ವಾಲ್‌ಸ್ಲೇಟನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ಭಾಷೆ, ಗಣಿತ, ಮತ್ತು ಪರಿಸರ, ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳು ಗುಂಪು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಲಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಹೊಸ ವಿಷಯ ಕಲಿಯಲು, ಕಲಿತ ವಿಷಯ ಚರ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.
- ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ವರ್ಗ ತಾರತಮ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಹೊರತಾದ ತರಗತಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಅನುಭವ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣವಿದೆ.
- “ಪ್ರಗತಿನೋಟ” ದಾಖಲೆಯಿಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕೆಯ ದಾಖಲೆ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನಗತಿಯುಳ್ಳ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ನ್ಯೂನತೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.
- ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸುಗಮಕಾರನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಗೆಳೆಯನ ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ಪಕ್ವಗೊಂಡು ಸ್ವಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ನಿರಂತರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ನಲಿಕಲಿ

ಕ್ರ.ಸ	ನಿರಂತರ ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ನಲಿ ಕಲಿ ಪದ್ಧತಿ.
1	ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು.	ನಲಿಕಲಿಯ ಪ್ರತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸಮಗ್ರ ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.
2	ಪ್ರತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು,	ಪ್ರತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ನಂತರ ದೃಢೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ (ಸರಿಗುರುತು) ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ.
3	ನಿರೀಕ್ಷಿತ/ ಗಳಿಸಿದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ/ ಗಳಿಸಿದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ದೃಢಪಡಿಸಿ ದಿನಾಂಕ ಮತ್ತು ಸಹಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಲಾಗುವುದು.
4	ಅಂಕಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಶ್ರೇಣಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು.	ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅಂಕಕೊಡುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
5	ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.	ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾಂಶದ ಪುನರ್ಬಲನ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ಮನನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶವಿದೆ.
6	ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಭಯ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.	ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಅನೇಕ ಆಟಗಳಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಒತ್ತಡ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
7	ಸಂತಸದಾಯಕ ಮತ್ತು ಶಿಶುಸ್ನೇಹಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮನರಂಜನಾದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು ಸ್ನೇಹಮಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಉದಾ: ಆಶ ಆಟ, ಡೈಸ್ ಆಟ, ನೆನಪಿನ ಆಟ ಇತ್ಯಾದಿ)
8	ಸ್ವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು.	ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಗುರುತು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತನಗಿಂತ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುವ / ಮುಂದಿರುವ ಸಹಪಾಠಿಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ.
9	ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸುವಂತೆ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದು.	ಪ್ರಗತಿನೋಟವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವಂತೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ನಲಿಕಲಿ:

ಕ್ರ.ಸಂ	ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ:	ನಲಿಕಲಿ:
1	ಕಲಿಕಾ ಪರಿಸರವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.	ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತಿದ್ದು ಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
2	ಶಾಲೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.	ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಸಂತಸದಿಂದ ಆಡುತ್ತಾ ನಲಿಯುತ್ತಾ ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಲಿಯುತ್ತದೆ.
3	ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹೊರತಾಗಿರಬೇಕು.	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಂತಸದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು ಕಲಿಕಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಶಿಸ್ತಿನ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
4	ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಸಮಯದ ಸದ್ಭಳಕೆ.	ಬಹು ವಿಧದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆ ಸಾಗುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಸಮಯ ಅಪವ್ಯಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
5	ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೂರಕ ಓದಿನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಕಲಿಕೋಪಕರಣಗಳು, ಸುಗಮಕಾರರ ಕೈಪಿಡಿಗಳು, ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ ಮುಂತಾದ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.	ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ವಾಚಕಗಳು, ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು, ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ, ಕಲಿಕೋಪಕರಣಗಳ ಕಿಟ್‌ಗಳು ಮುಂತಾದ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಚುಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

18. ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ವಿಶೇಷ ಪದಗಳು

ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ, ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅನೇಕ ಸಾಧನೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸಾಧನೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

ಬಹುವರ್ಗದ ಕಲಿಕೆ: ಒಬ್ಬ ಸುಗಮಕಾರ, ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಒಂದೇ ಕೋಠಡಿಯಲ್ಲಿ, ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು.

ಬಹುಹಂತ: ಒಂದೇ ತರಗತಿಯ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಲಿಕಾವೇಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು, ಅವರವರ ಕಲಿಕಾ ವೇಗಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದು.

ಕಲಿಕಾಂಶಗಳು: ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿದ ತರಗತಿಯ, ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಗಳಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದರಿಸುವ ಅಂಶಗಳು.

ಕಲಿಕಾ ಗೋಷುರ: ಕಲಿಕೆಯ ತತ್ವ ಆಧಾರಿತ ಹಂತಗಳಾದ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ, ಕಲಿಕಾ ಪೂರಕ, ಕಲಿಕಾಂಶ, ಅಭ್ಯಾಸ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಂತಗಳನ್ನು ಗೋಷುರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿರುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆ: ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲವೂ. ಉದಾ: ಹಾಡು, ಕಥೆ, ಸರಳ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಆಟಆಡೋಣ, ಆಡಿ ಕಲಿಯೋಣ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ 3 ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ: ಆ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆ.

ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆ: ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದರಿಸಿದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ: ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಸ್ವತಃ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆ.

ಕಲಿಕಾ ಏಣಿ: ತರಗತಿವಾರು, ವಿಷಯವಾರು, ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಜೋಡಣೆ.

ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ/ಕಲಿಕಾಂಶದ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ 5 ಅಥವಾ 6 ಹಂತಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಗುಂಪು.

ಮೆಟ್ಟಿಲು: ಕಲಿಕಾ ಏಣಿಯಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಜೋಡಣೆಗೆ ನೀಡಿರುವ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ.

ಲೋಗೋ: ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು ನೀಡಿರುವ ಚಿತ್ರ ಸಂಕೇತ. ಭಾಷೆಗೆ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಕೇತ(ಲೋಗೋ), ಗಣಿತಕ್ಕೆ ಬಹುತೇಕ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಕೇತ(ಲೋಗೋ), ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಹುತೇಕ ಕೀಟ ಸಂಕೇತಗಳ (ಲೋಗೋ) ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಗತಿನೋಟ: ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಮಾದರಿಯ ಚಾರ್ಟ್.

ಕಾರ್ಡು: ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕಾರ್ಡ್ ರೂಪದ ಹಾಳೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ: ಕಲಿಕಾಂಶದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪುನರ್ಬಲನಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿರುವ ಪುಸ್ತಕ.

ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರ: ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತೂಗು ಹಾಕುವ ಹಂದರ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಸ್ವತಃ ತಯಾರಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ತೂಗು ಹಾಕುವ ಹಂದರವಾಗಿದೆ.

ವಾಲ್‌ಸ್ಲೇಟ್: ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಬರವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಳ. ಇದು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಕಲಿಕೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ, ಪುನರ್ಬಲನ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ಮನನಕ್ಕಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಸ್ಥಳ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ಇದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕ: ಸ್ಥಳೀಯ ಹಾಗೂ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪುಸ್ತಕ. ಇದನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿಚಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

19. ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕೆ.

ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವು

1. ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವ (Experiment)
2. ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದುವ (Experience)
3. ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ (Expansion)
4. ಪರಿಶೋಧಿಸುವ (Explore)
5. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ(Evaluat)

ಈ ಐದು ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ಸಂತಸಯುಕ್ತವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾದ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದು, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಪರಿಸರವನ್ನು ಗಮನಿಸುವ, ಗಮನಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವ, (ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮೂಲಕ) ಅವುಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಚರ್ಚಿಸುವ, ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಕ್ರಮತೆಯು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿರುವುದು.

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಉತ್ತಮಾಂಶಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರು (ಸಂಬಂಧಗಳು, ಕೆಲಸ, ಆಟ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು).
2. ಆಹಾರ.
3. ವಸತಿ.
4. ನೀರು.
5. ಪ್ರಯಾಣ.
6. ನಮ್ಮ ಇತರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು.
7. ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆ.
8. ನಮ್ಮ ಭೂಮಿ.

ಭಾಷಾ ವಿಷಯದಂತೆಯೇ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

- ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ನೈಜ ಅನುಭವ ಹೊಂದುವರು.
- ಪರಿಸರವನ್ನು ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ, ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಒಳಿತು ಕೆಡುಕಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
- ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ-ಕೀಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
- ಮೂಕಾಭಿನಯ, ಅಣಕುನುಡಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಸಭಾಕಂಪನ ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದುವರು.
- ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೌಶಲ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಮತ್ತು ಬಣ್ಣ ತುಂಬುವ ಕೌಶಲಗಳಿಸುವರು.
- ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ, ಸ್ನೇಹ ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೊಂದಿಗೆ, ಪರಿಸರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವರು.
- ಮನೆ, ಶಾಲೆ, ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಪಾಲಿಸುವರು.
- ತಾರ್ತಿಕ ಚಿಂತನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಸ್ವತಃ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಿ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರಿವು ಹೊಂದುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಭಿನಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು ತರಗತಿವಾರು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಭಾಷಾ ವಿಷಯದಂತೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಾಗುವುದು.

20. ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರ (ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ಆಧರಿಸಿ).

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ, ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಕಲಿಕಾಂಶ/ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಆನಂತರ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಬೇಕು. ಕಲಿಕೆಯಾದ ನಂತರ ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅಭ್ಯಾಸದ ನಂತರ ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಅನ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಕೊನೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಒಂದು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಲಿಕಾ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ಗೋಪುರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣೀಕೃತವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂಬುದು ವಿಭಿನ್ನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುವ ನಿರಂತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆ ಒಂದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕೆಗೆ

ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆ, ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಂತಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಲಿಕೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಅಂಶಗಳು:

- ✓ ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರದಲ್ಲಿ ಆರು ಹಂತಗಳಿವೆ.
- ✓ ಪ್ರತಿ ಹಂತಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.
- ✓ ಒಂದು ಕಲಿಕಾಂಶದ ಕಲಿಕೆಯು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಹಂತದೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ✓ ಕಲಿಕಾಂಶವು ಆರೂ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದಾಗಿದೆ.
- ✓ ಕಲಿಕಾ ಹಂತದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾ ಪೂರಕ ಹಂತಗಳಿವೆ.
- ✓ ಕಲಿಕಾ ಹಂತದ ನಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಹಂತಗಳು ಪುನರ್ಬಲನಾ ಹಂತಗಳಾಗಿವೆ.
- ✓ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಂತವು ಅಂತಿಮ ಹಂತವಾಗಿದ್ದು, ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂತವಾಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿ ಹಂತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಆಯಾ ಹಂತಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ವಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಇದು ನಲಿಕೆಯ ವಿಶೇಷತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುದೂ ಆಗಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಪರಿಚಯ:

ತರಗತಿ: 2ನೇ ತರಗತಿ.

ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಸಂಖ್ಯೆ : 07

ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ: 54 ರಿಂದ 59 ರವರೆಗೆ(6).

ಕಲಿಕಾಂಶ: 1. ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ-ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.

2. 'ಕುಡಿಯಲು ಶುದ್ಧ ನೀರು ಬೇಕು' ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವರು.

✓ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ:

ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆ 54. ಮಾಯಾ ಮುಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಸುಗಮಕಾರರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಲ್ಲದೇ ಮಕ್ಕಳು ತರಗತಿ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸುಗಮಕಾರರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬೆರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

✓ ಕಲಿಕಾ ಪೂರಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ:

ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆ 55. ಇದು ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಸುಗಮಕಾರರು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲು ಯೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿತ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

✓ ಕಲಿಕಾಂಶ ಹಂತದಲ್ಲಿ:

ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆ 56. ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡಿರುವ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ(ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ) ಕಾರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಚರ್ಚೆ ಕಾರ್ಡ್ ಇದ್ದು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಚರ್ಚಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸುಗಮಕಾರರು ಕೇಳಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

✓ ಅಭ್ಯಾಸ ಹಂತದಲ್ಲಿ:

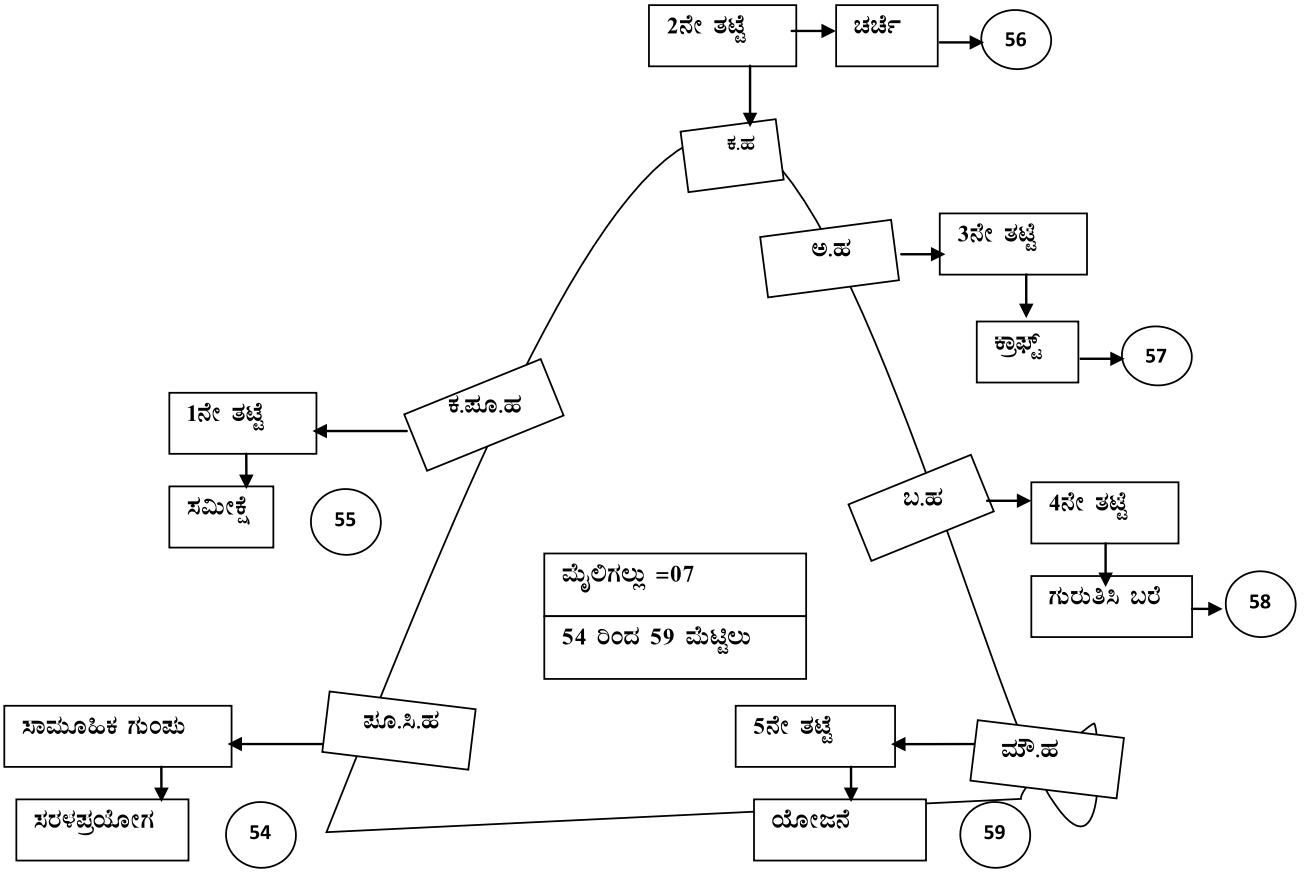
ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆ 57. ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೀಡಿರುವ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾಂಶದ ದೃಢೀಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

✓ ಬಳಕೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ:

ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆ 58. ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ 'ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ' ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚನೆಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

✓ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಂತದಲ್ಲಿ:

ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆ 59. ಕಲಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುವರು.

21. ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳು.

ಯಾವ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಯಾವ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ, ಯಾರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳೇ ಗುಂಪು ರಚನಾ ತಟ್ಟೆಗಳಾಗಿವೆ. 1, 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆರು ಗುಂಪು ರಚನಾ ತಟ್ಟೆಗಳಿವೆ.

ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ವಿಷಯವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ/ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ದರಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ/ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳಿಗೂ ಕಲಿಕಾ ತತ್ವದ ಹಂತಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ (ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರ ಆಧಾರಿತ) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕಲಿಕಾ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ದರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ, ಗುಂಪು ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆ:

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅದರ ಉದ್ದೇಶ, ಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಗಳ ನಂತರ ಅದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗುಂಪುಗಳು ಎಂದರೇನು? ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳೇನು? ಇದು ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಹೇಗೆ? ಸಹಕಾರಿ ಎಂಬುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸೋಣ.

ಗುಂಪು ರಚನಾ ತಟ್ಟೆ: ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ 6 ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳಿದ್ದು ಪ್ರತಿ ತಟ್ಟೆಯೂ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲೂ ಗುಂಪಿನ ಸಂಖ್ಯೆ, ಆ ಗುಂಪಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಹಾಗೂ ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಹೆಸರು/ ಚಿತ್ರ ಸಂಕೇತ (ಲೋಗೋ) ಇರುತ್ತದೆ.

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ 5ನೆಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ

ಉದಾ: ನನ್ನಸಾಧನೆ, ನೆನಪಿನ ಆಟ ಯೋಜನೆ.

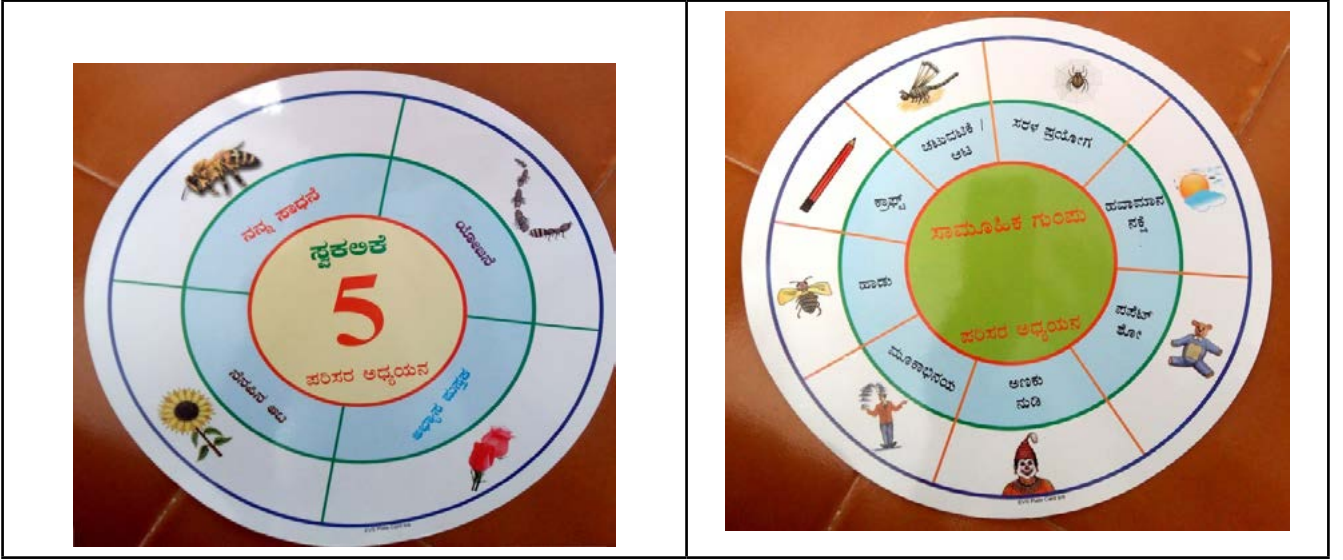
- ಯಾವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಗೆಲೆಯ/ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆಯೋ ಅಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳು ಬಯಸುವ ಸಹಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 1 ರಿಂದ 4ನೇ ಗುಂಪಿನವರೆಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

ಉದಾ: 1ನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸವಾಲ್-ಜವಾಬ್, 2ನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ, 3ನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸದ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, 4ನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು, ಮೂಕಾಭಿನಯ ಇತ್ಯಾದಿ.

- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕಾದ, ಹೆಚ್ಚು ಮನರಂಜನೆಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಹಾಡು, ಪಪೆಟ್, ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ, ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ, ಕ್ರಾಫ್ಟ್, ಚಟುವಟಿಕೆ/ಆಟ.

22. ಪರಿಷರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು.

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಟದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕಲಿಸಿದಾಗ ಕಲಿಕೆಯು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಳಿ ಕಲಿಯುವ, ನೋಡಿ ಕಲಿಯುವ, ಮಾಡುತ್ತ ಕಲಿಯುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವದಿಂದ ಶಾಶ್ವತ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಲಭ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರಬೇಕು.
- ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಕಲಿಕೆಯ ಅಂಶಗಳ ಅನುಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವಂತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವಂತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಇರಬೇಕು.
- ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುಗಳಾಗಿರಬೇಕು.
- ಒಂದು ಬಾರಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಳಸುವಂತಿರಬೇಕು.
- ಬಳಸುವ ಕಲಿಕೋಪಕರಣಗಳು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ, ವೆಚ್ಚರಹಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಾರೆ ವೆಚ್ಚರಹಿತ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚವಾಗಿರಬೇಕು.

ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮಹತ್ವ :

- ❖ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ, ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ❖ ಕಲಿಕೆಯು ನೀರಸವಾಗಿರದೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ❖ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ/ ಭೋದನೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ ಸುಗಮಕಾರರ ಬೋಧನಾ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ❖ ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮದ ಕಲಿಕೆಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇದು ವರದಾನವಾಗಿದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಳಕೆ :

- ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಇಡಬಾರದು. ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಹೊರೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬಾರದು.
- ಅಂದಗಟ್ಟಿ, ಹಳೆಯದಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಾರದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು.
- ಕೆಲವು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ, ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುಗಮಕಾರರೇ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕು.

ಕಲಿಕಾ ಉಪಕರಣಗಳ ವಿಧಗಳು:

ದೃಶ್ಯೋಪಕರಣಗಳು :

- ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆ
- ಪ್ಲಾನಲ್ ಬೋರ್ಡ್
- ಮಾದರಿಗಳು
- ಚಿತ್ರಗಳು
- ಸ್ಲೈಡ್‌ಗಳು
- ಚಾರ್ಟ್‌ಗಳು
- ಫಿಲ್ಮ್ ಸ್ಟ್ರಿಪ್ಸ್
- ಮೂರ್ತ ವಸ್ತುಗಳು

ಶ್ರವಣೋಪಕರಣಗಳು:

- ರೇಡಿಯೋ
- ಟೀಪ್ ರೆಕಾರ್ಡರ್

ದೃಕ್- ಶ್ರವಣೋಪಕರಣಗಳು:

- ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು
- ದೂರದರ್ಶನ
- ಕಂಪ್ಯೂಟರ್
- ಮೊಬೈಲ್

ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಒರೆ ಹಚ್ಚುವ, ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆಸುವ, ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ ಆರಳಿಸುವ ಭಿನ್ನ ವಿಭಿನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವ ನಲಿಕಲಿ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ವಾಲ್‌ಸ್ಲೇಟ್, ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆ, ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರ, ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ, ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನೀಡಿರುವ ಹಾಗೂ ಸುಗಮಕಾರರು ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯರಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಜೋಡಣೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶದಲ್ಲಿಯೂ ನಲಿಕಲಿಕೊಠಡಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು:

ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ.

- ✓ ವಾಲ್ ಸ್ಲೇಟ್
- ✓ ಕಲಿಕಾ ತಟ್ಟೆಗಳು (ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳು)
- ✓ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು
- ✓ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕಗಳು
- ✓ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು
- ✓ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟಗಳು
- ✓ ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆಗಳು
- ✓ ಪಪೆಟ್‌ಗಳು
- ✓ ಆಟದ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು

ವಾಲ್ ಸ್ಲೇಟ್:

ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಪುನರ್ಬಲನಗೊಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಗೋಡೆಯ ಕೆಳ ಭಾಗವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯುವುದು. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುವುದು. ಒಂದೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಕಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲಾ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಮಿಶ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುವುದು. ವಾಲ್ ಸ್ಲೇಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಸದಾ ಕಾಲವು ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಕಲಿಕಾ ತಟ್ಟೆಗಳು ಅಥವಾ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳು:

ನಲಿಕಲಿಯ ಆರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾ ತತ್ವದ ಮೊದಲ ಹಂತ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು. ಇದು ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿದ್ದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಉದಾ :- ಹಾಡು, ಸರಳ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ ಮುಂತಾದವು

ಕಲಿಕಾ ತತ್ವದ ಎರಡನೇ ಹಂತ ಕಲಿಕಾ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಈ ಹಂತವನ್ನು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗುಂಪುತಟ್ಟೆ ಒಂದು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕಾ ತತ್ವದ ಮೂರನೇ ಹಂತ ಕಲಿಕಾಂಶ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಲಿಕಲಿಯ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಗುಂಪು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕಲಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾಯದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಗುಂಪಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕಾ ತತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೇ ಹಂತ ಅಭ್ಯಾಸ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಮೂರನೇ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಗೆಳೆಯರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗುಂಪು ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಗಮಕಾರು ಅರ್ಥೈಸಿದ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಪುನರ್ಬಲನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕು, ಮಾಡಿ ತಿಳಿ, ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕು, ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಕಲಿಕಾ ತತ್ವದ ಐದನೇ ಹಂತ ಬಳಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನದಾಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಾಲ್ಕನೇ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಯಾಗಿದ್ದು ಗೆಳೆಯರ ಭಾಗಶಃ ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಮೂಕಾಭಿನಯ, ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು, ಗೆರೆ ಎಳೆದು ಹೊಂದಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕಾ ತತ್ವದ ಆರನೇ ಹಂತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಯಾಗಿದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಸ್ವ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸ್ವ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಗು ತಾನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ, ಯೋಜನೆ, ನನ್ನ ಸಾಧನೆ, ನೆನಪಿನ ಆಟ, ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡು ಆಟ ಆಡು ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು:

ಕಾರ್ಡ್‌ನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯತಾಕಾರದ ಒಂದು ಬಾಕ್ಸ್ ಇದ್ದು, ಇದರ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆ ಸಂಕೇತವಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಆ ಕಾರ್ಡ್ ಯಾವ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಯಾವ ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆ ನೀಡಿದ್ದು ಕಲಿಕಾ ಏಣಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಡ್‌ನ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕಾರ್ಡ್‌ನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರ/ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು ನೀಡಿದ್ದು, ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಪೂರ್ಣ ವಿವರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳು:

ಶಿಕ್ಷಕರ/ಸುಗಮಕಾರರ ಕಾರ್ಡ್: ಕಥೆ, ಸರಳ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರ/ ಅನುಕೂಲಿಸುವವರ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

ಮಕ್ಕಳ ಕಾರ್ಡ್ : ಅಭ್ಯಾಸ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಕ ಅಥವಾ ಗೆಳೆಯನ ಸಹಾಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಈ ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವುದು. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಗು ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ಬಳಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಜೋಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆ ನೀಡಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ತರಗತಿವಾರು, ವಿಷಯವಾರು ಹಾಗೂ ಮೈಲಿಗಲ್ಲವಾರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

- ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಟ್ರೇ, ಬ್ಯಾಗ್ ಅಥವಾ ರ್ಯಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಎಟುಕುವಂತೆ ಇಡುವುದು.
- ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಡುವಂತೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು
- ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಆದಷ್ಟು ಹಾಳಾಗದಂತೆ ಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸುವುದು.

ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ :

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪುಸ್ತಕ. ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕವು ಸಹ ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮೈಲುಗಲ್ಲು, ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆ, ಲೋಗೋ, ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೆಸರು ಜೊತೆಗೆ ಗುಂಪುತಟ್ಟೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಇದನ್ನು ಗೃಹಪಾಠವಾಗಿಯೂ ನೀಡಬಹುದು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕ : ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ತನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ನೆರೆಯ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶಗಳು, ಆಹಾರ, ಬೆಳೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ:

ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಗುವಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಲು ದಾಖಲೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿತ್ರಸಹಿತ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಲವಾರು, ಮೈಲಿಗಲ್ಲವಾರು ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಾನುಗತವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆವಾರು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಗತಿನೋಟ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ. ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮುನ್ನ ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಪ್ರಗತಿ ನೋಟವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು.

ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿದು ತಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಲೋಗೋವನ್ನು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಸಹಿತ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಲಿಕಾಸಾಮಾಗ್ರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುವುದು.

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದ ನಡುವೆ ನಲಿಕಲಿಯೇತರ ಶಾಲೆಯಿಂದ ದಾಖಲಾದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ತಿಂಗಳಿನ ಹಿಂದಿನ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನೈದಾನಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ನಲಿಕಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಡ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ನಮೂದಿಸಿ ಮುಂದುವರಿಸುವುದು.

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಕಾಲನಲ್ಲಿ ಸರಿ ಗುರುತು ಹಾಕಿ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು. ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಫಲಿತಾಂಶ ಘೋಷಿಸುವಾಗ ಪ್ರಗತಿ

ನೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕೃತ ಅಂಕವಹಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಜೊತೆಗೆ ಶೇಕಡ ಅಂಕ, ಗ್ರೇಡ್ ನಮೂದಿಸುವುದು.

ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ :

ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಎರಡು ಬಾರಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀಡಿರುವ ಐದು ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಹವಾಮಾನ ಇದೆಯೋ? ಆ ಚಿತ್ರದ ಸಂಖ್ಯೆ ಬರೆಯುವುದು. ನಂತರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿನ ಹವಾಮಾನದ ಕ್ರೋಡೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ನೋಡಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗುಹಾಕಿರುವ ಹವಾಮಾನ ಚಾರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು. ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ದಿನದ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಡೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು. ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಗುರುತಿಸಿದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕ್ರೋಡೀಕರಣದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ದಾಖಲಿಸುವುದು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸುವುದು. ಹವಾಮಾನ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಗೆ ಯಾವುದೇ ರಜೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದು. ರಜೆ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡ ವಿವರವನ್ನು ತೂಗುಹಾಕಿರುವ ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲು ತಿಳಿಸುವುದು.

ಪಪೆಟ್‌ಗಳು:

ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇದ್ದು ನೇರವಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಧಾರಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಥಾವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಾಟಕೀಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರಾವ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಹಿರಿಯ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಆಟದ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು:

ಆಟದಿಂದ ಪಾಠ ಎಂಬಂತೆ ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಟಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಒಂದರಿಂದ ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಟಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಲು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಆಟದ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮೂರನೇ ತರಗತಿಗೆ ಸುಗಮಕಾರರೇ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಟವನ್ನು ಆಡುವರು.

23. ತರಗತಿವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು.

ಕೆ.ಸಿ.ಎಫ್-2007ರಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕೆ.ಎಸ್.ಕ್ಯೂ.ಎ.ಎ.ಸಿ. ಕಲಿಕಾ ಮಾನಕಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ವಿವರ:

1ನೇ ತರಗತಿ

❖ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಯುವರು.
❖ ಕುಟುಂಬ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಲಿನ ಸ್ನೇಹಿತರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ಮನೆಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಸಹಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಯುವರು.

❖ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ಶಾಲೆ, ಸಮುದಾಯ ಭವನ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸರತಿ ನಿಯಮ ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವರು.
❖ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಆಹಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾರಿಗೆಯ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ದೇಹದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ದೇಹದ ಅಂಗಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ನಾವು ಇತರರಂತೆ ಇದ್ದೇವೆ, ಆದರೆ ಇತರರಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಆಟಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವರು.
❖ ಶಾಲೆಯ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಆಡುವ ಆಟಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವರು.
❖ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವರು.
❖ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.

2ನೇ ತರಗತಿ

❖ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಕುಟುಂಬ ಒಂದು ಆಧಾರವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ, ಸಂಬಂಧಿಕರ ಕುಟುಂಬದ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಮಾಡುವರು.
❖ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷತೆಗೆ-ಸರಳ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವರು.
❖ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು, ಅಗತ್ಯ ಪೂರೈಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಯುವರು.
❖ ಮನೆಯ-ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬಾಳುವ ಅಗತ್ಯ ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ಹಿಂದೆ, ಮುಂದೆ, ಎಡ-ಬಲ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸ್ಥಳೀಯ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಕುಡಿಯಲು ಶುದ್ಧ ನೀರು ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಹಸಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವರು.
❖ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಆಹಾರಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವರು.
❖ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಹಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಭೂ, ಜಲ, ವಾಯು ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸಾರಿಗೆ ಸಾಧನಗಳನ್ನು, ವೇಗದ ವಾಹನ ಮತ್ತು ನಿಧಾನದ ವಾಹನಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವರು.
❖ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಸಾಕದೇ ಇರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವರು.

❖ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ದೇಹದ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ವಿವಿಧ ಕಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು. ಸರಿಯಾದ ವಿಲೇವಾರಿ-ಕ್ರಮವನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ಸ್ಥಳೀಯ ಮರಗಿಡಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸಸ್ಯಗಳ ಎತ್ತರ, ಹೂ, ಬಣ್ಣ, ಎಲೆಗಳ ಆಹಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸುವರು.
❖ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಾದವರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು, ಯಾರು, ಯಾವ, ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸ್ಥಳೀಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಗುರುತಿಸುವರು.

3ನೇ ತರಗತಿ

❖ ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ಸಂಬಂಧಿಗಳ ಸರಳ ವಂಶವೃಕ್ಷವನ್ನು ರಚಿಸುವರು.
❖ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಅನುವಂಶೀಯತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಭೌತಿಕಲಕ್ಷಣಗಳು, ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ರೂಡಿಗಳು (ಪದ್ಧತಿಗಳು) ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಮಾರಂಭ, ಜಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವರು. ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಮನೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವರು.
❖ ಮನೆಕಟ್ಟಲು ಬೇಕಾದ / ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವರು.
❖ ಉತ್ತಮ ಮನೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವರು.
❖ ಮನೆಯ ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು. ಇದರ ಸರಿಯಾದ ವಿಲೇವಾರಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅರಿಯುವರು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವರು.
❖ ಮಾನವ ತನ್ನ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು. ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ಚೇಡಿಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವರು.
❖ ಮನೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ನೀರಿನ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ಜಲಚರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ನದಿ, ಮಳೆ ನೀರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಾಡು ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವರು
❖ ಮಳೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಗಮನಿಸುವರು.
❖ ಆಹಾರದಲ್ಲಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವರು.
❖ ಸಸ್ಯ ಜನ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವರು.
❖ ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸೇವಿಸುವ ಆಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣ ಗುರುತಿಸುವರು.

❖ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ವಿವಿಧ ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಧನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಪ್ರಯಾಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು
❖ ಸನಿಹ, ದೂರದ ಮತ್ತು ನೂತನ ಬಗೆಯ ಸಂಚಾರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವರು
❖ ಬಸ್ಸು /ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಯುವರು.
❖ ಸಂಜ್ಞೆ, ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆ ಬಳಸದೆ ಮಾತಾನಾಡುವರು.
❖ ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಅಂಚೆಕಛೇರಿಯ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ನೋಡಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಹಾರ, ಗಾತ್ರ, ವಾಸಸ್ಥಳ, ವೈವಿಧ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸುವರು.
❖ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿ ಆಹಾರ, ಆವಾಸ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವರ್ಣಿಸುವರು.
❖ ಸಜೀವಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಸಸ್ಯಗಳ ಗಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶ, ಬಣ್ಣ, ಆಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಎಲೆಗಳ ಆಹಾರ, ಬಣ್ಣ, ರಚನೆ ಮತ್ತು ವಾಸನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವರು. ಕೆಲವು ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳು ಉದುರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವರು.
❖ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಈಗಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವರು.
❖ ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಗಳಾದ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ನಾಲಿಗೆ ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವರು.
❖ ಹಲ್ಲುಗಳ ವಿಧಗಳು, ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಹಾಗೂ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು, ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ಮನೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಅಪಘಾತದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ತನ್ನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸದ ಚಾರ್ಟ್ ತಯಾರಿಸುವರು.
❖ ಆಟಗಳಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನ ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ಆಟಗಳನ್ನು ಒಳಾಂಗಣ ಮತ್ತು ಹೊರಾಂಗಣ ಆಟಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವರು.
❖ ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಿರಿಯರಿಂದ ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಟಗಳು ಮನರಂಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದರಿಂದ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು.
❖ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಸರಳ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು (ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ).
❖ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಭಾರತದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವರು.
❖ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ಭೂಮಿಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಭೂಮಿಯ ಮಾದರಿಯೇ 'ಗೋಲ(Globe)' ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿ-ಕೊಳ್ಳುವರು.
❖ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮೋಡಕವಿದ, ಮಳೆಯ, ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿವರಿಸುವರು.

24. ಕಲಿಕಾ ಗೋಪುರ ಆಧಾರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (ಏನು? ಏಕೆ? ಹೇಗೆ?)

1. ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತಾ ಹಂತದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
01	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ		ಸಾಮೂಹಿಕ	09	07	03

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ಹಾಡು, ಶಿಶುಗೀತೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತವೆ.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ.
- ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೌಶಲವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ.
- ದೀರ್ಘಕಾಲ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತರಗತಿ/ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುವುದು.
- ಸಂತಸದಾಯಕ ಕಲಿಕಾ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೋಣ/ಕೂರಿಸೋಣ.
- ಅಭಿನಯದ ಮೂಲಕ ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡೋಣ.
- ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಡುಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಹೊಸ ಹಾಡನ್ನು ಮೊದಲು ಹಾಡಿಸೋಣ.
- ಯಾವ ಮಕ್ಕಳು ಆ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ ಅವರನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ಹಾಡು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾ, ಹೇಳಿಸೋಣ.
- ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಹಾಡು, ಶಿಶುಗೀತೆ, ಪ್ರಾಸಗೀತೆಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುವರು.
- ಹಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಸರಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.[ಉದಾ: ಬಸ್ ಬಂತು ಬಸ್.....]

ಸೂಚನೆ:-ಕಲಿಕಾ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
02	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಪೆನ್ಸಿಲ್		ಸಾಮೂಹಿಕ	01	02	02

ಚಟುವಟಿಕೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಿಕಲಿ, ಮಾಡಿತಿಳಿ ತತ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಪರಿಸರದ ನೈಜ ಅನುಭವ ನೀಡುವುದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸೃಜನಶೀಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಕ್ರಾಫ್ಟ್‌ಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸೋಣ.
- ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಸಲಹೆ,ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡೋಣ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಕ್ರಾಫ್ಟನ್ನು ನೋಡಿ ದೃಢೀಕರಿಸೋಣ.
- ಉತ್ತಮ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸೋಣ.
- ಆಯ್ದ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರಕ್ಕೆ ತೂಗು ಹಾಕೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸುವರು.
- ಕಲಿಕೆಯಡಗಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
03	ಚಟುವಟಿಕೆ/ಆಟ	ವಿಮಾನಚಿಟ್ಟೆ		ಸಾಮೂಹಿಕ	04	06	01

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ಹೊಸ ಆಟ/ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸದಾ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ಚಟುವಟಿಕೆ-ಆಟಗಳು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಂತಸಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಆಡಿಕಲಿ ತತ್ವವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಎಲ್ಲ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪಿಸೋಣ.
- ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಚಟುವಟಿಕೆ, ವಿವಿಧ ಆಟಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಡಿನ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮಾಡಿಸೋಣ.
- ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡೋಣ.
- ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ ಹಾಗೂ ದೃಢೀಕರಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವರು.
- ಸರತಿಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವರು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
04	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ		ಸಾಮೂಹಿಕ	05	06	02

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ಸರಳತೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
 - ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಪರಿಚ್ಛಿಸುವ ಕುತೂಹಲವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
 - ಸ್ವತಃ ಸರಳ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಉದಾ: ಗಾಳಿ ಉದಿರುವ ಬಲಾನಿನಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಹೊರಬಿಟ್ಟು, ಬಲಾನು ಏಕೆ ಚಿಕ್ಕದಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ.... ಉತ್ತರಿಸುವರು]

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವುದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸಿ, ಕಲಿಕೆಯೆಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸೋಣ.
- ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ನಂತರ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಂದಲೇ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸೋಣ.
- ಬಂದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ವಿವರಿಸೋಣ.
- ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅಗತ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ನಂತರ ಸ್ವತಃ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವರು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
05	ಪಪೆಟ್ ಶೋ	ಹತ್ತಿಗೊಂಬೆ		ಸಾಮೂಹಿಕ	01	01	-

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕೇಳಿಕಲಿ, ನೋಡಿಕಲಿ, ಮಾಡಿಕಲಿ ತತ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಸರಳ ರಚನೆಗಳಾಗಿವೆ.
- ಆಲಿಸುವ, ಗ್ರಹಿಸುವ, ಅರ್ಥೈಸುವ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಸಂತಸದಾಯಕ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೌಶಲ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಂಭಾಷಣೆಗನುಗುಣವಾದ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರದೆ, ಸ್ಟ್ರೀನ್, ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ನೆರವು ಪಡೆಯೋಣ.
- ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸೋಣ.
- ಎಲ್ಲ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಈ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ನಿರೂಪಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಇತರರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
06	ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ	ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಮೋಡ		ಸಾಮೂಹಿಕ	01	01	01

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ಮಕ್ಕಳು ತನ್ನ ಪರಿಸರದ ಅಂಶಗಳಾದ ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಆಗಸ.....ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ತಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಹವಾಮಾನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾಮಾನದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.
- ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೆಲವು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವವಾಗಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ವರ್ಷದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ನಿಯಮವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸೋಣ.
[ಉದಾ: ಹಾಜರಾತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಗುರುತಿಸುವುದು.]
- ದಿನದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸಂಜೆ ಆಟದ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸೋಣ.
- 1ನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲೂ, 2ನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲೂ ಹಾಗೂ 3ನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳ ಕ್ರೋಡೀಕರಣ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸೋಣ.
- ಈ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮಾಸಿಕ, ತ್ರೈಮಾಸಿಕ, ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಕುರಿತು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಾಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು.
- ಪರಿಸರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಾದ ಮಳೆ, ಮೋಡ, ಬಿಸಿಲು, ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ಗಾಳಿ, ಚಳಿ..... ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಯುವರು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
07	ಅಣಕು ನುಡಿ	ಜೋಕರ್		ಸಾಮೂಹಿಕ	03	-	-

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ಮಕ್ಕಳು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಗ್ರಹಿಸಿದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ..
- ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಗ್ರಹಿಸುವ ಕೌಶಲವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಹೋಲಿಸುವುದನ್ನು, ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರಿಂದಲೂ / ಮತ್ತಿತರರಿಂದಲೂ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಿಸೋಣ.
- ಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ವಾಹನ.... ಇವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಶಬ್ದಗಳು/ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸೋಣ.
- ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಧ್ವನಿ/ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗ್ರಹಿಸುವರು.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಧ್ವನಿ/ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುವರು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
08	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದೂಗಾರ		ಸಾಮೂಹಿಕ	06	02	-

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ಮಕ್ಕಳು ನೋಡಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಪುನರ್ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸರಳ ವಿಷಯಾಂಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸಂತಸದಾಯಕವಾಗಿಸುವುದು.
- ವಿಷಯಾಂಶವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ, ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸೋಣ/ಕೂರಿಸೋಣ.
- ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಕಾರ್ಡ್‌ನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ತಿಳಿಸೋಣ.
- ಆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಧ್ವನಿ ರಹಿತವಾಗಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅಭಿನಯಿಸಲು ತಿಳಿಸೋಣ.
- ಉಳಿದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಅಭಿನಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಹೆಸರಿಸಿ ವಿವರಿಸೋಣ.
- ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಅಭಿನಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

1. ಕಲಿಕಾ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆ :-

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
09	ಸವಾಲ್-ಜವಾಬ್	ಶತಪದಿ		1	02	01	01

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸರಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಿ, ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಚಿತ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಕೌಶಲ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
- ಸಂತಸದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.
- ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಈ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಒಗಟು/ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳೋಣ.
- ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆದು ಸರಿ ತಪ್ಪು ವಿಮರ್ಶಿಸೋಣ.
- ಉತ್ತರ ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಉಳಿದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ.
- ಸರಿ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು/ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

3. ಕಲಿಕಾಂಶ ಚಟುವಟಿಕೆ :-

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
10	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ		2	12	15	25

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :

- ಕಲಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಕಲಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ತರಗತಿಯ ಸರಳ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.
- ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು.
- ವಿಭಿನ್ನ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿಷಯಗಳೆಡೆಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಪೂರಕವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡೋಣ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಚರ್ಚಾ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆಯಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ, ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ವಿಷಯ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡೋಣ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಹೊಸದನ್ನು ಮೊದಲು ನಿರ್ವಹಿಸೋಣ.
- ಚರ್ಚೆಯ ವೇಳೆ ಆ ಹಂತದ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ವಿಷಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ದೃಢೀಕರಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು.
- ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವರು.
- ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು.

4. ಅಭ್ಯಾಸ ಚಟುವಟಿಕೆ:-

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
11	ಅಭ್ಯಾಸ ಪಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ		1 ರಿಂದ 5	62	57	82

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಾಖಲೆ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿತಿರುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಿಷಯಾಂಶ/ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ದೃಢೀಕರಿಸುವುದು.
- ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣದ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಓದಿ, ಬರೆಯಲು ಇರುವ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ನೋಡಿ, ತಿದ್ದಿ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣ ಮಾಡೋಣ.
- ಇದರಲ್ಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡೋಣ.
- ಅಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅಂದೇ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಗೃಹಪಾಠ ನೀಡಿದರೆ ಮರುದಿನ ತಪ್ಪದೇ ನೋಡಿ, ತಿದ್ದಿ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಮೂದಿಸೋಣ.
- ಬರೆಯುವ ಮುನ್ನ ಸರಿಯಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಬರವಣಿಗೆಯ ಕೌಶಲ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಓದಿ, ಉತ್ತರಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವರು.
- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವರು.

ಸೂಚನೆ:- ಕ.ಪೂ.ಹ, ಕ.ಹ, ಅ.ಹ, ಮೌ.ಹ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

5. ಬಳಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:-

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
12	ಮಾಡಿ ನೋಡು	ಮಿಡತೆ		ಸಾ/4	-	03	-

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- 'ಮಾಡಿಕಲಿ' ತತ್ವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶ:

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ಪಡೆದ ಅನುಭವವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸೋಣ.
- ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗೆಲೆಯರ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ತಿಳಿಸೋಣ.
- ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡೋಣ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ದೃಢೀಕರಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಸ್ವ-ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.
- ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನ/ ಅನುಭವವನ್ನು ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವರು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ	ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
13	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಬಸವನ ಹುಳು 	04	-	07	-

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:-

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿತ/ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಾಡಿಕಲಿ ತತ್ವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.
- ಮೂರ್ತ-ಅಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಿಸುವುದು.
- ಅನುಭವವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ:

- ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡೋಣ.
- ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗೆಲೆಯನ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ತಿಳಿಸೋಣ.
- ಚಟುವಟಿಕೆ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ದೃಢೀಕರಿಸೋಣ.
- ಬಣ್ಣದ ದಾರಗಳಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವರು.
- ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ/ ಅನುಭವವನ್ನು ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವರು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
14	ಆಶುಲೇಖನ	ಡಬ್ಬದೊಳಗೆ ಕೈ		04	-	-	01

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ಸರಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಬರಹದ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯ ಮಾಡುವುದು.
- ಬರಹ ರೂಪದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ವಿಷಯಾಂಶಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪರಿಚಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ :

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ವಿಷಯಾಂಶಗಳ ಮಿಂಚುಪಟ್ಟಿ/ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಿರುಲೇಖನ ಬರೆಯಲು ತಿಳಿಸೋಣ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಬರೆದ ಕಿರುಲೇಖನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ತಿದ್ದಿ ದೃಢೀಕರಿಸೋಣ.
- ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡೋಣ.
- ಉತ್ತಮ ಕಿರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಕಲಿತಿದ್ದನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವರು.
- ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

6. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
15	ನೆನಪಿನ ಆಟ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ		5	02	-	02

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :

- ಆಟದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಆಟದ ಮೂಲಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು.
- ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ :

- ಆಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಆಟದ ಬೋರ್ಡ್, ಡೈಸ್, ನಡೆಸುವ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆಟ ಆಡಲು ಸರಿಯಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡೋಣ.
- ಆಟದ ಬೋರ್ಡ್/ ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಟವಾಡಲು ತಿಳಿಸೋಣ.
- ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಮುಗಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಕಲಿತಿದ್ದನ್ನು/ ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪುನರ್ಮನನ ಮಾಡುವರು.
- ಮೌಖಿಕ- ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವರು.
- ಆಟಗಳ ಮೂಲಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವರು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
16	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನು ಹುಳು		5	-	05	04

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :

- ಲಿಖಿತವಾದ- ಮೌಖಿಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ.
- ಪಡೆದ/ ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜ್ಞಾನದ ಪುನರ್ಬಲನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವುದು.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಿಕಾಂಶ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು.
- ಬರವಣಿಗೆಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ :

- ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡೋಣ.
- ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನೋಟ್‌ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಸೂಚಿಸೋಣ.
- ಚಟುವಟಿಕೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಬರೆದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ತಿದ್ದಿ, ದೃಢೀಕರಿಸೋಣ.
- ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಗಿಯಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒರೆಹಚ್ಚುವರು.
- ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸುವರು.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತಾ, ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದುವರು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಯಹೆಸರು	ಲೋಗೋ		ಗುಂಪು	1ನೇ	2ನೇ	3ನೇ
17	ಯೋಜನೆ	ಇರುವೆ ಸಾಲು		5	02	02	03

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :-

- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ.
- ನಿರ್ದೇಶಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಜೋಡಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರ್ತರೂಪ ನೀಡುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ :

- ಪೂರ್ವಯೋಜಿತವಾಗಿಯೇ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸೋಣ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ/ ಗುಂಪಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡೋಣ.
- ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡೋಣ.
- ಯೋಜನೆ/ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಲು ಶ್ರಮ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡೋಣ.
- ಸೂಕ್ತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದೃಢೀಕರಿಸಿ, ಮಾದರಿ/ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸೋಣ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲಗಳು:

- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.
- ತಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವರು.
- ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

25. ತರಗತಿವಾರು ಕ್ರೋಡೀಕೃತ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕ್ರೋಡೀಕೃತ ವಿವರ:

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ	ಹಂತ	ಗುಂಪು	ತರಗತಿ		
					1	2	3
1	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾಮೂಹಿಕ	9	7	3
2	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಪೆನ್ಸಿಲ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ	1	2	2
3	ಚಟುವಟಿಕೆ /ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ	4	6	1
4	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ	5	6	2
5	ಪಪೆಟ್ ಶೋ	ಹತ್ತಿಗೊಂಬೆ	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ	1	1	-
6	ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ	ಸೂರ್ಯ & ಮೋಡ	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ	1	1	1
7	ಅಣಕುನುಡಿ	ಜೋಕರ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ	3	-	-
8	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದೂಗಾರ	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ	6	2	-
9	ಸವಾಲ್-ಜವಾಬ್	ಶತಪದಿ	ಕ.ಪೂ.ಹ	1	2	1	1
10	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ	ಕ.ಹ	2	12	15	25
11	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಕ.ಪೂ.ಹ, ಕ.ಹ, ಅ.ಹ, ಬ.ಹ, ಮೌ.ಹ.	1-5	62	57	82
12	ಮಾಡಿ ನೋಡು	ಮಿಡತೆ	ಪೂ.ಸಿ.ಹ./ಬ.ಹ	ಸಾ/4	-	3	-
13	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಬಸವನಹುಳು	ಬ.ಹ	4	-	7	-
14	ಆಕುಲೇಖನ	ಡಬ್ಬದೊಳಗೆ ಕೈ	ಬ.ಹ	4	-	-	1
15	ನೆನಪಿನ ಆಟ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಮೌ.ಹ	5	2	-	2
16	ಯೋಜನೆ	ಇರುವೆ ಸಾಲು	ಮೌ.ಹ	5	2	2	3
17	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳು	ಮೌ.ಹ	5	-	5	4
ಒಟ್ಟು					110	115	127

ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರ:

ಕ್ರ.ಸಂ	ತರಗತಿ	ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	ಮೆಟ್ಟಿಲು	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು
1	1ನೇ ತರಗತಿ	12	110	13	17
2	2ನೇ ತರಗತಿ	15	115	14	
3	3ನೇ ತರಗತಿ	13	127	12	

26. ಮಾಹೆವಾರು ಹಂಚಿಕೆ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ - 1 ನೇ ತರಗತಿ

ಕ್ರ.ಸಂ	ತಿಂಗಳು	ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು	ಷರಾ
1	ಜೂನ್	ಪೂ.ಭಾ.ಚ	1 ರಿಂದ 10	10	
2	ಜುಲೈ	1,2ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	11 ರಿಂದ 23	13	
3	ಆಗಸ್ಟ್	3, 4ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	24 ರಿಂದ 36	13	
4	ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	4,5 ಮತ್ತು 6ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	37 ರಿಂದ 50	14	
5	ಅಕ್ಟೋಬರ್	6ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	51 ರಿಂದ 56	06	
6	ನವಂಬರ್	7, 8ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	57 ರಿಂದ 68	12	
7	ಡಿಸೆಂಬರ್	8, 9ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	69 ರಿಂದ 80	12	
8	ಜನವರಿ	9, 10ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	81 ರಿಂದ 91	11	
9	ಫೆಬ್ರವರಿ	11ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	92 ರಿಂದ 99	08	
10	ಮಾರ್ಚ್	12ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	100 ರಿಂದ 110	11	
11	ಏಪ್ರಿಲ್	ಕಲಿಕೆಯ ಪುನರಾವರ್ತನೆ		-	
	ಒಟ್ಟು			110	

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ - 2 ನೇ ತರಗತಿ

ಕ್ರ.ಸಂ	ತಿಂಗಳು	ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು	ಷರಾ
1	ಜೂನ್	ಪೂ.ಸಿ.ಚ	1 ರಿಂದ 12	12	
2	ಜುಲೈ	1,2ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	13 ರಿಂದ 25	13	
3	ಆಗಸ್ಟ್	3,4ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	26 ರಿಂದ 37	12	
4	ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	5,6ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	38 ರಿಂದ 50	13	
5	ಅಕ್ಟೋಬರ್	6ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	51 ರಿಂದ 53	03	
6	ನವಂಬರ್	7,8ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	54 ರಿಂದ 66	13	
7	ಡಿಸೆಂಬರ್	9,10ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	67 ರಿಂದ 79	13	
8	ಜನವರಿ	10,11,12ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	80 ರಿಂದ 90	11	
9	ಫೆಬ್ರವರಿ	12,13ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	91 ರಿಂದ 101	11	
10	ಮಾರ್ಚ್	14, 15ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	102 ರಿಂದ 115	14	
11	ಏಪ್ರಿಲ್	ಕಲಿಕೆಯ ಪುನರಾವರ್ತನೆ		-	-
	ಒಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು			115	

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ - 3ನೇ ತರಗತಿ

ಕ್ರ.ಸಂ	ತಿಂಗಳು	ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು	ಷರಾ
1	ಜೂನ್	ಪೂ.ಸಿ.ಚ	1 ರಿಂದ 12	12	
2	ಜುಲೈ	1,2ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	13 ರಿಂದ 23	11	
3	ಆಗಸ್ಟ್	3,4 ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	24 ರಿಂದ 36	13	
4	ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	5ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	37 ರಿಂದ 44	08	
5	ಅಕ್ಟೋಬರ್	6ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	45 ರಿಂದ 50	06	
6	ನವಂಬರ್	6, 7ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	51 ರಿಂದ 66	16	
7	ಡಿಸೆಂಬರ್	8, 9ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	67 ರಿಂದ 82	16	

8	ಜನವರಿ	10ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	83 ರಿಂದ 98	16	
9	ಫೆಬ್ರವರಿ	11,12ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	99 ರಿಂದ 120	22	
10	ಮಾರ್ಚ್	13ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು	121 ರಿಂದ 127	07	
11	ಏಪ್ರಿಲ್	ಕಲಿಕೆಯ ಪುನರಾವರ್ತನೆ		-	
ಒಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು				127	

27. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ 'ಮೌಲ್ಯ' ಮತ್ತು 'ಮಾಪನ' ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಮೌಲ್ಯ' ಎಂದರೆ ಬೆಲೆ 'ಮಾಪನ' ಎಂದರೆ ಅಳತೆ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅಳೆಯುವ ಸಾಧನವೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಗುರಿಗಳು:

- ಕಲಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮ ತಿಳಿಯುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯ ಕೊರತೆ/ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯ ಕೊರತೆ/ ದೋಷಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಎರಡನ್ನು ಒರೆಹಚ್ಚುವುದು.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು:

- ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರಬೇಕು.
- ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರಬೇಕು.
- ವಿವಿಧ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.
- ಅನ್ವಯ ಮತ್ತು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಂತಿರಬೇಕು.
- ಮಕ್ಕಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು.
- ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.
- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು.

ನಲಿಕಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷತೆಗಳು:

- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು.
- ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು.
- ಸಂತಸದಾಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಿಯೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು.
- ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಬಗೆಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿರುವ ಭಯ ಮತ್ತು ಆತಂಕಗಳಿಂದ ಹೊರತಾದ ವಿಧಾನ ಅಳವಡಿಸಿರುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯ ಧನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಋಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸುಗಮಕಾರ ಮತ್ತು ಗೆಳೆಯರಿಂದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಯುವುದಲ್ಲದೆ, ಸ್ವ-ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದು.
- ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಧನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿರುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಯಲು ಸರಳವಾದ ದಾಖಲೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು.

- ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಸುಗಮಕಾರರಿಂದಲೇ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣವಾಗುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಕೊರತೆ/ದೋಷದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು.
- ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಹಂತವನ್ನು ಸಹ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರತಿ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:

- ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕಲಿಕಾ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಗುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ/ ಕಲಿಕಾಂಶದ ಕಲಿಕೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಒಳಗಾಗುವರು.
- ಕಲಿಕೆಯು ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಗುವುದರಿಂದ (ಉದಾ:- ಹಾಡು, ಕಥೆ, ಆಟ) ಸಹಪಠ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವೂ ಸಹ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕೌಶಲ, ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮನೋಧೋರಣೆ, ಆಸಕ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಉದ್ದಿಷ್ಟಗಳು ಪ್ರತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಿತಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾ ದೃಢೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಮಾಪನವು ನಡೆಯುವುದು.
- ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುವುದಲ್ಲದೇ 5ನೆಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವುದು.
- ವಿಷಯವಾರು 3-4 ಮೈಲುಗಲ್ಲುಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ನಂತರ 'ನನ್ನ ಸಾಧನೆ', 'ನನಪಿನ ಆಟ', ಸಮಗ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಇತ್ಯಾದಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯ ದೃಢೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಡುತ್ತಾರೆ.
- ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಮೌಖಿಕ ಹಾಗೂ ಲಿಖಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಿಕಾ ಕೊರತೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ:

ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಹಂತದ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ನಂತರ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಕಲಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೆಲವು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿಯಬಹುದು. ಆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಗಮಕಾರರು ದಿನದ ಕೊನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮರುದಿನ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಗತಿನೋಟ ನೋಡಿ ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಂತರ ಪ್ರತಿದಿನ ಕಲಿಕಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವಾಗ ಈ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸುಗಮಕಾರರು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಕಲಿಕಾಂಶದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾ ಕೊರತೆಯ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು. ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಜೊತೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಾಲಾ ಅವಧಿಗೆ ಮುನ್ನ ಅಥವಾ ಶಾಲಾ ಅವಧಿಯ ನಂತರ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವಂತೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನೀಡಿ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು, ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆ ಆಗುವಂತೆ ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.

* ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ದಾಖಲೆಗಳು:

ಪ್ರತಿದಿನ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳ ಯಶಸ್ಸು, ಆ ಯಶಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ದಾಖಲೆಗಳು ಅಗತ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿ ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದುದು ಕಡ್ಡಾಯ.

ಅವುಗಳೆಂದರೆ :

1. ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ
2. ಸುಗಮಕಾರರ ದಿನಚರಿ/ ದೈನಂದಿನ ದಿನಚರಿ
3. ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಅಂಕವಹಿ
4. ಪ್ರಗತಿ ಪತ್ರ.

ಪ್ರಗತಿನೋಟ: ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುತ್ತಾ ಜೊತೆಗೆ ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪ್ರಗತಿನೋಟವು ಸೂಕ್ತ 'ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ' ನೀಡುವ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆ ಏನು? ಮಗು ಎಲ್ಲಿರಬೇಕಿತ್ತು? ಈಗ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಕೊರತೆ ಏನು? ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕ ಉತ್ತರ ಒದಗಿಸುವುದು. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಪ್ರಗತಿನೋಟದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆದು ಅದರ ದಾಖಲೀಕರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿತ್ರ ಸಹಿತ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಮೆಟ್ಟಿಲವಾರು ಪ್ರಗತಿನೋಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಾನುಗತವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನೇ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆವಾರು ಗುರುತಿಸಲು ಈ ಪ್ರಗತಿನೋಟ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ.

*** ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಅಂಶಗಳು:**

- ಮೈಲುಗಲ್ಲುಗಳ ವಿವರ.
- ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ವಿವರ.
- ಪ್ರತಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೊಂದಿರುವ ಲೋಗೋ.
- ಮಾಹೆವಾರು ಹಂಚಿಕೆ.
- ತರಗತಿವಾರು ಮಕ್ಕಳ ಮಾಹಿತಿ.

*** ಪ್ರಗತಿನೋಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವ ಕ್ರಮ:**

- ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೂ ಮುನ್ನ ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೂ ಪ್ರಗತಿನೋಟವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಗತಿನೋಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಪ್ರಗತಿನೋಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿದು ತಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಲೋಗೋವನ್ನು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಹಾಗೂ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಹಿತ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ನಿಗದಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸುಗಮಕಾರರು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿ ದೃಢೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಕಾಲನಲ್ಲಿ (□) ಸರಿ ಗುರುತು ಹಾಕಿ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸುವುದು.
- ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಫಲಿತಾಂಶ ಘೋಷಿಸುವಾಗ ಪ್ರಗತಿನೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕಾಮಟ್ಟದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಅಂಕವಹಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಜೊತೆಗೆ ಶೇಕಡಾ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಶ್ರೇಣಿ ನೀಡುವುದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದ ನಡುವೆ ನಲಿಕಲಿಯೇತರ ಶಾಲೆಯಿಂದ ದಾಖಲಾದಲ್ಲಿ, ದಾಖಲಾದ ತಿಂಗಳಿನ ಹಿಂದಿನ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನೈದಾನಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಕಲಿಕಾಮಟ್ಟವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
- ನಲಿಕಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದಲೇ ಟಿ.ಸಿ. ಮೂಲಕ ದಾಖಲಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಧನೆ ತಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು.

ಸುಗಮಕಾರರ ದಿನಚರಿ :

- ನಲಿಕಲಿ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪ್ರಗತಿನೋಟವು ಕೈಗನ್ನಡಿ. ಆದರೂ ಸಹ ಅದು ಪ್ರತಿದಿನದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ದಿನಾಂಕವಾರು ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಗತಿ ಹಾಗೂ ಸುಗಮಕಾರರ ಕಾರ್ಯ ತಿಳಿಸುವ ದಿನಚರಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ 4 ಮಕ್ಕಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ :

- ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಯಾವ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿ (□) ಗುರುತು ಹಾಕಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯುವುದು.
- ಮಗು ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಿದ್ದರೆ ಗೈ.ಹಾ. ಎಂದು ನಮೂದಿಸುವುದು.
- ಸುಗಮಕಾರರು ರಜೆ ಹಾಕಿದರೆ, ತರಬೇತಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಶಾಲೆಗೆ ರಜೆ ಇದ್ದರೆ, ಇನ್ನಿತರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸುವುದು.

ದಿನಚರಿ ಉಪಯೋಗಗಳು:

- ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಗಮಕಾರರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರತಿ ದಿನದ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆಯ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದಿನ ತರಗತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುವುದು.
- ಕಲಿಕೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುವುದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಹಾಜರಾತಿಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶ ಸಿಗುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುವುದು.
- ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿಯಲು ಕಾರಣ ತಿಳಿಯುವುದು
- ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಕಲಿಕಾಂಶ ಯಾವುದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕುವುದು.
- ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಪ್ರತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಮಯದ ಚಿತ್ರಣ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಠಿಣ ಹಾಗೂ ಸುಲಭ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.
- ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಏನನ್ನು? ಎಷ್ಟನ್ನು? ಯಾವ ದಿನ ಕಲಿಸಲಾಗಿದೆ? ಎಂಬ ವಿವರ ಸಿಗುವುದು.
- ಮರುದಿನ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಸದರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು? ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕ.
- ಪ್ರತಿ ದಿನ ಯಾವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು? ಎಷ್ಟು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಯಿತು? ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುವುದು.
- ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಗತಿಯ ದಾಖಲೆಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಮಾಹಿತಿ ಇದಾಗಿದೆ.
- ಇದು ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಅಂಕವಹಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಪೂರಕವಾದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ಇದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರಗತಿಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು.

* ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಅಂಕ ವಹಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ ಪತ್ರ:

- ಇದು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಮೂದಿಸಲು ಇರುವ ದಾಖಲೆ.
- ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವಿಷಯವಾರು ದಾಖಲಿಸುವುದು.
- ಈ ವಹಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು.
- ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಶ್ರೇಣಿ ನೀಡುವುದು.
- ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಮಗುವಿನ ಪ್ರಗತಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿ ಪೋಷಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು.
- ಸಹಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸುಗಮಕಾರರು ದಿನನಿತ್ಯದ ತರಗತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ಸಾಧನಪುಷ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ನಮೂನೆಯಂತೆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು.

ನಲಿಕಲಿ 1 ರಿಂದ 3 ನೇ ತರಗತಿ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಕ್ರೋಡಿ ಕೃತ ವಹಿ																							
ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ: 2018-19																							
ತರಗತಿ: 01																							
ಶಾಲೆ ನಡವೆ ದಿನಗಳು:																							
ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿಷಯಗಳು	ಮೊದಲನೇ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಅವಧಿ								ಎರಡನೇ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಅವಧಿ								ಇಂಗ್ಲೀಷ್ (ಎರಡೂ ಅವಧಿ ಸೇರಿ) (50+50=100)	ಸಹಪಾಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಶ್ರೇಣಿಗಳು				
		ಕನ್ನಡ	ಗಣಿತ	ಪ.ಅ.	ಇಂಗ್ಲೀಷ್ (15+15+20=50)	ಕನ್ನಡ	ಗಣಿತ	ಪ.ಅ.	ಇಂಗ್ಲೀಷ್ (15+15+20=50)	ವ್ಯಕ್ತಿಕೃತಿ	ಕಲೆ & ಕರಕುಶಲತೆ	ಸಂಗೀತ & ನೃತ್ಯ	ಸಾ.ಉ.ಉ.ಕಾ (S.U.P.W)	ಮಾಲ್ಯುಗಣ, ಪ್ರಾಯುಕ್ತ & ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಾಜರಾತಿ	ಶೇಕಡಾ ಹಾಜರಾತಿ	ಫಲಿತಾಂಶ						
	ಒಟ್ಟು ಗುರಿ	123	90	50		295	220	110															
	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹೆಸರು	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್	ಶೇಖರ್	ನೀಡಾ	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್	ಶೇಖರ್	ನೀಡಾ	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್	ಶೇಖರ್	ನೀಡಾ	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್	ಶೇಖರ್	ನೀಡಾ	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್	ಶೇಖರ್	ನೀಡಾ	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್	ಶೇಖರ್	ನೀಡಾ				

- ವಿ.ಸೂ: * ನಲಿಕಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎರಡನೇ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯೇ ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ರೋಡೀಕರಣಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.
- * ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಗುರಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಿದೆ.
- * ವರ್ಷದ ನಡುವೆ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆ ನಿಗದಿತ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಶೇಕಡಾವಾರು ನಮೂದಿಸುವುದು. ಆದರೆ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನೆಯು ಶೇಕಡಾ 100ನ್ನು ಮೀರುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು

28. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದು, ಅದೊಂದು ಕೌಶಲ ಭರಿತ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲವನ್ನು ಸುಗಮಕಾರರು ಕರಗತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ -ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದು.

ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಮಗು ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ.....

1. ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ: ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳದ ಆಯ್ಕೆ, ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವೇ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿ ಸಿದ್ಧತೆ.

ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಂದರೆ:

- ಉತ್ತಮ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಹಾಳೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವುದು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಷ್ಟ ಹಲಗೆಯನ್ನು(ವಾಲ್ ಸ್ಟೇಟ್) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ತರಗತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು.
- ತರಗತಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯವಾರು ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುವಾರು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ತರಗತಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯವಾರು ಪ್ರಗತಿ ನೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗು ಹಾಕುವುದು.
- ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೇತು ಹಾಕುವುದು.
- ತರಗತಿ, ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆವಾರು ಮಿಂಚುಪಟ್ಟಿ, ಡೈಸ್‌ಗಳನ್ನು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಹಾಗೂ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುವುದು. (ನಲಿಕಲಿ ಕಿಟ್‌ನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ)
- ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಾಳೆಗಳು, ಬಣ್ಣಗಳು, ಇನ್ನಿತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಡುವುದು.

- ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪಪೆಟ್ ಗೊಂಬೆಗಳು, ಸ್ಟ್ರೀನ್ ಹಾಗೂ ಮುಖವಾಡಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಡುವುದು.
- ವಿಷಯವಾರು ಗುಂಪು ರಚನಾ ತಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕಲಿಕಾ ಮೂಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು.

ಕಲಿಕಾ ಮೂಲೆ:

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾ ಸಮಯದ ಸದುಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು, ನಾವೀನ್ಯಯುತ / ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಪೂರಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ತರಗತಿಯ ಒಂದು ಮೂಲೆ.

ಕಲಿಕಾ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ / ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು:

- ✓ ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು.
- ✓ ವಾಚಕಗಳು.
- ✓ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.
- ✓ 'ಮಾಡಿನೋಡು' ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು.
- ✓ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು.
- ✓ ಮಕ್ಕಳ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು.
- ✓ ಹಾಡು/ ಕಥೆಗಳ ಸಿ.ಡಿ.ಗಳು.
- ✓ ನಿಘಂಟುಗಳು.
- ✓ ಹಸ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಹಾಕಲು ತರಗತಿಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸುವುದು.

2. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವುದು:

ನಲಿಕಲಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಕ್ಕಿಂತ ತುಸು ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಮಗು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ, ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾಗಲು ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳ ಪಾಲನೆಯು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಮಗು ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಗತಿ ದಾಖಲಿಸುವ, ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟ ಗುರ್ತಿಸುವ, ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವ, ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಗುಂಪನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವು ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾಗಲು ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪದ, ಲೋಗೋ, ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪರಿಚಯವು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವ ಹಂತವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿರುತ್ತದೆ.

➤ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸುವುದು:

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿನ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ, ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅದರ ಮುಂದೆ ಬ್ಯಾಗ್ ಇಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು.

➤ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸೂಚನೆ ಪಾಲಿಸಲು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವುದು:

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು - ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಕೊಠಡಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಧವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು - ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚನೆ ನೀಡಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು.

➤ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಲೋಗೋ ಗುರ್ತಿಸುವುದು:

ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹರಡುವುದು. ಒಂದು ಕಾರ್ಡಿನ ಲೋಗೋ ಕಡೆ ಮಕ್ಕಳ ಗಮನ ಸೆಳೆದು ಲೋಗೋ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು. ನಂತರ ಸದರಿ ಲೋಗೋ ಹೆಸರಿಸಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೋಗೋ ಇರುವ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಗುಂಪಿನಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕೊಡಲು ಸೂಚನೆ ನೀಡಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಿಸುವುದು. ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಬಳಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಗೋ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.

➤ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು:

ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ವಿಷಯವಾರು ಪ್ರಗತಿನೋಟದಲ್ಲಿ ಮಗು ಹೆಸರನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು. ನಂತರ ಹೆಸರು ಹಾಗೂ ತಾನು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಡಿನ ಲೋಗೋ ತೋರಿಸಿ ಹೇಳುವ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಿಸುವುದು. ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಗು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.(ಬಣ್ಣ, ಚಿತ್ರ, ಆಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಧಾರ).

- ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಕಾರ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಲೋಗೋ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಂತರ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಇಡುವುದು. ಈ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಂತರ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಇಡುವುದು.
- ಮೊದಲಿಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಭಾಷೆಯ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು.
- ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಒಂದನೇ ತರಗತಿ ಕಾರ್ಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಬಳಿ ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.
- ಮೊದಲ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಒಂದು ಕಾರ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೋಗೋ ಇರುವ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸುವುದು.
- ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳೂ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆ ಬಳಿ ಕುಳಿತ ನಂತರ ಒಂದೊಂದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವುದು.
- ಇದೇ ರೀತಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಿಸುವುದು.

ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಸುಗಮಕಾರರ ಸಿದ್ಧತೆ:

ಸುಗಮಕಾರರ ಸಿದ್ಧತೆಯು ತರಗತಿ ಸಿದ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯಷ್ಟೇ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ತರಗತಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯು ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾದರೆ, ಸುಗಮಕಾರರ ಸಿದ್ಧತೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.

- ✓ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಲು ಕಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ ಇತರೇ ಸುಗಮಕಾರರು ಅಥವಾ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಹಾಡಿಸಿ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಕಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು.
- ✓ ಭಾಷಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿರುವ ಆಟಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಿಂಚುಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಂಖ್ಯೆ ಬರೆದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಪಪೆಟ್ ಗೊಂಬೆ ಮತ್ತು ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಣ್ಣ, ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದ, ಕತ್ತರಿ, ಮತ್ತಿತರ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತರಗತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ಸುಗಮಕಾರರ ಸಿದ್ಧತೆ ಆದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾಗಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

4. ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ :

ತರಗತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ಸುಗಮಕಾರರ ಸಿದ್ಧತೆಯು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯವೂ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಗುವುದು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಸುಗಮಕಾರರ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಸಮಯವು ಸದೃಢಗೊಂಡು ಕಲಿಕೆಯು ಫಲಪ್ರದವಾಗುವುದು.

ಒಂದು ಅವಧಿಯ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದ ದಾಖಲೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದು ನಂತರ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದ ದಾಖಲೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣ ಹಾಗೂ ದಾಖಲೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.

1. 1, 2, 3, ತರಗತಿಗಳ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದ ದಾಖಲೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯಾವ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾರಿಗೆ, ಯಾವ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

2. ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ/ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ನಂತರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರಗತಿನೋಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು.
3. ಒಬ್ಬ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯಿಂದ ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸುವುದು. ನಂತರ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತರಗತಿವಾರು ಪ್ರಗತಿನೋಟದ ಮುಂದೆ ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು. ಪ್ರಗತಿನೋಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡುವುದು.
4. ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಇಂದು ತಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಲೋಗೋವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಲೋಗೋವನ್ನು ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಲಿಕಾ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರುವಂತೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡುವುದು.

(ಗಮನಕ್ಕೆ: ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿದ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ).

5. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ, ಸುಗಮಕಾರರು 5ನೇ ಗುಂಪಿನ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅಗತ್ಯ ಪರಿಕರ ಒದಗಿಸಿ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು.
 6. ನಂತರ ನಾಲ್ಕನೇ ಗುಂಪಿನ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಪರಿಕರ ಒದಗಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಾಗ ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು (ಒಂದೇ ತರಗತಿಯಾಗಿದ್ದು ಈಗಾಗಲೇ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮುಗಿಸಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ) ಗುರ್ತಿಸಿ, ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುವುದು.
 7. ನಂತರ ಮೂರನೇ ಗುಂಪಿನ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸೂಚನೆ/ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು. ನಂತರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿರುವವರು ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿರುವವರನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಯಾರು? ಯಾರಿಗೆ? ಏನನ್ನು? ಎಷ್ಟನ್ನು? ಹೇಗೆ? ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಜೊತೆ ಮಾಡುವುದು.
 8. ನಂತರ ಒಂದನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಸೂಚನೆ ನೀಡುವುದು.
 9. ನಂತರ ಎರಡನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಅಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿರಬಹುದು. ಒಂದೇ ತರಗತಿಯಾಗಿದ್ದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲಿಕಾಂಶ ಕಲಿಯುವವರೂ ಇರಬಹುದು. ಒಂದು ಕಲಿಕಾಂಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿರಬಹುದು, ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇವೆಲ್ಲದರ ಮಿಶ್ರಣ ಇರಬಹುದು. ಮೊದಲಿಗೆ ಇವರನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜೊತೆಗೆ ಯಾವೆಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕಲಿಕಾಂಶ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
 - ✓ ನಂತರ ಕಿರಿಯ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ/ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಎರಡನೇ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಒಂದೂ ಕಲಿಕಾಂಶವನ್ನು ಪೂರೈಸದೇ ಇರುವವರಿಗೆ ನೀಡುವುದು. ಮೂರನೇ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಸ ಕಲಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವವರಿಗೆ ನೀಡುವುದು.

(ಗಮನಕ್ಕೆ:-ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳಾದ ಪಾಠಓದು, ಅರ್ಥತಿಳಿ, ವಾಕ್ಯರಚನೆ, ಪ್ರಶೋತ್ತರ, ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಬಂಧನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಲಿಸಿ, ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಬಹುದು).

- ✓ ಸುಗಮಕಾರರು ಕಲಿಕಾಂಶ ಗುಂಪಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳು:- ಕಲಿಕಾಂಶದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಉಳಿದ ಗುಂಪಿನ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಯಾವುದೇ ಗುಂಪಿನ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಪ್ರಗತಿನೋಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲು ಸೂಚಿಸುವುದು. ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಪ್ರಗತಿ ನೋಟವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸುವುದು.

✓ ಅವಧಿಯ ನಡುವೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಬರುವಂತಿದ್ದರೆ ಮೊದಲೇ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಉಳಿದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಿಸುವುದು (ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕ, ವಾಲ್ ಸ್ಲೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು, ಪೂರಕ ಓದುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ನೀಡಿ ಓದಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ).

10. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣ: ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು.

➤ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು 5ನೇ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಆರಂಭಿಸುವುದು.

➤ ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿನ ಪ್ರತಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

➤ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವಂತೆಯೂ, ನಾಳಿನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಗಮನಿಸುವಂತೆಯೂ ತಿಳಿಸಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಡುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುವುದು.

➤ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕೆ ಆಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯುವುದು. ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ನಾಳೆ ಅದೇ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆಯೂ ತಿಳಿಸಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಡುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುವುದು.

➤ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರಗತಿ ಕುರಿತು ಸುಗಮಕಾರರ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು.

11. ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆ ತೆಗೆದು ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವುದು: ಹೀಗೆ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಹತ್ತು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಲಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ 80 ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿದೆ. ಅದರ ಹಂಚಿಕೆಯು ಈ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿರುವಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಗಮನಕ್ಕೆ: ಸಮಯ ಹಂಚಿಕೆಯು ಸುಗಮಕಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಮಾತ್ರ. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕಾಂಶದ ಅವಧಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

10 ನಿಮಿಷ :	ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದ ದಾಖಲೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದಾಖಲಿಸುವುದು.
10 ನಿಮಿಷ :	ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಮಗು ಕಲಿಕಾ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕೂರುವುದು.
10 ನಿಮಿಷ :	ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿಗೂ ಸುಗಮಕಾರರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುವುದು.
40 ನಿಮಿಷ :	ಸುಗಮಕಾರರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾಯದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
10 ನಿಮಿಷ :	ಕೊನೆಯ 10 ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಢೀಕರಣ, ಪ್ರಗತಿನೋಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೀಕರಣ ಹಾಗೂ ದಿನಚರಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ನೆನಪಿರಲಿ: ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಗುಂಪುವಾರು ಸಾಗಬೇಕು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ 5, 4, 3, 1, 2,

ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ:

- ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ, ಋಷಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡೋಣ.
- ಹೊಸ ಕಲಿಕಾಂಶ/ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ/ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹರಿಸೋಣ.
- ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ, ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಆಲಿಸೋಣ.
- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸೋಣ.
- ಶಾಬ್ದಿಕ ಮತ್ತು ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸೋಣ (ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವುದು, ಹಾಯ್ ಹಲೋ)
- ಗುಂಪುಗಳು ನಾವು ಮಾಡುವುದಲ್ಲ. ಅವು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮಟ್ಟ ಆಧರಿಸಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಎಂಬುದನ್ನು ಸದಾ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ.
- ಆರಂಭದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗೋಣ. ನಂತರದಲ್ಲಿ/ಅಭ್ಯಾಸವಾದಂತೆ ಸಮಯ ಶ್ರಮ ಎರಡೂ ಸದ್ಭಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯದಿರೋಣ.
- ಆತ್ಮೀಯತೆ ಮುಗುಳ್ಳುಗು, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಸಂಯಮಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಸ್ತವಾಗಿ ಬಳಸೋಣ.

- ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ,
- ಎಲ್ಲಾ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಿಸೋಣ,
- ಒಂದಷ್ಟು ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಪದ್ಯ, ವಚನ, ನಗೆಹನಿಗಳು, ಸುಭಾಷಿತಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರೋಣ ಅಗತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೇ ಬಳಸೋಣ.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಷ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕುಶಲತೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಮಾತ್ರ. ತರಗತಿ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಯಶಸ್ವಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ನೆರವಾಗೋಣ.

ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಬರವಣಿಗೆ/ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೌಶಲವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು

ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳಾದ ಆಲಿಸುವುದು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ಓದುವುದು ಮತ್ತು ಬರೆಯುವುದು ಇವುಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳು ವಿಪುಲ ಎಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ, ವಾಲ್ ಸ್ಲೇಟ್, ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಬರೆಯಲು ಈಗಾಗಲೇ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳು ಕಡಿಮೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾಡಿಸಬಹುದು.

- ✓ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ನಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಾಲ್ ಸ್ಲೇಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಸುಗಮಕಾರರು ದೃಢೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬಹುದು. ಕ್ರಮೇಣ ನೋಟ್‌ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬರೆಯಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು.
- ✓ ಕಲಿಕಾಂಶ ಹಂತದಿಂದ ಸ್ವಕಲಿಕೆಯ ಹಂತದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಿಂದ ಮುಂದಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಕಲಿಕೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸುಗಮಕಾರರ ಸೂಕ್ತ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ದೃಢೀಕರಣದಿಂದ ಸಾಗುವುದು. ವಾಲ್ ಸ್ಲೇಟ್, ಅಭ್ಯಾಸಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ನೋಟ್‌ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಬರವಣಿಗೆ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕೆ ಪುನರ್ಬಲನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ✓ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಕಲಿಕೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಓರಹಚ್ಚಲು ಲಿಖಿತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ವಿವಿಧ ಆಟ, ವಾಚಕಗಳ ಓದು, ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ, ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಗಮಕಾರರಿಂದ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ದೃಢೀಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಿರ್ಮಿತವಾದ.
- ✓ ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಓದಲು ಇರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಗೂ ಬಳಸಬಹುದು.
- ✓ ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಬಹುದು. (ವಸ್ತು, ಚಿತ್ರಗಳ ಹೆಸರು, ಪದ ಹುಡುಕುವಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ).
- ✓ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆ, ಓದುವೆ ನಾನು ಕಾರ್ಡು, ಮಕ್ಕಳ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ಸರಳ ಕಥಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಹ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಾಷೆ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದು, ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗಿನ ದೃಢೀಕರಣ ಕಾರ್ಯ ಸುಗಮಕಾರರಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ. ಹೀಗಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಲಿಕಲಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಯು ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ನಂತರ ತನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಲೇಖನಗಳು

30. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು.

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೈವಿಕ ಹಾಗೂ ಅಜೈವಿಕ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನವಿದೆ. ಆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಗರೀಕರಣ, ಕೃಷಿವಿಸ್ತರಣೆ, ಆಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಬಳಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಮತೋಲನ ಕಾಪಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಅನೇಕ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು ಧ್ವನಿಯೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಜೀವದ ಹಂಗುತೊರೆದು ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಕೆಲವರು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಜೀವಸಂಕುಲಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಕಿರು ಪರಿಚಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಲು ಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ

ಸಾಲು ಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ವಿಶ್ವವೇ ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮಿ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಇವರು ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಆಲದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನೇ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. (ತಿಮ್ಮಕ್ಕ) ಓರ್ವ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಈಕೆಯ ಮಹತ್ವಾರ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿವೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಇವರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೌರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಲಾಸ್ ಎಂಜಲೀಸ್ ಹಾಗೂ ಓಕ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಹೆಸರನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಮೂಲತಃ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಹುಲಿಕಲ್ ಗ್ರಾಮದವರು. ಇವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರದ ಒಂದು ಕಲ್ಲುಗಣಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಗೂಲಿ ನೌಕರಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಬಿಕ್ಕಲು ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ಎಂಬ ದನಕಾಯುವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರು. ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಅವರ ಹಳ್ಳಿಯ ಬಳಿ ಆಲದ ಮರಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದವು. ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಮತ್ತು ಅವರ ಪತಿ ಈ ಮರಗಳಿಂದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಕಸಿ ಮಾಡಲು ಕಲಿತರು. ಮೊದಲ ವರ್ಷ ಹತ್ತು ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆರೆಯ ಕುದೂರು ಹಳ್ಳಿಯ ಬಳಿ ನೆಟ್ಟರು. ಎರಡನೇ ವರ್ಷ ಹದಿನೈದು, ಮೂರನೇ ವರ್ಷ ಇಪ್ಪತ್ತು ಹೀಗೆ 4-5 ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ಸುಮಾರು 284 ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟರು. ಬಂದಿಗೆ, ಕೊಳಗಗಳಿಂದ ಹೊತ್ತು ಈ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ನೀರುಣಿಸಿದರು. ಮುಳ್ಳು, ಪೊದೆಗಳನ್ನು ಹೊದೆಸಿ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಂದ ಕಾಪಾಡಿದರು. ಈಗ ಈ ಮರಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

1991ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಲವಾರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದರೂ 'ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪತಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಈ ಸಾಲುಮರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅವುಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ ಹುಲಿಕಲ್‌ನಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅವರಿಗೆ ಆ ಮರಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು ತಿಮ್ಮಕ್ಕನವರ ಆಸೆ. ತನಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಪಡೆದು ಉಳಿದುದನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನವರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ನಮಗೆಲ್ಲ ದಾರಿದೀಪ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಬಯಸದ ಸಾಲು ಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನವರಿಗೆ ಸಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅನೇಕ.

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೌರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (1994).
- ಇಂದಿರಾ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ವೃಕ್ಷ ಮಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (1997).
- ವೀರಚಕ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
- ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
- ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಇತ್ಯಾದಿಗಳು...

ಬಿ.ಬಿ.ಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 2016ನೇ ಸಾಲಿನ ಜಗತ್ತಿನ 110 ಪ್ರಭಾವಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನವರ ಹೆಸರು ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ.-

ಮೇಧಾ ಪಾಟ್ಕರ್.

ಮೇಧಾ ಪಾಟ್ಕರ್ ಭಾರತ ಕಂಡ ಅಪರೂಪದ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ. ಆದಿವಾಸಿಗಳ, ಕೊಳಗೇರಿ ವಾಸಿಗಳ, ಪರಿಸರದ ಪರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವುದನ್ನೇ ಉಸಿರಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಿಸರವಾದಿ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧ ಹಾಗೂ ಚಳುವಳಿಗಾರರಾದ ವಸಂತ ಖಾನೋಲ್ಕರ್ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಇಂದು ಖಾನೋಲ್ಕರ್ ಇವರ ಮಗಳಾಗಿ 1954 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1 ರಂದು ಮುಂಬಯಿಯ ಚೆಂಬೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಹೋರಾಟದ ಕಿಚ್ಚು ಆಕೆಗೆ ರಕ್ತಗತವಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಟಾಟಾ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ಸೈನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದ ಇವರು ಸೇವಾ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮುಂಬಯಿಯ ಕೊಳಗೇರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿದರು. ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ದ್ವನಿಯೆತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮೇಧಾ ಪಾಟ್ಕರ್ ಅವರು ನರ್ಮದಾ ಬಚಾವೋ ಆಂದೋಲನ, ಜನತಾ ಚಳುವಳಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಕ್ಕೂಟ ಎಂಬ ಎರಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದರ ಜೊತೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿ ಅವರು ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಲಕೊಯ್ಲು ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಹಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ರೈಟ್ ಲೈವ್‌ಹುಡ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರೀನ್ ರಿಬ್ಬನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು.

ಡಾ.ಕೆ.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ.

‘ಕಡಲತೀರದ ಭಾರ್ಗವ’, ‘ನಡೆದಾಡುವ ವಿಶ್ವ ಕೋಶ’ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾದ ಜ್ಞಾನ ಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಒಬ್ಬ ಪರಿಸರ ವಾದಿ. ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳುಳ್ಳದ್ದಕ್ಕೂ ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರಣ ಆಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೊದಲು ಆ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಜ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಪರಿಸರದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಕಾರಂತರು, ಕೈಗಾ ಅಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟದ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ಸಂಚರಿಸಿದ ಇವರು ಭಾರತ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶವನ್ನೂ ಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ‘ಅಭೂವಿನಿಂದ ಬರಾಮಕ್ಕೆ’, ‘ಅಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ’, ‘ಪಶ್ಚಿಮ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಅತ್ಯಪೂರ್ವಕ್ಕೆ’ ಮುಂತಾದ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿ ಜಗತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅನೇಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಂದರೆ ಅದ್ಭುತ ಜಗತ್ತು, ವಿಚಿತ್ರ ಖಗೋಲ, ನಮ್ಮ ಭೂ ಖಂಡಗಳು, ಉಷ್ಣವಲಯದ ಆಗ್ನೇಷ್ಯಾ, ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಪಂಚದ ವಿಸ್ಮಯಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಂದ ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಿಶಾಲ ಸಾಗರಗಳು, ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಹಕ್ಕಿಗಳು. ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಪಂಚ, ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪಂಚ, ಕಲಾ ಪ್ರಪಂಚ, ಬಾಲ ಪ್ರಪಂಚ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಕೋಶಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ, ವಿಜ್ಞಾನ ಕೈ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕುನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ಇವರ ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ.

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋಟದಲ್ಲಿ 1902 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 10ರಂದು ಜನಿಸಿದ ಇವರು 95 ವರ್ಷಗಳ ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಇವರು ಆರಂಭಿಸಿದ ಬಾಲವನ ಎಂಬ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು.

ಡಾ. ಉಲ್ಲಾಸ್ ಕಾರಂತ.

“ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಹುಲಿಯಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಜೀವಿಯ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕೆ. ಉಲ್ಲಾಸ್ ಕಾರಂತರಂತವರು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಏಕೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ. ಹುಲಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ತತ್ಪರತೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಕಾರಂತರು ಭಾರತದ ಅತಿ ಕುಶಲ ಕ್ಷೇತ್ರ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿಯೂ, ಹುಲಿಯ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾವಾದಿಯಾಗಿಯೂ, ವಿಶ್ವದ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹುಲಿ ಹಾಗೂ ಸಸ್ತನಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗಣತಿಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸನೀಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಕಾರಂತರು ಅವೆರಡರ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ವನ್ಯ ಧೋರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯಧಾಮಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮೇಲೆ ಕಾರಂತರ ಆಳವಾದ ಅರಿವು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ವನ್ಯಪರಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ತಂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ

ಜನಪ್ರಿಯ ಬರವಣಿಗೆ ಇವೆರಡರಲ್ಲೂ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರಾದ ಕಾರಂತರ ಲೇಖನಗಳು ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿವೆ. “ಕಾರಂತರಿಂದ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪಡೆಯ ತತ್ಪರತೆ, ಉತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಉಲ್ಲಾಸ ಕಾರಂತರು ವನ್ಯಜೀವನ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯಗಳ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಇತರರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಸಮರ್ಪಣಾ ಭಾವ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಳಿನಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಲಿದೆ”. ಎಂದು ಉಲ್ಲಾಸ ಕಾರಂತರ ಬಗ್ಗೆ ವೈಲ್ಡ್‌ಲೈಫ್ ಕನ್ಸರ್ವೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ವನ್ಯ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಡಾ. ಜಾರ್ಜ್ ಷಾಲರ್ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು.

ಈ ಉಲ್ಲಾಸ ಕಾರಂತ್ ಬೇರಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನ ಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಕವಿ, ಪರಿಸರವಾದಿ ಡಾ.ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಪುತ್ರ. 1948 ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಮುಗಿಸಿದ ಬಳಿಕ ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವನ್ಯ ಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ವೈಲ್ಡ್ ಲೈಫ್ ಇಕಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದು, ಅನ್ವಯಿಕ ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ವೈಲ್ಡ್ ಲೈಫ್ ಕನ್ಸರ್ವೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿಯ, ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂನ ನಿರ್ದೇಶಕ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಹುಲಿ ಹಾಗೂ ಸಸ್ತನಿ ವರ್ಗದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರಂತರು ಸುಧೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾರಂತರ ಮಾತೇ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಅಧಿಕೃತ ವಾಣಿ. ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗಿನ ಇವರ ಪುಸ್ತಕಗಳು ‘The way of the Tiger, Monitoring Tigers and their prey, A view from the machan, camera traps in Animal Ecology’ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಪುಸ್ತಕ ಹಾಗೂ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಹುಲಿರಾಯನ ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಹುಲಿಯ ಬದುಕು ಮುಂತಾದ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರಂತರ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಂದ ಗೌರವಗಳು: ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಲೀಂ ಅಲಿ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಜೆ. ಪಾಲ್‌ಗೆಟ್ಟಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅರ್ಥ್ ಕೇರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅಲ್ಲದೆ ಲಂಡನ್ ಬಯಲಾಜಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ ಮತ್ತು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್‌ಗಳಿಂದ ಸೈಂಟಿಫಿಕ್ ಫೆಲೋ ಎಂಬ ಗೌರವ/ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಸಂದಿವೆ.

ಕುಸುಮ ಸೊರಬ.

1937 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 13 ರಂದು ಜನಿಸಿದ ಕುಸುಮ ಸೊರಬರವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ. ಅವರ ಪೂರ್ವಿಕರ ಊರು ಶರಾವತಿ ಬಲದಂಡೆಯ ಕೆರೆವಳ್ಳಿ. ನರ್ಸ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಪೂರೈಸಿದ ಅವರು ರಾತ್ರಿ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಕೆಲಸ, ಹಗಲು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಮೆಡಿಕಲ್ ಸರ್ಜನ್ ಆದ ಇವರು ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ‘ಸ್ನೇಹಕುಂಜ’ ಎಂಬ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಸ್ವತಃ ಸರ್ಜನ್ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಆಲೋಪತಿ ವೈದ್ಯಕೃತ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಆಯುರ್ವೇದ, ನಾಟಿ, ಯುನಾನಿ ಪದ್ಧತಿ, ಯೋಗ ಇದರಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರೀತಿ ಜಾಗೃತಗೊಂಡು ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದರು.

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಹೋರಾಟ, ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಹೋರಾಟ, ಶಿರಸಿಯ ಬೇಡ್ಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ, ಶರಾವತಿ ಟೀಲರೇಸ್ ಯೋಜನೆ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ, ಹೊನ್ನಾವರದ ಅಬಕಾರಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಸಾರಾಯಿ ವಿರುದ್ಧ ಆಂದೋಲನ ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವರು. ಸಾರಾಯಿ ವಿರುದ್ಧ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಖೈದಿಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಹಾಡು ಕಲಿಸುತ್ತಾ 19 ದಿನ ಕಳೆದರು.

ಸುಂದರ್ ಲಾಲ್ ಬಹುಗುಣ.

ಸುಂದರ್‌ಲಾಲ್ ಬಹುಗುಣರು ಪರಿಸರವಾದಿ. ಚಿಪ್ಪೋ ಚಳುವಳಿಯ ನಾಯಕ. ಗಾಂಧಿ ತತ್ವಗಳು ಅಹಿಂಸೆ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳ ಅನುಯಾಯಿ. ಹಿಮಾಲಯದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕಾಡನ್ನು ಉಳಿಸಲು, ಮರ ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರಲು 4870 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಜನಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದ ಧೀಮಂತ ಹೋರಾಟಗಾರ.

ಉತ್ತರಾಖಂಡ ರಾಜ್ಯದ ತೆಹರಿಯ ಮರೋದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ 13ನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದರು. 1970ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚಿಪ್ಪೋ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಂದಾಳುತ್ವ ವಹಿಸಿದರು. ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಹಾನಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದರು. ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಮದ್ಯಪಾನದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದರು.

ಸುಂದರ್‌ಲಾಲ್ ಬಹುಗುಣರವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಪ್ಪಿಕೋ ಚಳುವಳಿ, ನೀಲಗಿರಿ ನಾಟಿ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ, ಮಂಗನ ಕಾಯಿಲೆ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಗೃತಿ, ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ‘ಟೀ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್’ ವಿರುದ್ಧ ಆಂದೋಲನ, ಕಾರವಾರದ ಕಾಳಿ ಪಾದಯಾತ್ರೆ, ಶರಾವತಿ ಅವಲೋಕನ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಬಹುಗುಣರವರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇತ್ತು.

ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರೇಮಿ ಸಲೀಂ ಅಲಿ.

ಸಲೀಂ ಅಲಿಯವರ ಮೋಯಿಜುದ್ದೀನ್ ಮತ್ತು ಜೀನತ್ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಸಲೀಂ ಅಲಿಯವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಇವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪಕ್ಷಿ ವೀಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬರ್ಲಿನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರೊ|| ಎರ್ವಿನ್ ಸ್ಟ್ರಾಫೆಮನ್ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗಾಗಿ ಅಲೆದಾಡಿದರು. ಅನೇಕ ಹೊಸ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ದಿ ಬುಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬರ್ಡ್ಸ್' ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಪುಸ್ತಕ ಅಲ್ಲದೆ 'ದಿ ಬರ್ಡ್ಸ್ ಆಫ್ ಕೇರಳ', 'ದಿ ಬರ್ಡ್ಸ್ ಆಫ್ ಸಿಕ್ಕಿಂ', 'ದಿ ಫೀಲ್ಡ್ ಗೈಡ್ ಟು ದ ಬರ್ಡ್ಸ್ ಆಫ್ ಈಸ್ಟರ್ನ್ ಹಿಮಾಲಯಾಸ್' ಇವರ ಪುಸ್ತಕಗಳು. ಇವರು ಹಾಗೂ ಇವರ ಗೆಳೆಯ ಡಾ|| ಸಿಡ್ನಿ ಡಿಲಾನ್ ರಿಪ್ಲೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು 'ದಿ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಬುಕ್ ಆಫ್ ಬರ್ಡ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಆಂಡ್ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ' ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಜೀವಿಯಾದ ಇವರಿಗೆ ಸಿ.ವಿ.ರಾಮನ್ ಪದಕ, ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್, ಪದ್ಮಭೂಷಣ, ಪದ್ಮ ವಿಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಪ್ರವರ್ತಕಿ-ಜೇನ್ ಗುಡಾಲ್.

ಜೇನ್ ಗುಡಾಲ್ 45 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದು ಅವುಗಳ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಅರಿವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಾಕೆ. ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳ ವರ್ತನೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ವರ್ತನೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವು ಮನುಷ್ಯನ ಹಾಗೆ ಕುಟಿಲ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೂಡಬಲ್ಲವು. ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಧಾರ ಸಮೇತ ನಿರೂಪಿಸಿದಾಕೆ.

ಜೇನ್ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ 'ರೂಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಶೂಟ್ಸ್' ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈಗ ಅದು ಜಗತ್ತಿನ 100 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 10,000 ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವುದು, ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಜೇನ್ ಕಾಲೇಜು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜೇನ್ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್‌ಗಳು ಸಂದಿವೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಸಾಧನೆಯು ಮನುಕುಲದ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಬಲ್ಲದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಜೇನ್ ಗುಡಾಲ್ ಅವರ ಬದುಕೇ ಸಾಕ್ಷಿ. 1934ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಜೇನ್‌ಗುಡಾಲ್ ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ತನಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆ ಚಿಂಪಾಂಜಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ವಿಶ್ವದ ಅಗ್ರತಜ್ಞೆ ಇವರು ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಂತಿ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಗುಬ್ಬಿಯನ್ನು ಮನೆಯಂಗಳಕ್ಕೆ ಕರೆದ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ದಿಲಾವರ್.

ಮೊಹಮ್ಮದ್ ದಿಲಾವರ್ ಪರಿಸರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಾಸಿಕದ ಅರ್.ವೈ.ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. 'ನಾನೊಬ್ಬನು ಬದುಕಿದರೆ ಸಾಕು' ಎಂದು ಪರಮ ಸ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಅಪರಿಮಿತ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ, ಈ ಭೂಮಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ವಾರಸುದಾರ ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿ. ತನ್ನೊಡನೆ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಬದುಕಲು ಹಕ್ಕಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಾನು ಉಳಿಯಲಾರ ಎಂಬ ಕಟುಸತ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಊರು/ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿಗಳು ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರದೂಷಿತ ಪರಿಸರದಿಂದ ಗುಬ್ಬಿಗಳು ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದಾದರೆ ನಮ್ಮ ನಗರಗಳ ಪ್ರದೂಷಿತ ಪರಿಸರ ಮಾನವನಿಗೂ ಅಪಾಯದ್ದು ಎಂಬುದರ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಗುಬ್ಬಿಗಳು ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳಗೊಂಡ ನಾಸಿಕ್ ನಗರದ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ದಿಲಾವರ್ ಗುಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ತೊಡಗಿರುವ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ. 'ನೇಚರ್ ಫಾರೆವರ್ ಸೊಸೈಟಿ'ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಗಮನ ಗುಬ್ಬಿಯತ್ತ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 20ನ್ನು ವಿಶ್ವ ಗುಬ್ಬಿ ದಿನವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲು ಬಹುತೇಕ ಕಾರಣರಾದವರು.

31. ಪರಿಸರ ಆಂದೋಲನಗಳು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಳಕೆಗಾಗಿ, ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಪರಿಸರ ಆಂದೋಲನಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಹಾಗೂ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಈ ಆಂದೋಲನಗಳ ಹುಟ್ಟು, ಸ್ವರೂಪಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಪ್ರದರ್ಶನ, ಹರತಾಳ, ಧರಣಿ, ಘೇರಾವ್, ಉಪವಾಸ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಅಪ್ಪಿಕೋ, ಜಲಸಮಾಧಿ ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಂದೋಲನಗಳು ನಡೆದಿವೆ.

ಈ ಆಂದೋಲನಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಲಾಭದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದಾಗ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಂದೋಲನಗಳು ಏರ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅರಣ್ಯ, ಗೋಮಾಳ, ಭೂಮಿ, ನದಿ, ಜಲ-ಚರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಂದೋಲನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಚಿಪ್ಕೋ ಚಳುವಳಿಗಳು

ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ತೆಹ್ರಿ-ಘರ್ವಾಲ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಜನರು ಮರಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಹಿಡಿದು ಕಡಿಯದಂತೆ ತಡೆದರು. ನಂತರ ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಚಮೋಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೇನಿ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಹೇಮಾ ವಾಲ್ಮುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಕಾಡಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ವಾಪಾಸ್ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮರಕಡಿಯುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಚಳುವಳಿಗಳು 1973ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸುಂದರಲಾಲ್ ಬಹಗುಣ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಚಂಡಿಪ್ರಸಾದ್ ಭಟ್ಟರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸರಕಾರ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲು ನೀಡಿದ ಅನುಮತಿ ರದ್ದಾಯಿತು. ಇಕಾಲಜಿ ಈಜ್ ಚಿಪ್ಕೋ ಚಳುವಳಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಿಡ ನೆಡುವ, ಮರ ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ನಡೆದವು.

2. ಅಪ್ಪಿಕೋ ಚಳುವಳಿ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಲ್ಯಾನಿ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರು 1983ರಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಿಕೋ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಕಲಸೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಮರ ಕಡಿಯಲು ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ರೈತರು ಮರಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಮರಗಳ ಕಳ್ಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದು, ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ರೈತರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

3. ನರ್ಮದಾ ಆಂದೋಲನ

ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ದಾರ್ ಸರೋವರ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನರ್ಮದಾ ನದಿಗೆ ಕಟ್ಟಲಾದ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಪರಿಸರ ನಾಶ, ಜೀವ ಸಂಕುಲಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮಿ ಮೇದಾ ಪಾಟೀರ್ ಮತ್ತು ಬಾಬಾ ಅಮ್ಬರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ನರ್ಮದಾ ಬಚಾವೋ ಆಂದೋಲನ.

4. ಮೌನ ಕಣಿವೆ ಚಳುವಳಿ

ಕೇರಳದ ಪಾಲ್ಘಾಟ್ ತಾಲೂಕಿನ ಮೌನ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಪರಿಸರ ನಾಶದ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ಜೀವ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇರಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ವನ್ಯ ಮೃಗ ಆಸಕ್ತರು ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಚಳುವಳಿ ಅನೇಕ ಜೀವ ಸಂಕುಲವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು.

5. ಕೈಗಾ ವಿರೋಧಿ ಚಳುವಳಿ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೈಗಾದಲ್ಲಿ ಅಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸ್ಥಾವರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ವಿರುದ್ಧ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳು ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಿದರು. ಕೈಗಾ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಸ್ಥಾವರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಅಣುವಿಕಿರಣ, ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಜೀವಪ್ರಭೇದಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾನಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

6. ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿ ತೀರದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಾವರಗಳ ವಿರೋಧಿ ಚಳುವಳಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿಯ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ತೈಲ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಪರಿಸರ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು ಮಂಗಳೂರು ರಿಫೈನರೀಸ್ ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋ-ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ಎಮ್.ಆರ್.ಪಿ.ಎಲ್.) ನಿರ್ಮಾಣ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಿದರು.

32. ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕಾ ಏಣಿ.

ಒಂದನೆಯ ತರಗತಿ						
ಮೆಟ್ಟಿಲ ಸಂಖ್ಯೆ	ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೆಸರು	ಲೋಗೋ	ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಹಂತ	ಗುಂಪು
ಪೂರ್ವ ಭಾವಿ ಚಟುವಟಿಕೆ						
1	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಪುಟ್ಟ ಮಗು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
2	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಪೆನ್ಸಿಲ್	ದಾರದಿಂದ ಚಿತ್ರರಚನೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
3	ಚಟುವಟಿಕೆ/ ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಪುರ್ ಆಟ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
4	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೂಗು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
5	ಚಟುವಟಿಕೆ/ ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಕೋರಿಕೆಯ ಆಟ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
6	ಸರಳಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ತೇಲು, ಮುಳುಗು, ಕರಗು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
7	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
8	ಪೊಪೆಟ್ ಷೋ	ಹತ್ತಿಗೊಂಬೆ	ಉಪಾಯ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
9	ಸರಳಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಗಾಳಿಹೀರುವಿಕೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
10	ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ	ಸೂರ್ಯ, ಮೋಡ	ಹವಾಮಾನನಕ್ಷೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -01. ಕುಟುಂಬ						
11	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ನಮ್ಮ ಮನೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
12	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದೂಗಾರ	ಕುಟುಂಬ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
13	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
14	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕುಟುಂಬ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
15	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
16	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
17	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -02. ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ						
18	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದೂಗಾರ	ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
19	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
20	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
21	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
22	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
23	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು - 3. ಸಂರಕ್ಷಣೆ						
24	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದೂಗಾರ	ಸಂರಕ್ಷಣೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
25	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
26	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
27	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
28	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
29	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
30	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜಾದೂಗಾರ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು- 04. ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳು						
31	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಉಡುಪು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ
32	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದೂಗಾರ	ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ.	ಸಾ

33	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
34	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
35	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
36	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
37	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
38	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -05. ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗಗಳು						
39	ಚಟುವಟಿಕೆ/ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಬೇಕೆ ಬೇಕೆ ನೀರು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
40	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಕೆಳಗೆ ಬೀಳದ ನೀರು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
41	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
42	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನೀರು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
43	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
44	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
45	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
46	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
47	ನೆನಪಿನ ಆಟ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಚೌಕಾಬಾರ ಆಟ	ಕಾರ್ಡ್	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -06. ಆಹಾರ						
48	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಮೊಳಕೆ ಕಾಳುಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
49	ಅಣಕು ನುಡಿ	ಜೋಕರ್	ಆಹಾರ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
50	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
51	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಆಹಾರ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
52	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
53	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
54	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
55	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
56	ಯೋಜನೆ	ಇರುವೆಸಾಲು	ಯೋಜನೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -07. ಸಾರಿಗೆ						
57	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಸಾರಿಗೆ ಹಾಡು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
58	ಅಣಕು ನುಡಿ	ಜೋಕರ್	ಸಾರಿಗೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
59	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
60	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಾರಿಗೆ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
61	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
62	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
63	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
64	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
65	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು- 08. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳು						
66	ಚಟುವಟಿಕೆ /ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಪ್ರಾಣಿಗಳು-ಸಸ್ಯಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
67	ಅಣಕು ನುಡಿ	ಜೋಕರ್	ಪ್ರಾಣಿಗಳು-ಸಸ್ಯಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
68	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
69	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
70	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಾಣಿಗಳು-ಸಸ್ಯಗಳು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02

71	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
72	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
73	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
74	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
75	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
76	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
77	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
78	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು - 09. ಸ್ವಚ್ಛತೆ						
79	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಮಾಯಾ ಬಾಚಣಿಕೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
80	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದೂಗಾರ	ಸ್ವಚ್ಛತೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
81	ಸವಾಲು-ಜವಾಬ್	ಶತಪದಿ	ಸ್ವಚ್ಛತೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
82	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
83	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
84	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
85	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -10. ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸ						
86	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಯಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
87	ಸವಾಲು-ಜವಾಬ್	ಶತಪದಿ	ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಕಾರ್ಡ್	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
88	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
89	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
90	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
91	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -11. ಆಟಗಳು						
92	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಆಟ ಆಡೋಣ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
93	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದೂಗಾರ	ಆಟಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
94	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅಭ್ಯಾಸ	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
95	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಆಟಗಳು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
96	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
97	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
98	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
99	ಯೋಜನೆ	ಇರುವೆಸಾಲು	ಯೋಜನೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -12. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರ						
100	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
101	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
102	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ-ನಕ್ಷತ್ರ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
103	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
104	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
105	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
106	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03

107	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
108	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
109	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
110	ನೆನಪಿನ ಆಟ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಚೌಕಾಬಾರ	ಕಾರ್ಡ್	ಮೌ.ಹ	05

2ನೇ ತರಗತಿ

2ನೇ ತರಗತಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಕಲಿಕಾ ಏಣಿ						
ಮೆಟ್ಟಿಲ ಸಂಖ್ಯೆ	ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೆಸರು	ಲೋಗೊ	ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಹಂತ	ಗುಂಪು
ಪೂರ್ವ ಭಾವಿ ಚಟುವಟಿಕೆ						
1	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಗುಬ್ಬಿ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
2	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ದಿಕ್ಕೂಚಿ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
3	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಬಾನ ಚಂದಿರ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
4	ಚಟುವಟಿಕೆ/ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ನನ್ನ ಗುಂಪು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
5	ಚಟುವಟಿಕೆ/ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಕೆರೆ-ದಡ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
6	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಸಾರಿಗೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
7	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಪೆನ್ನಿಲ್	ಸಮಮಿತಿ ಚಿತ್ರ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
8	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಸಂಗೀತ ಸ್ವರ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
9	ಮಾಡಿನೋಡು	ಮಿಡತೆ	ಮಾಡಿನೋಡು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
10	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಪೆನ್ನಿಲ್	ಬೆರಳಿನ ಒತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
11	ಪಪೆಟ್ ಶೋ	ಹತ್ತಿಗೊಂಬೆ	ಜಾಣ ಮೇಕೆಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ.
12	ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ	ಸೂರ್ಯ & ಮೋಡ	ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು-1. ಕುಟುಂಬ						
13	ಚಟುವಟಿಕೆ/ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಚಿಕ್ಕಮಡಕೆ - ದೊಡ್ಡಮಡಕೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
14	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕುಟುಂಬ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
15	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕುಟುಂಬದ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
16	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
17	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	04
18	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು- 2. ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಸಮಾರಂಭ						
19	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಹಬ್ಬ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
20	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಸಮಾರಂಭಗಳು	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
21	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಸಮಾರಂಭಗಳು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
22	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
23	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
24	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಬಸವನ ಹುಳು	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಕಾರ್ಡ್	ಬ.ಹ	04
25	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -3. ಸುರಕ್ಷತೆ						
26	ಚಟುವಟಿಕೆ/ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಮಳೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
27	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸುರಕ್ಷತೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
28	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02

29	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
30	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
31	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
32	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳು	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -4. ನಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು						
33	ಸವಾಲ್ - ಜವಾಬ್	ಶತಪದಿ	ಸವಾಲ್ -ಜವಾಬ್	ಕಾರ್ಡ್	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
34	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
35	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
36	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಬಸವನ ಹುಳು	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಕಾರ್ಡ್	ಬ.ಹ	04
37	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು - 5. ನಮ್ಮ ಮನೆ						
38	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ನಮ್ಮ ಮನೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
39	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನಮ್ಮ ಮನೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
40	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನಮ್ಮ ಮನೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
41	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನಮ್ಮ ಮನೆ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
42	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
43	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
44	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಬಸವನ ಹುಳು	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಕಾರ್ಡ್	ಬ.ಹ	04
45	ಮಾಡಿನೋಡು	ಮಿಡತೆ	ಮಾಡಿನೋಡು	ಕಾರ್ಡ್	ಬ.ಹ	04
46	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು - 6. ನೀರು						
47	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಅದಲು-ಬದಲು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
48	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನೀರು	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
49	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನೀರು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
50	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
51	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
52	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
53	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳು	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -7. ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ						
54	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಮಾಯಾ ಮುಚ್ಚಳ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
55	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
56	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
57	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
58	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
59	ಯೋಜನೆ	ಇರುವೆ ಸಾಲು	ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು - 8. ಆಹಾರದ ವಿಧಗಳು						
60	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಬೇಕೆ ಬೇಕೆ ತರಕಾರಿ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
61	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಆಹಾರದ ವಿಧಗಳು	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01

62	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಆಹಾರದ ವಿಧಗಳು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
63	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
64	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
65	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
66	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು - 9. ಆಹಾರಾಭ್ಯಾಸ						
67	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ನೀರಿನ ಸರಳ ಪಂಪು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
68	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಆಹಾರಾಭ್ಯಾಸಗಳು	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
69	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಆಹಾರಾಭ್ಯಾಸಗಳು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
70	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
71	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಬಸವನ ಹುಳು	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಕಾರ್ಡ್	ಬ.ಹ	04
72	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
73	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
74	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳು	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -10. ಸಾರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯ						
75	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದುಗಾರ	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
76	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಾರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
77	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಾರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
78	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
79	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
80	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
81	ಯೋಜನೆ	ಇರುವೆ ಸಾಲು	ಸಾರಿಗೆ ವಿಧಗಳು	ಕಾರ್ಡ್	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು- 11. ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ-ಕೀಟ						
82	ಚಟುವಟಿಕೆ /ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ-ಕೀಟ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
83	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ-ಕೀಟ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
84	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ-ಕೀಟ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
85	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
86	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
87	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು-12. ನಾವು ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆ						
88	ಚಟುವಟಿಕೆ /ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕೇಂದ್ರ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
89	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನಾವು ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
90	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನಾವು ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
91	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
92	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಬಸವನ ಹುಳು	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಕಾರ್ಡ್	ಬ.ಹ	04
93	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
94	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳು	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -13. ಸಸ್ಯಗಳು						
95	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ನಿಸರ್ಗ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ

96	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಸ್ಯಗಳು	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
97	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಸ್ಯಗಳ ಹೋಲಿಕೆ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
98	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
99	ಮಾಡಿ ನೋಡು	ಮಿಡತೆ	ಮಾಡಿನೋಡು	ಕಾರ್ಡ್	ಬ.ಹ	04
100	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಬಸವನ ಹುಳು	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಕಾರ್ಡ್	ಬ.ಹ	04
101	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -14. ಕೆಲಸ						
102	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಜಾದೂಗಾರ	ಮೂಕಾಭಿನಯ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
103	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕೆಲಸ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
104	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕೆಲಸ ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
105	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
106	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	04
107	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು -15. ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರ						
108	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ನರ್ತಿಸುವ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
109	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	01
110	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟೆ/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರ - ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡ್/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	02
111	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
112	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	03
113	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಬಸವನ ಹುಳು	ದಾರದಿಂದ ಹೊಂದಿಸು	ಕಾರ್ಡ್	ಬ.ಹ	04
114	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಉತ್ತರಿಸು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05
115	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳ	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	05

3ನೇ ತರಗತಿ

ಮೆಟ್ಟಿಲು	ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೆಸರು	ಲೋಗೊ	ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಕಾರ್ಡ್/ಅ.ಪು	ಹಂತ	ಗುಂಪು
ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು						
1	ಚಟುವಟಿಕೆ /ಆಟ	ವಿಮಾನ ಚಿಟ್ಟೆ	ನಿಂಬು ಚಮಚ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
2	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಮಾಯಾಮಳೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
3	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸೇತುಬಂಧ	ಅ.ಪು	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
4	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಮಗುವಿನ ಕನಸು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
5	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸೇತುಬಂಧ	ಅ.ಪು	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
6	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಪೆನ್ನಿಲ್	ಎಲೆಗಳಿಂದ ಆಕೃತಿ ರಚನೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
7	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸೇತುಬಂಧ	ಅ.ಪು	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
8	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಸೊಬಗು	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
9	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸೇತುಬಂಧ	ಅ.ಪು	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
10	ಕ್ರಾಫ್ಟ್	ಪೆನ್ನಿಲ್	ಬೆಕ್ಕಿನ ಮುಖ ತಯಾರಿಕೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
11	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸೇತುಬಂಧ	ಅ.ಪು	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
12	ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ	ಸೂರ್ಯ & ಮೋಡ	ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ	ಕಾರ್ಡ್	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 1 ಸಂಬಂಧಗಳು						
13	ಸವಾಲ್-ಜವಾಬ್	ಶತಪದಿ	ಒಗಟು ಬಿಡಿಸು	ಕಾರ್ಡ್	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
14	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಂಬಂಧಗಳು	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1

15	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಸಂಬಂಧಗಳು ಚರ್ಚೆ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
16	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
17	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
18	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶೋತ್ತರ	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 2 ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ಸಮಾರಂಭ						
19	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ಸಮಾರಂಭ, ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
20	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ಸಮಾರಂಭ,	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
21	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
22	ಆಶುಲೇಖನ	ಡಬ್ಬದೊಳಗೆ ಕೈ	ಹಬ್ಬಸಮಾರಂಭ ಕುರಿತು ಲೇಖನ	ಕಾರ್ಡು	ಬ.ಹ	4
23	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳು/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಮೌ.ಹ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 3 ವಸತಿ-ಸ್ವಚ್ಛತೆ						
24	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ವಸತಿ (ಸಮೀಕ್ಷೆ)	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
25	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ವಸತಿ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
26	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
27	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ವಸತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
28	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
29	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕಾರಣಕೊಡಿ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
30	ಯೋಜನೆ	ಇರುವೆ ಸಾಲು	ವಸತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆ	ಕಾರ್ಡು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 4 ಮಾನವನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು						
31	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಮಾನವನ ಅಗತ್ಯತೆ (ಸಮೀಕ್ಷೆ)	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
32	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ	ಮಾನವನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
33	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
34	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ತುಂಬಿಸಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
35	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರ್ತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
36	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ವೀಕ್ಷಿಸಿ ವರದಿಮಾಡು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 5 ನೀರು						
37	ಸರಳ ಪ್ರಯೋಗ	ಜೇಡ	ಶಾಖದ ವರ್ಗಾವಣೆ	ಕಾರ್ಡು	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
38	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
39	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
40	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
41	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಮಳೆ ಮತ್ತು ಜಲಚರಗಳು	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
42	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
43	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
44	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳು/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಮಗ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 6 ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ						
45	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
46	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿ, ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
47	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಅಡುಗೆ ಪರಿಕರ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
48	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಆಹಾರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
49	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
50	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
51	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
52	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4

53	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗೆರೆಎಳೆದು ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
54	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
55	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
56	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕಾರಣ ಕೊಡಿ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
57	ನೆನಪಿನ ಆಟ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ನೆನಪಿನ ಆಟ	ಕಾರ್ಡು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 7 ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣ						
58	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಯಾಣ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
59	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಯಾಣ	ಕಾರ್ಡು/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
60	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
61	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಚಿತ್ರ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
62	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
63	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ,ಸಾಧನ	ಕಾರ್ಡು/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
64	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
65	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಹೊಂದಿಸು	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
66	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳು/ ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಕಾರ್ಡು/ ಅ.ಪು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 8 ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ						
67	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
68	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
69	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ	ಕಾರ್ಡು/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
70	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
71	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
72	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ	ಕಾರ್ಡು/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
73	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
74	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
75	ಯೋಜನೆ	ಇರುವೆಸಾಲು	ಯೋಜನೆ	ಕಾರ್ಡು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 9 ಸಸ್ಯ-ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸ						
76	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
77	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಕಾರ್ಡು/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
78	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
79	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
80	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
81	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
82	ಯೋಜನೆ	ಇರುವೆಸಾಲು	ಎಲೆ ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ	ಕಾರ್ಡು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 10 ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು, ನಮ್ಮ ಹಲ್ಲುಗಳು, ಅಪಘಾತ-ಎಚ್ಚರಿಕೆ						
83	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
84	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು	ಕಾರ್ಡು/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
85	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
86	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
87	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕಾರಣ ಕೊಡಿ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
88	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನಮ್ಮ ಹಲ್ಲುಗಳು ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
89	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟೆ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ನಮ್ಮ ಹಲ್ಲುಗಳು	ಕಾರ್ಡು/ ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
90	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
91	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕಾರಣ ಕೊಡಿ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
92	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಅಪಘಾತ-ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1

93	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಅಪಘಾತ-ಎಚ್ಚರಿಕೆ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
94	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
95	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಚಿತ್ರ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
96	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪದಬಂಧ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
97	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶೋತ್ತರ	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಮಾ	5
98	ನೆನಪಿನ ಆಟ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ನೆನಪಿನ ಆಟ	ಕಾರ್ಡು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 11 ಕೆಲಸ, ಆಟಗಳು ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆ						
99	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಆಟ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
100	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಆಟ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
101	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
102	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
103	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಆಟಗಳು ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
104	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
105	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
106	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
107	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 12 ದಿಕ್ಕುಗಳು						
108	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ದಿಕ್ಕುಗಳು ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
109	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ನಮ್ಮಜಿಲ್ಲೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ	ಅ.ಪು	ಕ.ಪೂ.ಹ	1
110	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ದಿಕ್ಕುಗಳು	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
111	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
112	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ತುಂಬು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
113	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
114	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಬ.ಹ	4
115	ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕ	ಚಿಟ್ಟಿ	ಜಿ.ಪ.ಪುಸ್ತಕ	ಕಾರ್ಡು	ಬ.ಹ	4
116	ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕ	ಚಿಟ್ಟಿ	ಜಿ.ಪ.ಪುಸ್ತಕ	ಕಾರ್ಡು	ಬ.ಹ	4
117	ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕ	ಚಿಟ್ಟಿ	ಜಿ.ಪ.ಪುಸ್ತಕ	ಕಾರ್ಡು	ಬ.ಹ	4
118	ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕ	ಚಿಟ್ಟಿ	ಜಿ.ಪ.ಪುಸ್ತಕ	ಕಾರ್ಡು	ಬ.ಹ	4
119	ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕ	ಚಿಟ್ಟಿ	ಜಿ.ಪ.ಪುಸ್ತಕ	ಕಾರ್ಡು	ಬ.ಹ	4
120	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ವೀಕ್ಷಿಸಿ ವರದಿ ಮಾಡು	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಮಾ	5
ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: 13 ನಮ್ಮ ಭೂಮಿ						
121	ಹಾಡು	ದುಂಬಿ	ಹಾಡು	ಕಾರ್ಡು	ಪೂ.ಸಿ.ಹ	ಸಾ
122	ಚರ್ಚೆ	ಚಿಟ್ಟಿ/ಜೋಡಿ ಗುಲಾಬಿ	ಭೂಮಿ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಕ.ಹ	2
123	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
124	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
125	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಬಣ್ಣ ತುಂಬು	ಅ.ಪು	ಅ.ಹ	3
126	ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ	ಜೋಡಿಗುಲಾಬಿ	ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆ	ಅ.ಪು	ಮೌ.ಮಾ	4
127	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಜೇನುಹುಳು/ ಜೋಡಿ.ಗುಲಾಬಿ	ನನ್ನ ಸಾಧನೆ	ಕಾರ್ಡು / ಅ.ಪು	ಮೌ.ಮಾ	5

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಪ್ರಗತಿ ಪತ್ರ

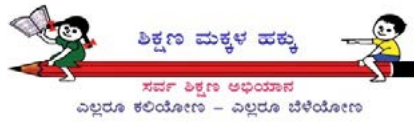
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ
ಭಾವಚಿತ್ರ

(ಶಾಲಾ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರ
ದೃಢೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ)

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ: 201 - 201 ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿ :

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಹೆಸರು : _____
ಎಸ್.ಟಿ.ಎಸ್.ಸಂಖ್ಯೆ : _____
ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ : _____
ಶಾಲೆಯ ಹೆಸರು : _____
ಜನ್ಮ ದಿನಾಂಕ : _____
ದಾಖಲಾತಿ ಸಂಖ್ಯೆ : _____
ತಾಯಿಯ ಹೆಸರು : _____
ತಂದೆಯ ಹೆಸರು : _____
ಮನೆಯ ವಿಳಾಸ : _____
ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ : _____ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆ: _____

ಎತ್ತರ(ಸೆ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ) : _____ ತೂಕ: _____ ರಕ್ತದ ಗುಂಪು: _____

ಪಠ್ಯವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಾಧನೆ (ನಲಿಕಲಿ)

ತರಗತಿ:

ವಿಷಯ	ಮೊದಲನೆಯ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಅವಧಿ									ಎರಡನೇ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಅವಧಿ																	
	ಜುಲೈ			ಆಗಸ್ಟ್			ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್			ಡಿಸೆಂಬರ್			ಫೆಬ್ರವರಿ			ಏಪ್ರಿಲ್											
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಶ್ರೇಣಿ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಶ್ರೇಣಿ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಶ್ರೇಣಿ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಶ್ರೇಣಿ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಶ್ರೇಣಿ	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಶ್ರೇಣಿ									
ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ																											
ಗಣಿತ																											
ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ																											
ಇಂಗ್ಲಿಷ್	** ರೂ.ಮೌ-1			ರೂ.ಮೌ-2			***ಸಂ. ಮೌ-1			ಒಟ್ಟು			ರೂ.ಮೌ-3			ರೂ.ಮೌ-4			ಸಂ. ಮೌ-2			ಒಟ್ಟು			ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು(100%)		
	15%			15%			20%			50%			15%			15%			20%			50%					

ಸೂಚನೆ : * ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ

ಪ್ರತಿದಿನ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

* ದಾಖಲೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು(4 ರಿಂದ 7 ನೇ ತರಗತಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ) ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

* ಆಯಾ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಒಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಿಲುವಾರು (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ) ಕಲಿಕೆಯ ಗುರಿ, ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ.

* ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ (4 ಮತ್ತು 5ನೇ ತರಗತಿಯಂತೆ) ಶೇಕಡೆಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ.

** ರೂ.ಮೌ : ರೂಪಣಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ , *** ಸಂ.ಮೌ : ಸಂಕಲನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಸಹಪಠ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಾಧನೆ

ವಿಷಯಗಳು	ಮೊದಲನೆಯ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಅವಧಿ	ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಅವಧಿ
	ಶ್ರೇಣಿ	ಶ್ರೇಣಿ
ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ		
ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲತೆ		
ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ		
ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯುಕ್ತ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯ (S.U.P.W.)		
ಮೌಲ್ಯಗಳು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ		

ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕ/ಶೇಕಡಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ	ಶ್ರೇಣಿಗಳು
90 -100	A+
70-89	A
50-69	B+
30-49	B
30ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	C

ಸಹಪಠ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶ್ರೇಣಿಗಳು	
ವಿವರ	ಶ್ರೇಣಿ
ಅತ್ಯುತ್ತಮ	A
ಉತ್ತಮ	B
ಸಾಧಾರಣ	C

ಮೊದಲನೇ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ	
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಾಜರಾದ ದಿನಗಳು	
ಶಾಲೆ ನಡೆದ ಒಟ್ಟು ದಿನಗಳು	
ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ	
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಹಿ	
ತರಗತಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಿ	
ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಿ	
ಪೋಷಕರ ಸಹಿ	

ಎರಡನೇ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ	
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಾಜರಾದ ದಿನಗಳು	
ಶಾಲೆ ನಡೆದ ಒಟ್ಟು ದಿನಗಳು	
ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ	
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಹಿ	
ತರಗತಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಿ	
ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಿ	
ಪೋಷಕರ ಸಹಿ	

ಫಲಿತಾಂಶ :

ನಿನಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು, ಶುಭವಾಗಲಿ.

ಮುಂದಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ ದಿನಾಂಕ: _____ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ,

ಸುಸ್ವಾಗತ.

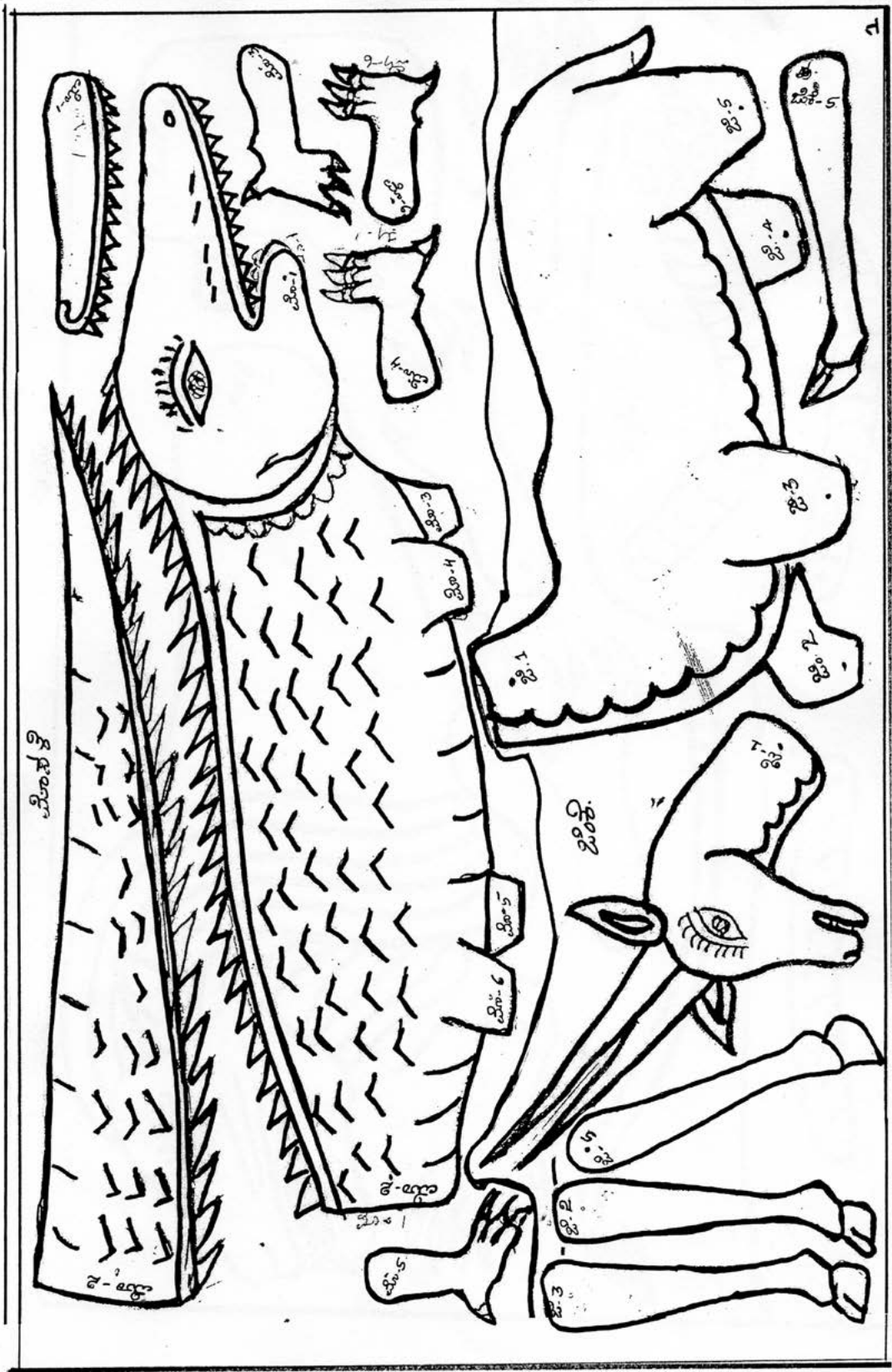
ಆತ್ಮೀಯ ಪೋಷಕರೆ,

- ನಿಮ್ಮ ಮಗುವಿನ ಪ್ರಗತಿಯ ದಾಖಲೆ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಗಮನವಿರಲಿ.
- ನಿಮ್ಮ ಮಗು ಪ್ರತಿದಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ.
- ಮಗುವಿನ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು-ನೀವು ಸೇರಿ ಬೆಳೆಸೋಣ.

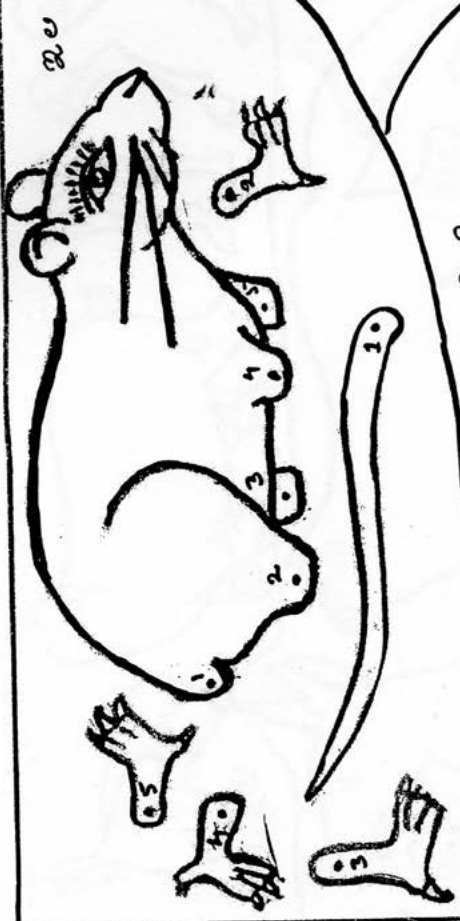
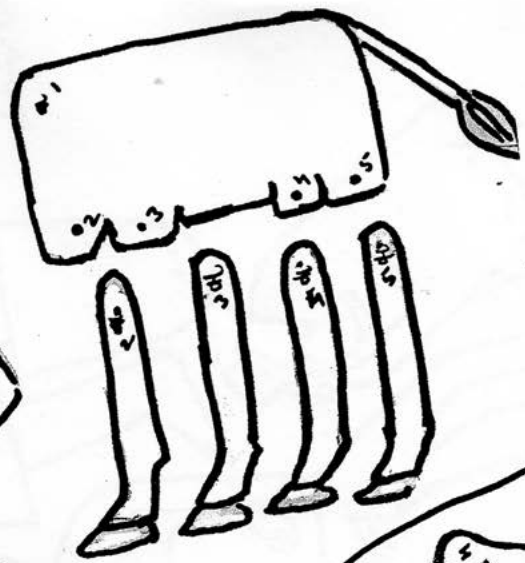
ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಿ

(ಶಾಲಾ ಮೊಹರಿನೊಂದಿಗೆ)

34. ಪಪೆಟ್ (ಚಿತ್ರಗಳು)

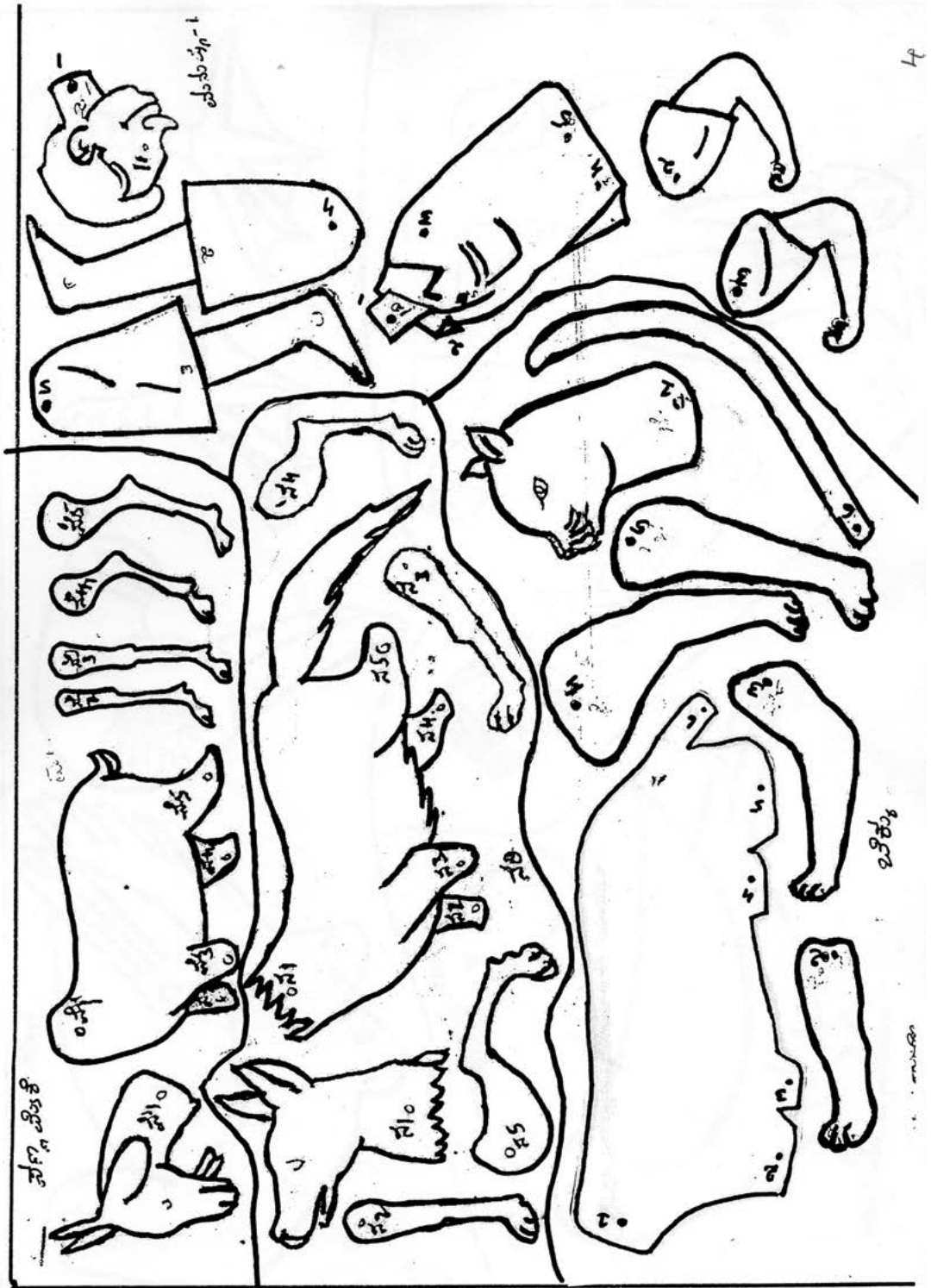

Copy

ಬಿಡುಬಿಡು ಮೊಟ್ಟೆ

35. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (FAQ)

1. ನಲಿಕಲಿಯ ಮೂರೂ ತರಗತಿಗಳ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು (ಕನ್ನಡ, ಗಣಿತ, ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ) ಒಬ್ಬರೇ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆ?

ಇಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ (ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ವಿಷಯವಾರು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ತರಬೇತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ತರಗತಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಪಡೆದ ತರಬೇತಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಅವಧಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ತರಗತಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಬೆಳಗಿನ ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ ಗುರತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

2. ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟಕ ಎಂದರೇನು?

ಮೂರೂ (ಒಂದರಿಂದ ಮೂರನೇ) ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು "ಘಟಕ" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

3. ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ತರಗತಿವಾರು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸಬಹುದೇ?

ಖಂಡಿತ ಮಾಡಬಹುದು. ಮೂರೂ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೆ, ಕಲಿಕೆಯ ಪುನರ್ಬಲನಕ್ಕೆ, ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ, ಸಹಕಾರದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆ ದೃಢೀಕರಣಕ್ಕೆ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಶ್ರಮ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

4. ನಲಿಕಲಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ? ಹೇಗೆ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು?

ಮೂರೂ ತರಗತಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 30ನ್ನು ಮೀರಿದಾಗ ಪ್ರತಿ ತರಗತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಿಭಾಗವಾರು ಮಕ್ಕಳ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುವಾಗ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕಲಿಕಾವೇಗದ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸುವುದು.

5. ಕಲಿಕಾ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷವನ್ನು ಮುಗಿಸಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಕಲಿಕಾ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ತರಗತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ತರಗತಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಕಲಿಕಾ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಮುಂದಿನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದ ತರಗತಿಯ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು. ಅಂತೆಯೇ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಮಗು ಕಲಿತ ತರಗತಿಯ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ ನಂತರ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಲಿಕಾ ಕೊಠಡಿಯಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ನಮೂದಿಸಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಈ ಈ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜೂನ್ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಉದಾ: 2ನೇ ತರಗತಿ ಮಗು ಕಲಿಕಾ ಕೊಠಡೆ ಹೊಂದಿ 3ನೇ ತರಗತಿಗೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು 3ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ 2ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದ ನಂತರ ಎರಡು ಸಾಲು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡು ಕೊಠಡೆ ಇರುವ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು.

6. ನಿಧಾನ ಕಲಿಕೆಯ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕ್ರಮಗಳು ಯಾವುವು?

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಗು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಈ ಕಲಿಕಾ ಕೊಠಡೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂದಾಜು 50 ಮೆಟ್ಟಿಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಲಿಕಾ ಕೊಠಡೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

7. ಸರಾಸರಿ ವೇಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಲಿಕಾ ವೇಗ ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಕಲಿಕೆ ದೃಢಗೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದು.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳದಂತೆ, ಮಗು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಹೊಂದದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸುವುದು. ಮೆಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿರುವ ನಲಿಕಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಉದಾ: ವಾಚಕವನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಅದೇ ವಾಚಕದಲ್ಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ, ವಾಲ್‌ಸ್ಲೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರಿಸುವುದು. ಅದರ ನಂತರ ಒಂದು ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅಕ್ಷರ, ಪದ, ವಾಕ್ಯ ಗುರುತಿಸುವ, ಗುರುತಿಸಿದ ನಂತರ ಬರೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡಿಸಬಹುದು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳನ್ನು, ಹೆಸರು, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬರಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿಸಬಹುದು.

8. ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ದಾಖಲೆಗಳು ಯಾವುವು?

ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

1. ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನಚರಿ (ಶಿಕ್ಷಕರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಗತಿ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳೂ ಇದರಲ್ಲೇ ಸಿಗುವುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.)
2. ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ(ಪ್ರತಿ ತರಗತಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯವಾರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ)
3. ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಪ್ರಗತಿ ದಾಖಲೆ
4. ಮಕ್ಕಳ ಹಾಜರಾತಿ(ನಲಿಕಲಿ ಘಟಕವಾರು)
5. ಪ್ರಗತಿ ಪತ್ರ

9. ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಬೇತಿ, ರಚಿ, ಓ.ಓ.ಡಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲಿದ್ದಾಗ ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಿಹಾರ ಏನು?

ಉತ್ತರ: ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವೇಳಾ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇತರ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾಡುವುದು.

10. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾದಿಲ್ವಾರು ವೆಚ್ಚದ (ಸಿ.ಜಿ) ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಪರಿಹಾರ ಏನು?

ಈಗಾಗಲೇ ಆದೇಶವಾಗಿರುವಂತೆ ಶಾಲಾ ಅನುದಾನ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿ ನಲಿಕಲಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಭೌತಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ದಾನಿಗಳಿಂದ ನೆರವು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಉದಾ: ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಜೋಡಣೆಗೆ ರ್ಯಾಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

11. ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು?

ಕೊಠಡಿ ಒಳಗೆ ಸುಮಾರು 7.5 ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ 1.5 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತಂತಿ/ದಾರ/ನೈಲಾನ್ ದಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಬಳಸಿ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು. ವಾಲ್‌ಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿರುವ ಸ್ಥಳದ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿನ ದಾರದ ಸಾಲನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿನ ಸ್ಥಳವಾಗಿ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು. ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರು, ವಿಷಯ, ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕ/ವರ್ಷವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಇತರೇ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು.

12. ನಲಿಕಲಿ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸೂಕ್ತ?

ವಿಷಯವಾರು, ಮೈಲುಗಲ್ಲುವಾರು ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ತರಗತಿವಾರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಜೋಡಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ತರಗತಿಯ ಕಾರ್ಡ್‌ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಮೂರೂ ವಿಷಯಗಳ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಿರಬೇಕು. ಪೂರ್ಣ ಎಲ್ಲಾ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಜೋಡಿಸಿಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹತ್ತು ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟು ಕ್ರಮೇಣ ಮೊದಲ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಕಾರ್ಡ್‌ನ್ನು ಇರಿಸ ಬಹುದು. ಕಾರ್ಡ್ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಚೀಲ, ಸೆಲ್ಫ್, ರ್ಯಾಕ್, ಟ್ರೇ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಮಗುವಿನ ಕೈಗೆ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಎಟಕುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

13. ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು?

ದಿನಚರಿಯು ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ದಿನಾಂಕವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ದಿನಾಂಕವಾರು ನಮೂದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಗು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ -ಗುರುತು ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿನ ಗುರುತನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಗತಿನೋಟವನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆ ಮುಗಿದ ತಕ್ಷಣ ಗುರುತಿಸಿದರೆ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ನಮೂದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರತೀ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿನ ಸದರಿ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿನ ನಮೂದಿಗೂ, ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿನ ಆ ದಿನದ ನಮೂದಿಗೂ ತಾಳೆ ಆಗಲೇ ಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ನಮೂನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಉದಾ: ಅನುಷ ಎಂಬ ಮಗು ದಿನಾಂಕ: 06.03.2018 ರಂದು ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ 255 ನೇ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಗೆ -ಗುರುತು ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅದೇ ದಿನ ತನ್ನ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರಿನ ಎದುರು 255 ನೇ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

14. ನಲಿಕಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆ? ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿ? ಹೇಗೆ?

ಹೌದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಲಿಕಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪಾಠಯೋಜನೆ/ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬದಲಿಗೆ ನಲಿಕಲಿ ದಿನಚರಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದನ್ನು ವಿಷಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವವರು ಆಯಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಬೇತಿ, ರಚಿ, ಓ.ಓ.ಡಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಕೆಲಸದ ಮೇಲಿದ್ದ ದಿನಾಂಕಗಳಂದು ಸಹ ಅದನ್ನೇ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸುವುದು. ಇದು ನಲಿಕಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ, ನಲಿಕಲಿ ಸಂಬಂಧಿತ ದಿನಚರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು. ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಸಹಿ ಪಡೆಯುವುದು.

ಬದಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸದರಿ ದಿನಗಳಂದು ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರೆ ಆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು.

15. ಸಮುದಾಯದತ್ತ ಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಲಿಕಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರ ಏನು?

ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರಂತೆಯೇ ನಲಿಕಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೂಡಾ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ, ದಿನಚರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೃತಿಸಂಪುಟಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪೋಷಕರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ನಲಿಕಲಿ ಕೊಠಡಿಗೆ ಪೋಷಕರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಕೊಠಡಿ, ಅಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಪೆಟ್ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪೋಷಕರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣಾ ಕೌಶಲದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು.

16. 'ಓದುವೆ ನಾನು' ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ನಲಿಕಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ? ಯಾವಾಗ ಬಳಸುವುದು?

ಓದುವೆ ನಾನು ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಕೂಡಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಧಾರಿತವಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

17. ಮಕ್ಕಳ ಕರಿಹಲಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನೆಲದಿಂದ 3 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿರುವಂತೆ ಅಥವಾ ಕೊಠಡಿಯ ಕಿಟಕಿಯ ಕೆಳಗೆ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಯ 4 ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣವನ್ನು (Black Board paint) ಬಳಿದು ಕರಿಹಲಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು. ನಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆದು ವಿಂಗಡಿಸುವುದು. ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸುವಾಗ ಮೂರೂ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು. ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದನೇ ತರಗತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು.

18. ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಮೂಲೆ ಬೇಕೆ? ಹೌದಾದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹೇಗೆ?

ಹೌದು. ಕಲಿಕಾ ಮೂಲೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಲಿಕಲಿ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಾಚಕಗಳು, ಓದುವೆ ನಾನು ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು, ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಪುರವಣಿಗಳು, ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ನಂತರ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಬರಹಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅಗತ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.

19. ಕಲಿಕಾ ತಟ್ಟೆ ಹಾಕುವವರು ಯಾರು? ಹೇಗೆ?

ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಂತರ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟದಲ್ಲಿನ ನಮೂದುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತರಗತಿವಾರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಡ್/ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಗುಂಪು ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ತೆಗೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಈಗಾಗಲೇ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಗುರುತಿಸಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು.

20. ಕೆಲವರು ಒಂದು-ಎರಡನೇ ತರಗತಿ ಸೇತುಬಂಧ ಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಬೇಕೆ? ಹೌದಾದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು?

ಒಂದನೇ ತರಗತಿಗೆ ಸೇತುಬಂಧ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 2 ಮತ್ತು 3 ನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕಲಿಕಾ ಏಣಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀಡಿರುವ ಸೇತುಬಂಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಹಿರಿಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸೇತುಬಂಧ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

21. ಸಿ.ಸಿ.ಇ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆ?

ಬೇಡ. ಮಕ್ಕಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ, ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ, ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ ಇತ್ಯಾದಿ ನಲಿಕಲಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೇ ಸಿ.ಸಿ.ಇ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಗತಿ ನೋಟ, ಮಕ್ಕಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕ, ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನಚರಿ, ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಅಂಕವಹಿಗಳಲ್ಲಿನ ನಮೂದುಗಳು ಸಿ.ಸಿ.ಇ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

22. ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪರಿಹಾರ ಏನು?

ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿಯೇ ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು ಜೋಡಣೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತೀ ವಿಷಯದ ಅವಧಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಡೀ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 11 ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳಿರುವುದು

23. 'ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಗು ದಾಖಲಾಗಿದೆ' ಈಗ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು?

ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ತರಗತಿ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಗು ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾದ ದಿನದವರೆಗಿನ ಮಾಹೆವಾರು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಲಿಖಿತ ಮತ್ತು ಮೌಖಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ನೀಡಿ ಅವರ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು.

24. ಹೊರಾಂಗಣ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಹೊರಾಂಗಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗೇ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ತರಗತಿಯ ಒಳಗೂ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.

25. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರ ಬದಲಿಸಬೇಕೆ?

ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಬದಲಿಸದೇ ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ತೂಗು ಹಾಕಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವರ್ಷದ

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಲಿಕಾ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು.

26. ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ನಂತರ ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು?

ಯೋಜನಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇರುವ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಮತ್ತು ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ತಿಳಿಸುವುದು. ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ನಿಗದಿತ ಕಲಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಯೋಜನೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಬೇಕು. ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು. ನಂತರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುಗಮಕಾರನು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ತಂಡಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು.

27. ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹೇಗೆ?

ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ನೋಡಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗುಹಾಕಿರುವ ಹವಾಮಾನ ಚಾರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು. ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಹವಾಮಾನ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ದಿನದ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಡೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು. ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳು ಗುರುತಿಸಿದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕ್ರೋಡೀಕರಣದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ದಾಖಲಿಸುವುದು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸುವುದು. ಹವಾಮಾನ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಗೆ ಯಾವುದೇ ರಜೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಲಿಕಲಿಮೊದಲ ಅವಧಿಯನ್ನು, ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

28. ಪಪೆಟ್ ಶೋ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹೇಗೆ?

ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಥಾವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಾಟಕೀಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರಾವ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಲು, ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಹಿರಿಯ ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

29. ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗೆ ತನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ನೆರೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶಗಳು, ಆಹಾರ, ಬೆಳೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಗೆ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ಬಂದಾಗ ಪುಸ್ತಕದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಚಿತ್ರ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ತನ್ನ ಹಾಗೂ ನೆರೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿಶೇಷ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.

36 ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರು
1	ಪರಿಸರ ಪದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಕೋಶ-ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಎನ್‌ವೈರ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಜುಕೇಶನ್.
2	ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಗಾತಿ 1..2.3.4.
3	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ- ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.
4	ಪಕ್ಷಿಪ್ರೇಮಿ ಸಲೀಂ ಅಲಿ.
5	ಭೂಗೋಳ ಸಂಗಾತಿ- ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.
6	ಎಳೆಯರ ಪರಿಸರ- ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.
7	ಜೀವಜಾಲ-ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ ಬೆಂಗಳೂರು.
8	ಸ್ವಯಂಮೇವ ವಿಜ್ಞಾನ - ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.
9	ದರ್ಪಣ - ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.
10	ಚೈತನ್ಯ - ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.
11	ನೈರ್ಮಲ್ಯ - ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.
12	ಪರಿಸರದೊಳಗಿನ ಸತ್ಯದ ಮಾತು-ಡಾ. ಲಿಂಗರಾಜ ರಾಮಾಪುರ.
13	ಬೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು- ಜಿ.ಎನ್. ದೇಸಾಯಿ.
14	ಮಗುವಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ -ಹೃದಯ ಕಾಂತ ದಿವಾನ.

ಗುರು ಚೇತನ - ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳ ವಿವರ

ವಿಷಯ	ಮಾಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ರ. ಸಂ.	ಮಾಡ್ಯೂಲ್ ಹೆಸರು	Name of the Module	ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ದಿನಗಳು
ಕನ್ನಡ	1	ಭಾಷೆ	LANGUAGE	5
	2	ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಂರಚನೆ	NATURE AND STRUCTURE OF LANGUAGE	3
	3	ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ	LANGUAGE ACQUISITION AND LANGUAGE LEARNING	5
	4	ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳು	LANGUAGE SKILLS	5
	5	ವ್ಯಾಕರಣ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ	ALTERNATIVE PERSPECTIVE IN GRAMMAR LEARNING	2
ಹಿಂದಿ	6	ಭಾಷಾ ಕೆ ಆಯಾಮ್	DIMENSIONS OF LANGUAGE	5
	7	ಭಾಷಾ ಸೀಕ್ಸ್ ಕೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಔರ ಸಂಪ್ರದೇಶ್	LANGUAGE LEARNING THEORY AND APPROACH	5
	8	ಬಹುಭಾಷಿಕತಾ ಏವಂ ಭಾಷಾಯ ಕೌಶಲ	MULTILINGUISM AND LINGUISTIC SKILLS	5
ಗಣಿತ	9	ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ್, ಆಕಲನ್ ಔರ ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ್	TEACHING LITERATURE AND ASSESSMENT	5
	10	ಸಂಖ್ಯಾ ಪದ್ಧತಿ	NUMBER SYSTEMS	5
	11	ಪೂರ್ಣ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಮೂಲಕ್ರಿಯೆಗಳು	BASIC OPERATIONS ON WHOLE NUMBERS	5
	12	ಅಳತೆ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನೆ	MEASUREMENT	5
ವಿಜ್ಞಾನ	13	ಕ್ಷೇತ್ರಗಣಿತ	MENSURATION	5
	14	ಜೀವಪರಿಸರ ಶಾಸ್ತ್ರ(ಪರಿಸರಪ್ರಜ್ಞೆ)	ECOLOGY	5
	15	ಸಂಚಲನಾ- ಚಲನೆ ಮತ್ತು ಬಲ	SANCHALANA - MOTION AND FORCE	5
	16	ಸಂಮಿಲನ: ಶಕ್ತಿ, ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ENERGY, WORK AND POWER	5
	17	"ಧಾತು-ಕಣ-ದೀಪ್ತಿ" :- ರಾಸಾಯನಿಕ ಬಂಧಗಳು	CHEMICAL BONDINGS	5
ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ	18	ಇತಿಹಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ	PERSPECTIVE OF HISTORY	5
	19	ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶ	LATITUDE AND LONGITUDE	5
	20	ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಭೂಗೋಳ	GEOGRAPHY IN MAP	5
	21	ಸಂವಿಧಾನದ ಕಲ್ಪನೆ	IDEA OF CONSTITUTION	5
ನಲಿ - ಕಲಿ	22	ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿಕಲಿ - ಸಮಗ್ರ	INTRODUCTION OF NALI-KALI (BASIC MODULE)	5
	23	ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿಕಲಿ - ಕನ್ನಡ	NALI-KALI-KANNADA	5
	24	ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿಕಲಿ - ಗಣಿತ	NALI-KALI- MATHS	5
	25	ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿಕಲಿ - ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ	NALI-KALI- ENVIRONMENTAL SCIENCE	5
ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ	26	ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಏಕೆ ಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು?	WHY HUMAN BEINGS ARE TO BE EDUCATED ?	5
	27	ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಗಳು - ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಏಕೆ ಇವು ಸದಾಕಾಡಬೇಕು ?	AIMS OF EDUCATION - WHY TEACHER NEED BTO OTHER ABOUT IT ?	5
	28	ಮಗು ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯ	CHILD AND CHILDHOOD	5

:- ಗುರು ಚೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ :-

ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೆಬ್ ತಾಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ತಾಣವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಈ ಮುಂದಿನ ಲಿಂಕ್ ಬಳಸಬಹುದು.

www.dsert.kar.nic.in/guruchethana/index.html

ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿಷಯದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಟಿಟಿಎಂಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಬಳಸಬಹುದು. ನೋಂದಾವಣೆಗಾಗಿ ನೀಡಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅವರ ಕೆಲವು ವೃತ್ತಿಪರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಪ್-ಲೋಡ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ವಿಡಿಯೋ ಲಿಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಪೋರ್ಟಲ್ ಲಿಂಕ್‌ನ್ನು www.dsert.kar.nic.in/guruchethana/index.html ನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

“ ಸದೃಢ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಸಮರ್ಥ ಶಿಕ್ಷಕರು ”

ನಲಿ ಕಲಿ

- ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿ ಕಲಿ – ಸಮಗ್ರ
- ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿ ಕಲಿ – ಕನ್ನಡ
- ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿ ಕಲಿ – ಗಣಿತ
- ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ ನಲಿ ಕಲಿ – ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

NALI KALI

INTRODUCTION OF NALI KALI
(BASIC MODULE)

NALI KALI-KANNADA

NALI KALI- MATHS

NALI KALI- ENVIRONMENTAL
SCIENCE

–: ಗುರು ಚೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ :-

ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೆಬ್ ತಾಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ತಾಣವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಈ ಮುಂದಿನ ಲಿಂಕ್ ಬಳಸಬಹುದು.

www.dsert.kar.nic.in/guruchethana/index.html